

โครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองท้องถิ่น : จังหวัดตรัง
The Survey Project for Compilation of Data on Locally Based Politicians :
Trang Province.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภิญโญ ตันพิทยคุปต์

ทุนอุดหนุนจากสำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า

คำนำ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเพื่อนำเสนอ “ภาพ” การเมืองถิ่นของจังหวัดตรัง ผ่านทาง ภูมิหลัง เครื่องฉาย กลวิธีการหาเสียง และบทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดตรัง นับแต่การเลือกตั้ง พ.ศ. 2476 เป็นต้นมา รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเหตุสำคัญ ที่ทำให้การเมืองถิ่นตรังผูกพันกับพรรคประชาธิปัตย์อย่างต่อเนื่องและยาวนาน

ดิฉันขอขอบคุณทุกท่านทุกฝ่ายที่มีส่วนช่วยให้การศึกษารครั้งนี้สำเร็จลงได้ กล่าวคือ สถาบันพระปกเกล้า ที่ให้ทุนสนับสนุน นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขตการศึกษาตรัง จำนวนหนึ่งซึ่งช่วยเก็บข้อมูลภาคสนาม คุณอุไร ไพรชูยัน ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับบทบรรณานุกรม ศศ.ดร.บัณฑิต ถิ่นพิงงา ที่ถอดความบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษ นักการเมืองถิ่นและครอบครัว รวมทั้งประชาชนผู้สนใจติดตามการเมืองการเลือกตั้ง ดังรายนามที่ปรากฏในภาคผนวก และบางส่วนของข้อมูลที่ประสงค์จะให้ระบุนาม อาจารย์สุนทรี สังข์อุทัย หอจดหมายเหตุเฉลิม พระเกียรติฯตรัง คุณกำธร ทองขุนคำ สำนักงานกกด. ประจำจังหวัดตรัง ที่อนุเคราะห์ข้อมูล เอกสารและปากเปล่า คุณมนตรี-คุณเรณูกา จำปา ในการจัดพิมพ์ต้นฉบับและสแกนภาพ ที่สุดขอขอบคุณพี่ๆ และหลานๆ ของดิฉันที่ให้ทั้งกำลังกายและกำลังใจ ตั้งแต่เริ่มต้นงานชิ้นนี้ สำเร็จลงได้ดังที่เห็นอยู่นี้

ภิญโญ ดันพิทยกุลต์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
บทที่ 1	
บทนำ	
ความเป็นมาและสภาพปัญหา	2
วัตถุประสงค์	2
ขอบเขตการศึกษา	3
วิธีการศึกษา	3
ระยะเวลาทำการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
การวิเคราะห์ข้อมูล	4
การรายงานผลการศึกษา	4
บทที่ 2	
ข้อมูลจังหวัดตรัง	5
ที่ตั้ง	5
การปกครอง	5
ประชากร	6
การตั้งถิ่นฐานและอาชีพ	7
วัฒนธรรม	8
บทที่ 3	
แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเรื่องวัฒนธรรม	10
แนวคิดเรื่องบารมีของนักการเมือง	11

ทฤษฎีการบริหารของเฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol)	12
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13

บทที่ 4

การเลือกตั้งและนักการเมืองถิ่นตรัง	21
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง พ.ศ.2476-2550	21
นักการเมืองถิ่นตรัง : ภูมิหลัง เครื่องหมาย กลวิธีการหาเสียงและบทบาททางการเมือง	36
นายจ้ง จริงจิตร	36
นายก่อเกียรติ(เวียง) ษ์ภูเสนา	37
นายพร ศรีไตรรัตน์	41
นายเชือน สวัสดิปาณี	46
นายเลียบ นิลระตะ	48
นายประภาส คงสมัย	50
นายนคร ชาลปดี	53
นายประกิจ รัตตมณี	56
นายวิเชียร คันท่อง	59
นายทวี สุระบาล	62
นายพิทักษ์ รังษีธรรม	66
นายเสริฐแสง ณ นคร	69
นายสุกิจ อัดโถปกรณ	71
นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ	74
นายสุวรรณ กู้สุจริต	77
นายสมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล	79
นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย	81
นายชวน หลีกภัย	86

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล	97
การเมืองถิ่นตรัง	97
การเมืองถิ่นกับพรรคประชาธิปัตย์	98

การเมืองถิ่นกับการเมืองท้องถิ่น	101
การเมืองถิ่นกับผู้หญิง	102
นักการเมืองถิ่นจริง	103
ภูมิหลัง คุณสมบัติและพฤติกรรม	103
นักการเมืองถิ่นที่มีบทบาทโดดเด่นที่สุด	105
เครือข่ายทางการเมือง	108
กลวิธีการหาเสียง	109
รูปแบบจำเพาะของการหาเสียงของนักการเมืองถิ่นพรรคประชาธิปัตย์	110
บรรณานุกรม	112
ภาคผนวก	
ภาคผนวก 1	
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	118
ภาคผนวก 2	
ภาพนักการเมืองถิ่น	11
ประวัตินักวิจัย	

สารบัญญัตราง

ตารางที่ 1 ทำเนียบรายนามและการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง
(พ.ศ.2476-พ.ศ.2550)

ตารางที่ 2 สรุปผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
จังหวัดตรัง 2 เมษายน 2549

ตารางที่ 3 สรุปผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
จังหวัดตรัง 23 เมษายน 2549

ตารางที่ 4 ประมวลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
จังหวัดตรัง 23 ธันวาคม 2550 เขตเลือกตั้งที่ 1

ตารางที่ 5 ประมวลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
จังหวัดตรัง 23 ธันวาคม 2550 เขตเลือกตั้งที่ 2

ตารางที่ 6 ประมวลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน
จังหวัดตรัง 23 ธันวาคม 2550

ตารางที่ 7 ประมวลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน
จังหวัดตรัง 23 ธันวาคม 2550 เขตเลือกตั้งที่ 1

ตารางที่ 8 ประมวลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน
จังหวัดตรัง 23 ธันวาคม 2550 เขตเลือกตั้งที่ 2

ตารางที่ 9 สรุปผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน
23 ธันวาคม 2550 กลุ่มจังหวัดที่ 9

บทคัดย่อ

โครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อรู้จักนักการเมืองที่เคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดตรัง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2476 จนถึงปัจจุบัน ในแง่ของเครือข่าย กลุ่มผลประโยชน์ ความสัมพันธ์กับพรรคการเมือง รวมทั้งกลวิธีการหาเสียง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์และการสังเกตเป็นเครื่องมือประมวลข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบ วิเคราะห์ และนำเสนอด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

จากการศึกษาพบว่า นักการเมืองถิ่นที่เคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดตรัง ประกอบด้วย นักการเมืองของพรรคสหประชาไทย กิจสังคม ชาติไทย และ พรรคประชาธิปัตย์ นับแต่การเลือกตั้ง พ.ศ.2535 เป็นต้นมา พรรคประชาธิปัตย์จะได้รับเลือกตั้งแบบยกทีมในทุกสมัย การเมืองถิ่นตรังจึงผูกพันกับ พรรคประชาธิปัตย์อย่างเหนียวแน่น ต่อเนื่อง และยาวนานกว่าพรรคอื่นใดทั้งหมด นักการเมือง 2 คน คือ นายก่อเกียรติ ษ์ภูเสน และ นายชวน หลีกภัย เป็นผู้ที่ทำให้ พรรคประชาธิปัตย์เป็นที่ศรัทธาของชาวตรังตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

เครือข่ายสำคัญของนักการเมืองถิ่นตรังนอกเหนือจากสมาชิกในครอบครัว เครือญาติ เพื่อน ผู้เกี่ยวข้องจากวิชาชีพเดิมของนักการเมืองถิ่นแล้ว โดยเฉพาะนักการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ คือ เครือข่ายของพรรค กลุ่มสตรี ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ผู้ปฏิบัติงานในสาขาพรรค ที่ได้จัดวางอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์สำคัญที่ทำให้ให้นักการเมือง พรรคประชาธิปัตย์ เป็นที่ชื่นชอบของประชาชนคือ การประพฤติตนอย่างสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น การเกาะติดพื้นที่และมวลชน กลวิธีหลักในการหาเสียงคือ การพบปะประชาชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน และการปราศรัย ในอดีตยังพบว่าการใช้การพนันขันต่อในเขตพื้นที่ที่คะแนนเสียงไม่ชนะโดยเด็ดขาด การหาเสียงของนักการเมือง พรรคประชาธิปัตย์ จะมีลักษณะจำเพาะคือ ชู นายชวน หลีกภัย เป็น “จุดขาย” ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งเดียวกัน จะหาเสียงเป็นทีม และการหาเสียงจะเป็นลักษณะที่คลุกคลีใกล้ชิดกับชาวบ้านทำนองไปพบไปกินด้วยกันกับชาวบ้าน

โดยภาพรวมการเมืองถิ่นตรัง จะสัมพันธ์เชิงเกี่ยวพันกับการเมืองท้องถิ่น

Abstract

The principal objective of the survey project for compilation of data on politicians based in Trang Province was to be acquainted with the politicians who have been elected Members of Parliament for Trang Province from the year B.E. 2476 (1933 A.D.) to the present in terms of network, interest group, relations with political party, as well as vote-getting technique. The researcher employed as data-compilation instruments documentary study, interview, and observation. The data obtained were systematized, analyzed, and then presented by means of analytical description.

The findings of the study were as follows. The Trang-based politicians who have been elected Members of Parliament for Trang Province have consisted of politicians of Saha Pracha Thai Party, Social Action Party, Chat Thai Party, and Democrat Party. From the year B.E. 2535 (1992 A.D.) onward the Democrat Party has won all seats in every election. Thus, the politics of Trang has been tied to that party more firmly, continuously, and lastingly than to any other party. Two politicians, namely, Mr. Kawkiat Sattasen and Mr. Chuan Leekpai, have earned for the Democrat Party the faith of Trang people from past to present.

The principal networks for Trang-based politicians, apart from family members, kinship, friends, and contacts from the politicians' previous professions, were, especially for the politicians of the Democrat Party, women's groups, party networks, community leaders, local leaders, local politicians, hamlet public health volunteers, and workers at party branches, who have set up systematic and efficient operations. The main tactics that have endeared politicians of the Democrat Party to the people were their conduct in keeping with local culture and their closeness to voting areas and public. The principal vote-getting techniques involved meeting with the people, participation in community activities, and making speeches. It was found that in the past gambling was engaged in where votes were not decisive. The vote seeking of politicians of the Democrat Party was specifically characterized by its glorification of Mr. Chuan Leekpai as the selling point. Candidates of the same election precinct campaigned for votes as a team, and the means of vote gaining was to mix closely with people, in the manner of meeting and sharing a meal with them.

As a whole, the politics as practiced in Trang related profitably to local politics.

โครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดตรัง

**The Survey Project for Compilation of Data on Locally Based Politicians :
Trang Province.**

โครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดตรัง

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและสภาพปัญหา

การเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ปี 2475 ได้สร้างการเมืองแบบที่ประชาชนเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่กำหนดนโยบายสาธารณะแทนคนทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ที่ผ่านมามีประเทศไทยได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้น ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวม 24 ครั้ง มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาโดยตรงครั้งแรกไป เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2543 และมีการเลือกตั้งต่อมาอีก 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2549 และครั้งล่าสุด 2550 ในขณะที่ระดับท้องถิ่นก็ได้จัดให้มีการเลือกตั้งตัวแทน เพื่อทำหน้าที่ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายรูปแบบพัฒนาขึ้นตามลำดับ

แต่การศึกษาเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยที่ผ่านมาจะมุ่งเน้นไปที่การเมืองระดับชาติกันเป็นส่วนใหญ่ สิ่งที่ขาดหายไปคือ การศึกษาเรื่องราวของการเมืองที่เกิดขึ้นในอาณาบริเวณของท้องถิ่นที่เป็นจังหวัดต่างๆ ในประเทศ นั่นก็คือ “การเมืองถิ่น” หรือ “การเมืองท้องถิ่น” ซึ่งเป็น ปรัชญาการเมืองที่เป็นภาพคู่ขนานไปกับการเมืองระดับชาติอีกระนาบหนึ่ง เพราะในขณะที่เวทีการเมือง ณ ศูนย์กลางของประเทศกำลังเข้มข้นด้วยการชิงไหวชิงพริบของนักการเมืองในสภา และพรรคการเมืองต่างๆ อีกด้านหนึ่งในพื้นที่ของจังหวัด บรรดาสมาชิกพรรคพวก และผู้สนับสนุนทั้งหลายก็กำลังดำเนินกิจกรรมเพื่อรักษาฐานเสียงในพื้นที่ด้วยเช่นกัน และทันทีที่ภารกิจที่ส่วนกลางสิ้นสุดลง การลงพื้นที่พบปะประชาชนตามสถานที่และงานบุญ งานประเพณีต่างๆ ก็เป็นสิ่งที่นักการเมืองผู้หวังชัยชนะในการเลือกตั้งมีอาจขาดตกบกพร่องได้

โครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดตรัง เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่นในจังหวัดต่างๆ ที่สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้าได้จัดสรรทุนสนับสนุนให้นักวิชาการในพื้นที่จังหวัดต่างๆ แบ่งกันศึกษาข้อค้นพบจากการศึกษาดังกล่าวนี จะสะท้อนให้เห็น “ภาพ” ของการเมืองไทยที่ดำเนินมาอย่าง

ต่อเนื่องในแง่มุมที่อาจถูกมองข้ามไปในการศึกษาการเมืองระดับชาติ และเป็นส่วนที่จะช่วยเติมเต็มองค์ความรู้ที่ขาดหายไป ช่วยให้เข้าใจการเมืองไทยชัดเจนมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรู้จักนักการเมืองที่เคยได้รับการเลือกตั้งในจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อทราบถึงเครือข่ายและความสัมพันธ์ของนักการเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ
3. เพื่อทราบบทบาทและความสัมพันธ์ของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ เช่น ครอบครัว วงสาคณาญาติ ฯลฯ ที่มีส่วนในการสนับสนุนทางการเมืองแก่นักการเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ
4. เพื่อทราบบทบาทและความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับนักการเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ
5. เพื่อทราบถึงวิธีการหาเสียงในการเลือกตั้งของนักการเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ

ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาการเมืองของนักการเมืองถิ่นระดับชาติ เฉพาะกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดศรีสะเกษ ย้อนไปในอดีตเท่าที่สามารถทำได้ ภายใต้งบประมาณเวลาที่กำหนดของทุนสนับสนุนจนถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบัน ที่เข้าสู่ตำแหน่งจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด (23 ธ.ค.2550) โดยให้ความสำคัญกับเครือข่ายและความสัมพันธ์ของนักการเมือง บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มที่ไม่เป็นทางการต่าง ๆ บทบาทและความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับนักการเมืองภายในจังหวัดศรีสะเกษ ตลอดจนรูปแบบ วิธีการ และกลวิธีต่าง ๆ ที่นักการเมืองใช้ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จึงใช้เครื่องมือสำคัญดังนี้

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ
2. การสัมภาษณ์บุคคลที่สามารถให้ข้อมูลโยงใยถึงนักการเมืองในพื้นที่ได้
3. การสัมภาษณ์นักการเมืองถิ่น
4. การสังเกต

ระยะเวลาทำการศึกษา

8 เดือน (ธันวาคม 2551 – สิงหาคม 2552)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจถึงกลไกทางการเมืองในจังหวัดตรัง ตั้งแต่มีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน
2. ได้ทราบว่าตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งแรกเป็นต้นมามีนักการเมืองคนใดในจังหวัดตรังได้รับเลือกตั้งบ้าง และชัยชนะของนักการเมืองเหล่านี้มีสาเหตุ และปัจจัยอะไรสนับสนุน
3. ได้ทราบถึงความสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ เช่น ครอบครัว วงศาคณาญาติ ฯลฯ ที่มีต่อการเมืองในจังหวัดตรัง
4. ได้ทราบถึงความสำคัญของการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัด
5. ได้ทราบรูปแบบ วิธีการ และกลวิธีต่างๆ ที่นักการเมืองใช้ในการเลือกตั้ง
6. ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับ “การเมืองถิ่น” และ “นักการเมืองถิ่น” สำหรับเป็นองค์ความรู้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ประมวลและจัดระบบข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์

วิเคราะห์และนำไปอภิปรายผลในภาพรวม

การรายงานผลการศึกษา

นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 2

ข้อมูลจังหวัดตรัง

ที่ตั้ง

จังหวัดตรังตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศ มีพื้นที่เลียบชายฝั่งทะเลตะวันตกของมหาสมุทรอินเดีย ประมาณเส้นรุ้งที่ 7 องศา 31 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศา 38 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางสายเพชรเกษม 828 กิโลเมตร และมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	จดอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่
ทิศใต้	จดอำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล และทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย
ทิศตะวันออก	จดอำเภอควนขนุน อำเภอกงหรา และอำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง มีเทือกเขาบรรทัดกั้นอาณาเขต
ทิศตะวันตก	จดอำเภอคลองท่อม เกาะลันดา จังหวัดกระบี่ และทะเลอันดามัน

การปกครอง

การบริหารราชการของจังหวัดตรัง ประกอบด้วย ส่วนราชการระดับจังหวัด 28 หน่วยงาน ระดับอำเภอแบ่งเขตปกครองออกเป็น 10 อำเภอ 87 ตำบล 721 หมู่บ้าน การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 85 องค์การบริหารส่วนตำบล และ 14 เทศบาล (เทศบาลนคร 1 เทศบาลเมือง 1 และเทศบาลตำบล 12)

ประชากร

ข้อมูลของสำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง ณ. ก.ค. 2550 จังหวัดตรัง มีประชากรจำแนกเป็นหญิง 304,486 คน ชาย 299,743 คน รวม 609,229 คน อาชีพสำคัญ ได้แก่ กสิกรรม ปศุสัตว์ ประมง ป่าไม้ การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรอย่างง่าย การอุตสาหกรรม การก่อสร้าง การคมนาคมและขนส่ง การค้าส่ง การค้าปลีกและการบริการ

ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดตรัง : กลุ่มงาน แผนงาน และข้อมูลรายได้ของประชากรจากการเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2550 ระบุว่า ประชากรจังหวัดตรังมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 48,513.- บาท อำเภอเมืองและอำเภอวังวิเศษ ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีในอัตราสูงสุดเท่ากันคือ 52,290.- บาท ประชากรอำเภอหาดสำราญมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีต่ำสุดคือ 40,540.- บาท

เอกสารศูนย์การเรียนรู้ในภูมิภาคจังหวัดตรัง (REC Trang) ได้รวบรวมรายชื่อบุคคลสำคัญของจังหวัดตรังในด้านต่างๆ ไว้ว่า บุคคลสำคัญของจังหวัดตรังประกอบด้วย นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีประเทศไทย 2 สมัย (รัฐบาลสมัยที่ 20, 23) นายทวี บุญยเกษตร นายรัฐมนตรีคนที่ 5 ของประเทศไทย (รัฐบาลสมัยที่ 12) นายพูน ลือเหล็ก อดีตนักมวยไทย ศาสตราจารย์กิตติคุณ น.พ.จรัส สุวรรณเวลา นายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นางจिरนันท์ พิตรปรีชา กวีซีไรต์ นายอาคม เ่งไต้ นักมวยสากลสมัครเล่นเหรียญทองแดงโอลิมปิก นายชาติ กางอิม นายกเทศมนตรีนครตรัง สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2549 – 2550 นายสุรินทร์ โดทับเที่ยง ประธานกิตติมศักดิ์หอการค้าจังหวัดตรัง นายธัญญา โพธิ์วิจิตร (แป๊ะ เชิญยิ้ม) ผู้ก่อตั้งคณะตลกเชิญยิ้ม นายเดิม อ่องเซ่ง หรือหมโนราห์เดิม นายฉรงค์ จันทุม หรือหนึ่งอาจารย์ฉรงค์ ตะลุงบัณฑิต นายปฏิวัติ ทองสลับ นักกีฬาเหรียญทองในกีฬามหาวิทยาลัยโลกครั้งที่ 23 ที่ประเทศตุรกี นายพนม ลักษณะพริ้ม นักกีฬาคนพิการเหรียญทองว่ายน้ำพาราโอลิมปิกเกมส์หลายสมัย นายเปลื้อง คงแก้ว หรือ “เทือก บรรทัด” กวีแห่งลุ่มน้ำตรัง

การตั้งถิ่นฐานและอาชีพ

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 (2544, น.22-56) ได้อธิบายถึงการตั้งถิ่นฐานของประชากรชาวครังในรายละเอียดว่า ประชากรจังหวัดครังประกอบด้วยชน 3 กลุ่ม คือ ไทย จีน แขก และกลางป่าทางตอนใต้ของเทือกเขาบรรทัด บริเวณตะเข็บรอยต่อระหว่างจังหวัดครัง พัทลุง และสตูล ยังมีชนอีกกลุ่มหนึ่งเร่ร่อน อาศัยอยู่แค่ครั้งบรรพกาล คือ ชนเผ่าซาไก

1. ไทย คือ กลุ่มพื้นเมืองดั้งเดิม อยู่ในบริเวณที่ตอน และที่ราบลุ่มน้ำ นับเป็นหมู่เขา และหมู่ทุ่ง ประกอบอาชีพทางการเกษตร เพาะปลูกข้าว ผัก ผลไม้ เลี้ยงสัตว์ สามารถพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ เนื่องจากพื้นที่อุดมด้วยปุ๋ย หน้าดินที่ฝนชะล้างมาจากควนเขา แต่ในช่วงหลัง ด้วยนโยบายการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เริ่มด้วยยางพารา และต่อด้วยปาล์มน้ำมัน พร้อมกับความสัมพันธ์โทรมของทรัพยากรธรรมชาติ เขตป่าเขา จึงเริ่มมีปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัจจุบันกลุ่มหมู่เขาที่เป็นพวกผู้นำทางความคิด ได้เริ่มหวนกลับไปฟื้นฟูแนวทางการทำเกษตรทางเลือก การเกษตรผสมผสาน (สวนสมรม ในภาษาถิ่น-ผู้วิจัย) อย่างที่บรรพบุรุษเคยทำมาในอดีต

ไทยอีกกลุ่มคือ หมู่ทุ่ง ดั้งหลักแหล่งเป็นชุมชนแถบที่ราบลุ่มแม่น้ำครัง แม่น้ำปะเหลียน และลำน้ำสายต่างๆ ที่ชาวครังเรียกรวมๆ ว่าคลอง หมู่ทุ่งขยายตัวเพิ่มจำนวนขึ้นในสมัยที่พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) เป็นเจ้าเมืองครัง หมู่ทุ่งจะตั้งถิ่นฐานขยายจากลุ่มน้ำสองฝั่งแม่น้ำครัง ไปทางฝั่งตะวันออก จดเทือกเขาบรรทัด ทางฝั่งตะวันตก จดทะเลอันดามัน เมื่อเปรียบเทียบศักดิ์ศรีและฐานะทางเศรษฐกิจ ระหว่างหมู่ หมู่ทุ่งจะมีสถานะที่เหลื่อมล้ำกว่าหมู่อื่นๆ อยู่ระดับหนึ่ง และเช่นเดียวกับหมู่เขา ในระยะหลังเกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีการทำกิน จากการทำนา ทำสวนผลไม้ เลี้ยงวัว ควาย ประชากรหันไปปลูกพืชเชิงเดี่ยว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน การทำนาซึ่งมีน้อยอยู่แล้ว เนื่องจากข้อจำกัดทางลักษณะภูมิประเทศก็กลับยิ่งน้อยลง ประกอบกับบุตรหลานของหมู่ทุ่งที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้น ไม่กลับไปสืบทอดอาชีพเดิมของบรรพบุรุษ การทำนาจึงยิ่งหดหายไปจากจังหวัดครัง ปัจจุบันมีคนจำนวนหนึ่งได้ริเริ่มจะฟื้นฟูวิถีดั้งเดิมของหมู่ทุ่ง

2. จีน คือ พวกอพยพจากโพ้นทะเล เริ่มแรกเข้ามาขายแรงงานในเมืองแร่ ในสวนพริกไทย ต่อมาทำการค้าขาย ตั้งถิ่นฐานตามที่ราบริมฝั่งและท่าเรือ เพื่อสะดวกในการติดต่อ

ค้าขาย กลายเป็นหมู่ตลาด ชุมชนหมู่ตลาด หรือหมู่ตลาด เป็นศูนย์กลางความเจริญ ความทันสมัย เพราะรับรู้ข่าวสารข้อมูล มีโอกาสในการศึกษามากกว่าคนหมู่อื่น หมู่ตลาดเมื่อ 60-80 ปีก่อน นิยมส่งบุตรหลานไปเรียนที่ป็นัง

3. แยก ได้แก่ กลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม อยู่ตามชายฝั่งทะเล และเกาะ นับเป็นหมู่แล ชีวิตในช่วงประมาณก่อนเริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 ปี พ.ศ.2504 เป็นยุคปลามาหาคน อยากกินปลาไปที่หัวท่า (ท่าเรือ) ปลาก็มาให้จับกิน ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4-6 (พ.ศ. 2520-2534) ป้าชายเลนถูกทำลายอย่างรุนแรงจากการให้สัมปทานตัดไม้ เค้าถ่าน และการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ การจับสัตว์น้ำด้วยเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย จึงเป็นยุคที่คนต้องไปหาปลา นับแต่ปี พ.ศ. 2531 องค์กรพัฒนาเอกชนได้เริ่มเข้ามาร่วมศึกษาปัญหาและช่วยกันหาทางออกร่วมกันกับชาวบ้าน เกิดการฟื้นฟูแหล่งที่อยู่อาศัยของปลา ปลุกป่าชายเลนชุมชนข้างหมู่บ้าน เป็นต้น จึงเริ่มเข้าสู่ยุคที่ประมงอาวุโส นายบ๊ะญ นวลศรี เรียกว่า ยุคปลามาให้กำลังใจ

วัฒนธรรม

ชาวครึ่งทั้ง 3 หมู่มีการไปมาหาสู่ อยู่กันแบบข้าวบ้านนา พริกบ้านเหนือ เคลือบ้านใต้ นับแต่อดีต การสั่งสอนอบรมบุตรหลานของชาวครึ่ง โดยรวมจะเข้าลักษณะวัฒนธรรมสังคมสงเคราะห์ ฟังฟัง ช่วยเหลือ เอื้ออาทร เห็นใจกัน ทั้งในหมู่เครือญาติ และมิตรสหาย คนครึ่งจึงได้รับการกล่าวขานจากคนจังหวัดใกล้เคียงว่าใจใหญ่ (ใจกว้าง) และใจยาว (คบเพื่อน)

“ตัวคน” ของคนครึ่ง ยังแสดงออกอย่างชัดเจนผ่านประเพณีที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นของจังหวัดครึ่ง คือ ประเพณีงานศพ ที่ไม่มีการออกบั้งหรือเจว็ด แต่มีป้ายประกาศใบใหญ่ปิดไว้ในที่ชุมชน เฉพาะอย่างยิ่งตามร้านกาแฟ แจงข้อมูล อาทิ ชื่อผู้ตาย กำหนดการฌาปนกิจ และเครือญาติในฐานะเจ้าภาพ คนครึ่งจะมีอุปนิสัยอ่านป้ายประกาศงานศพ และหากพบชื่อบุคคลที่รู้จักเป็นเจ้าภาพก็จะไปร่วมงาน ทั้งโดยรู้จักหรือไม่รู้จักผู้ตายและครอบครัว การรู้ข่าวงานศพแล้วไม่ไปเหมือนจะผิดจารีตนิยมของคนครึ่งที่ว่า “งานศพอย่าขาด” และเจ้าภาพก็จะจัดอาหารทั้งคาวหวานรับรองอย่างเต็มที่ งานศพจึงเสมือนที่เสวนาของคนในชุมชน เป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงน้ำใจไมตรี การเอาธูระกับความเป็นไปของมิตรสหายในทางหนึ่งนั่นเอง

นอกจากนี้เอกลักษณ์การจัดที่นั่งรับรองแขกในงานศพที่จังหวัดรัง ยังบ่งบอกถึงวัฒนธรรมของการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน การไม่นิยมระบบเจ้าขุนมูลนาย กล่าวคือ ที่นั่งรับรองแขกจะเป็นลักษณะเดียวกันทั้งหมดสำหรับแขกทุกคน

บทที่ 3

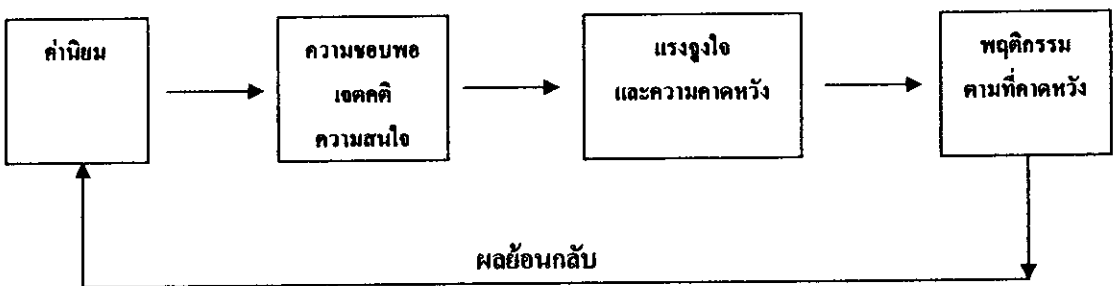
แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม เพื่ออธิบายพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมือง และผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง แนวคิดเรื่องบารมีในการวิเคราะห์เหตุผลที่ทำให้ให้นักการเมืองถึนคนหนึ่งอยู่ในสถานะเป็นที่ยอมรับและมีบทบาทโดดเด่นกว่านักการเมืองคนอื่น ๆ และทฤษฎีหลักการบริหารองค์การของ เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) ในการอธิบายมูลเหตุที่ทำให้พรรคการเมืองหนึ่งยึดครองการเมืองถึนครั้งได้อย่างเหนียวแน่น ต่อเนื่อง และยาวนาน

1. แนวคิดเรื่องวัฒนธรรม

นักมานุษยวิทยาได้ให้ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ไว้อย่างหลากหลายนับได้เป็น 100 กว่านิยาม แต่โดยส่วนใหญ่จะเห็นพ้องกันในสาระสำคัญ คือ วัฒนธรรมเป็นระบบความเชื่อ และค่านิยมทางสังคมซึ่งอยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของมนุษย์ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มนุษย์ย่อมมีพฤติกรรมตามค่านิยม และพฤติกรรมดังกล่าวก็สะท้อนย้อนให้เห็นค่านิยม ดังแผนภูมิจ้างล่างนี้

แผนภูมิแสดงอิทธิพลของค่านิยมต่อพฤติกรรมของบุคคล

วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมจะสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เพราะวัฒนธรรมเกิดจากความพยายามของมนุษย์ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่ประสบในชีวิตประจำวัน สภาพแวดล้อมจึงมีอิทธิพลในการกำหนดรูปแบบของวัฒนธรรม ในปัจจุบันแม้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะช่วยเพิ่มศักยภาพของมนุษย์ และลดอิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่อมนุษย์ลงบ้าง แต่กระบวนการเรียนรู้วัฒนธรรมทั้งทางตรงและอ้อม ทำให้วัฒนธรรมของชุมชนยังคงดำรง และสืบทอดต่อๆ กันมา

ยศ สันตสมบัติ (2540: น.171) ในฐานะนักมานุษยวิทยา ได้ชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรม บุคลิกภาพ และพฤติกรรมมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน บุคลิกภาพเป็นผลผลิตของอิทธิพลต่างๆ มากมายที่มนุษย์ได้รับมาตั้งแต่เยาว์วัย สัมผัสติดต่อมาเป็นระยะเวลาานาน และแสดงออกมาในความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม บุคลิกภาพมิใช่พฤติกรรม หากเป็นพลังที่ทำให้พฤติกรรมของมนุษย์มีความคงที่ และสังเกตเห็นได้ชัด บุคลิกภาพช่วยให้มนุษย์ตอบสนอง หรือแสดงปฏิกิริยาออกมาในรูปพฤติกรรมในลักษณะค่อนข้างคงที่และสม่ำเสมอ

2. แนวคิดเรื่องบารมีของนักการเมือง

แนวคิดเรื่อง “บารมี” ที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นแนวคิดของนักรัฐศาสตร์ไทย ศาสตราจารย์ ดร.ลิขิต ธีรเวคิน (2541, น.231-236) ที่ยืนยันว่า บารมีมีความสัมพันธ์กับผู้นำทางการเมืองและการเมืองไทยเป็นอย่างมาก เช่น จะมีคำกล่าวทำนองว่า “ผมไม่มีบารมีพอ” หรือ “คนนั้นควรได้ตำแหน่งนั้น เพราะมีบารมีพอ” ถ้าจะหาคำศัพท์คำเดียวมาอธิบาย บารมี น่าจะเป็นการยอมรับ (acceptability) ของคนส่วนใหญ่ว่าเป็นผู้นำได้ กล่าวคือ คนส่วนใหญ่ยอมรับเป็นผู้ตามเพราะบุคคลนั้นๆ มีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นคนที่มีชื่อเสียง กล่าวคือ เป็นที่รู้จักในวงกว้างๆ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า (Visibility)
2. เป็นคนที่มีความสามารถเหมาะสมกับงานที่จะไปรับตำแหน่ง หรือ สามารถจะใช้คนอื่นทำงานนั้นแทนได้ ซึ่งก็จะมาจากกิตติศัพท์ในเรื่องนี้แบบข้อ 1
3. มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความเชื่อมั่น สามารถเป็นผู้นำคนอื่นได้
4. มีศีลธรรม และคุณธรรม คนเชื่อว่าเป็นคนดี

5. มีอาวุโส คือ มีอายุหรือ อายุการทำงาน ประสบการณ์มากพอ

6. มีบุคลิกลักษณะดี เสียงเพราะ รูปร่างสูงสง่า น่าเกรงขาม

7. เป็นบุคคลที่มีฐานะทางสังคม มาจากตระกูลดี มีการศึกษาดี หรือภริยามาจากตระกูลดี

8. มีฐานะทางเศรษฐกิจดี

9. ถ้าเป็นทหาร ต้องอยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจ คนเกรงกลัว

10. มีเสน่ห์ คนเห็นแล้วชอบ

คุณสมบัติทั้ง 10 ข้อนี้ไม่จำเป็นต้องมีครบทุกข้อ แต่ถ้ามีมากบารมีก็ยิ่งมาก

ทฤษฎีการบริหารของ เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol)

เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) ได้อธิบายว่า กระบวนการบริหารประกอบด้วย หน้าที่ (functions) ทางการบริหาร 5 ประการคือ

1. การวางแผน (planning) หมายถึง การคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบ แล้วกำหนดแผนปฏิบัติงานหรือวิธีการปฏิบัติงานที่จะทำในอนาคต

2. การจัดองค์กร (organizing) หมายถึง จัดให้มีโครงสร้างของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ให้อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมที่จะช่วยให้งานขององค์กรบรรลุผลสำเร็จ

3. การบังคับบัญชาสั่งการ (commanding) หมายถึง การสั่งงานของผู้บังคับบัญชาสั่งงานด้วยความเข้าใจคนงานของตน มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด และมีการประเมินโครงสร้างขององค์กร และผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเป็นประจำเสมออีกด้วย เพื่อการปรับปรุงแก้ไข

4. การประสานงาน (coordinating) หมายถึง การเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

5. การควบคุม (controlling) คือ การที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่า กิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปนั้น สามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว

ทั้ง 5 หน้าที่ที่ฟาโยล(Fayol)ได้วิเคราะห์แยกแยะไว้นี้ ถือเป็นวิถีทางที่จะช่วยให้ผู้บริหารทุกคนสามารถบริหารงานของตนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้

(อ้างอิงจาก ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร การศึกษาการจัดการแผนใหม่. 2543. น.49-50)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จรรยา หยุทอง (2542, น. 36-37) โลกทรรศน์ของชาวไทยภาคใต้ปรากฏออกมาใน ค่านิยมพื้นฐาน คือ ความเป็นมา มูลเหตุ เบื้องหลัง หรือรากฐานความคิด (มโนคติ) ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วมีผลกระตุ้นให้เลือกทำตาม ปฏิบัติตามความคิดเห็นนั้นที่มีอยู่ในหมู่คนไทยใน 14 จังหวัดภาคใต้ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน มีดังต่อไปนี้

2.1 ความสัมพันธ์ทางสังคม คนใต้นิยมความจริงใจตรงไปตรงมา นิยมยกย่องผู้อาวุโส ให้ความสำคัญพบนับถือผู้สูงอายุ ไม่นิยมระบบเจ้าขุนมูลนาย แต่นิยมความเป็นกันเอง เคารพในความเป็นมนุษย์ของกันและกัน นิยมการมีคู่ครองคนเดียว หรือครอบครัวเดียว นิยมความดีมีอิสริยาภ มีอะไรเป็นของตนเอง ชอบความเป็นเจ้าของ นิยมความสนุกสนานรื่นเริงในหมู่เพื่อนฝูง รักญาติพี่น้อง รักพวกรักพ้อง และนิยมความเป็นนักเลง ใจกว้าง ใจถึง

2.2 สิทธิเสรีภาพในสังคม นิยมความเป็นอิสระ ไม่ชอบอยู่ได้บังคับบัญชาของผู้อื่น ไม่นิยมทำงานรับจ้างเป็นคนใช้ ถือว่าเป็นการเสียเกียรติ รักและหวงแหนสิทธิเสรีภาพ

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2540, น.37) บุคลิกภาพของคนปักษ์ใต้ คนปักษ์ใต้เป็นคนที่มีความคล่องตัวทางภาษา ช่างโต้แย้งตั้งปัญหา มีไหวพริบ ปฏิภาณ มีชั้นเชิง ไม่ยอมเสียเปรียบ เสียรู้ใครง่ายๆ ก่อนข้างจะเข้าถ้อยหมอลความ ปกครองยาก แต่ถ้าเชื่อถือหรือไว้ใจกันแล้วก็ไม่ยาก เป็นคนตระหนงในศักดิ์ศรี ไม่นับถือหรือนิยมยกย่องใครง่ายๆ เป็นคนรักหมู่คณะของตน เมื่อต้องเผชิญหน้ากับหมู่คณะอื่น เป็นคนมือเดิบ และไม่ข้นเมื่อเปรียบเทียบกับชาวอีสานหรือ ชาวเหนือ ทั้งนี้เพราะมีกินมีใช้โดยไม่ต้องขวนขวาย หรือขยันหมั่นเพียรมากนัก เนื่องจากธรรมชาติ

แวดล้อมอุดมสมบูรณ์มาแต่โบราณ ลักษณะดังกล่าวแม้จะมีอยู่ในหมู่ชาวไทยทั่วไปก็จริง แต่สำหรับชาวปักษ์ใต้มีลักษณะดังกล่าวมากและชัดแจ้งกว่า

อรุณี คันศิริ (2549. น.102) ชาวใต้ส่วนใหญ่อยู่ในสังคมเกษตรกรรมที่ต้องพึ่งพาแรงงานครอบครัว ชาวใต้จึงมักเป็นครอบครัวใหญ่ มีวัฒนธรรมการผูกญาติผูกมิตร รักพวกพ้อง และญาติอย่างเหนียวแน่น เป็นสังคมที่อบอุ่น มีนิสัยเอื้อเฟื้อต่อกัน เนื่องจากภาคใต้เคยชินต่อการพบกับคนแปลกหน้า ที่ผ่านเข้ามาติดต่อดำขายเป็นประจำ จึงเป็นผู้มีนิสัยนักเลง กล้าได้ กล้าเสีย

สถาพร ศรีสังข์ (2542, น. 148-150) “รากฐาน” ทางสังคมวัฒนธรรมซึ่งเป็นที่มาของฐานรากทางการเมืองของชาวใต้น่าจะอยู่แถวๆ เรื่องเหล่านี้คือ การนับเครือญาติ การผูกคอง การผูกเกลอ และการอุปถัมภ์

นักการเมืองที่จะได้รับการเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองที่จะนั่งอยู่ในหัวใจประชาชนได้จะต้องเข้าถึง “ข้อจำกัดทางประวัติศาสตร์” ของสังคมปักษ์ใต้จากโครงสร้างความสัมพันธ์ของสังคม 3-4 ประการนี้แหละ ความสัมพันธ์ 3-4 ประการ ที่ก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “พวกเดียวกัน” (In Group) คือ “รู้สึกเหมือนร่วมประโยชน์กัน” (ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม)

ผู้แทนราษฎรจากภาคใต้อย่างคงถือเรื่องนี้เป็นปัจจัยสำคัญ เลือกตั้งแต่ละครั้งจึงยังต้อง “สาวญาติ” กันให้ซุกซุน และญาตินี้เองที่จะเป็นหัวคะแนนสำคัญในแต่ละพื้นที่

การผูกคอง ทำให้เกิด “ญาติทางอ้อม” มาก และแผ่กว้างขวางขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นฐานสำคัญอีกฐานหนึ่งของการเมืองในภาคใต้

การผูกเกลอ ภาคใต้อิเดียนั้นคำว่า “เกลอ” มีความหมายสูงมาก การเป็นเกลอกันของคนๆ หนึ่งในตระกูลจะส่งผลถึงคนอื่นๆ ด้วย ทั้งพ่อเกลอ – แม่เกลอ – น้องเกลอ – พี่เกลอ และ “พวก” ของไอ้เกลอ

ส่วนการอุปถัมภ์ น่าจะเป็นวิธีการ “ใจกลาง” ของการสร้าง “บารมี”ทางการเมืองของผู้แทนราษฎรเมืองใต้อาที่เดียว (ที่อื่นอาจจะ “ซื้อ” ด้วยเงินโดยตรงเป็นครั้งๆ ไป และเห็นได้โดยทั่วไป) นอกจากอุปถัมภ์พวกญาติ คองและพวก “หัวเกลอ” เพื่อเอาเป็นพวกแล้ว ยังต้องสร้างบารมี โดยการอุปถัมภ์ชุมชน องค์กร สถาบันและบุคคลที่ “เล็ง” แล้วว่าจะได้ประโยชน์ด้วย เพื่อเอาไว้เป็นฐานเสียง ภาพที่ปรากฏที่ชี้ให้เห็นถึงการอุปถัมภ์ที่เกิดในภาคใต้ โดย

นักการเมือง ได้แก่ การอุปถัมภ์ข้าราชการเพื่อเอาไว้เป็นพวก หรือเอาไว้ใช้ ซึ่งรวมถึงการอุปถัมภ์บุคคลเพื่อเป้าหมายทำนองเดียวกันด้วย

การอุปถัมภ์ข้าราชการเพื่อให้รู้สึกเป็นพวกหรือเป็น “ลูกน้อง” ได้แก่ การช่วยให้ได้เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนระดับ สอบชนะการแข่งขัน ได้อยู่ในที่ๆ มีผลประโยชน์ หรือ “สบาย” ฯลฯ ส่วนการอุปถัมภ์บุคคล ได้แก่ การฝากให้เข้าทำงาน การฝากลูกหลานของคนนั้นๆ ให้ได้เข้าโรงเรียนที่ต้องการ การให้เกียรติไปงานศพ งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น

ฉรงค์ สีนสวัสดิ์ (2539, น.118) ความสัมพันธ์ระหว่างความเลื่อมใสในพรรคการเมืองหรือตัวผู้สมัครกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลที่มีความเลื่อมใสในพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งเป็นพิเศษ มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง นอกจากนั้นผู้ที่มีความเลื่อมใสพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่งเป็นพิเศษ ยังมีแนวโน้มที่จะมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย บุคคลที่ชอบผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ ก็มีแนวโน้มที่จะเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากไปด้วย

ภิญโญ คັນพิทยคุปต์ (2549, น.121) กลวิธีที่นักการเมืองถนัดสงขลาใช้ในการหาเสียง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันคือ การลงพื้นที่พบปะประชาชนหรือการเคาะประตูบ้าน การเข้าร่วมกิจกรรมสังคมในชุมชน การให้ความช่วยเหลือหรืออุปถัมภ์ในรูปแบบต่างๆ แก่กลุ่มต่างๆ อาทิ กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้สูงอายุ และที่สำคัญมากคือ กลุ่มสตรีแม่บ้าน การช่วยเหลือหรืออุปถัมภ์มีตั้งแต่การสนับสนุนทุน อุปกรณ์ ข้าวของ รางวัลในการทำกิจกรรม และกลวิธีอีกอย่างหนึ่งคือ การปราศรัย เฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ การปราศรัยอาจจะเป็นระยะเวลาสั้นๆ ในระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชน และการปราศรัยใหญ่ที่ระดมนักการเมืองระดับ “ขุนพล” ไปช่วยกันในช่วงใกล้การเลือกตั้ง ซึ่งเป็นกลวิธีที่ได้ผลอย่างยิ่ง การปราศรัยของบรรดาขุนพลจะมีผู้ฟังนับเป็นหมื่นคนในแต่ละเวที

วิสุทธิ โทธิแท้ (2552.น.255) อธิบายถึงวิธีการหนึ่งในการหาเสียงไว้ว่า การเล่นพนันขันต่อเกี่ยวกับผลของการเลือกตั้ง ซึ่งฝ่ายที่ต้องการชนะเลือกตั้งอาจส่ง “หน้าม้า” ไปต่อรองเล่นการพนันว่า ฝ่ายตรงกันข้ามต้องชนะด้วยแต้มต่อที่สูง ก็เลยทำให้ฝ่ายที่รองไว้ต้องการชนะเพราะได้เงินมาก จึงต้องไปชักชวนคนอื่นให้ลงคะแนนให้ฝ่ายที่ตนรองไว้ การพนันเช่นนี้ถือว่าการซื้อเสียงอย่างพลิกแพลง

อนек เหล่าธรรมทัศน์ อ้างอิงจากพิชาย รัตนคติถ ฅ ฤกษ์เกิด (2550.น.264) ได้อธิบายโครงสร้างทางความคิดของชาวชนบทที่มีต่อการเลือกตั้งไว้ว่า ชาวชนบทใช้การเลือกตั้งเป็นการเชื่อมโยงตนเองกับชนชั้นนำท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มอุปถัมภ์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การที่ชาวชนบทลงคะแนนให้ใครขึ้นอยู่กับบุญคุณที่ผู้สมัคร หรือเครือข่ายของเขามีต่อตนเองและครอบครัวในอดีตเป็นหลัก รวมทั้งความคาดหวังในอนาคตว่าจะได้รับความช่วยเหลือ หรือได้ประโยชน์จากกลุ่มบุคคลเหล่านี้ได้อย่างไร ในการลงคะแนนชาวชนบทไม่คิดว่าตัวเองเป็นอิสระชน และไม่มองว่าการรับเงินเป็นอามิสสินจ้าง

พิชาย รัตนคติถ ฅ ฤกษ์เกิด (2550.น.274) อธิบายไว้ว่าการปฏิบัติการในสนามเลือกตั้งของชนชั้นกลาง เราอาจจำแนกชนชั้นกลางเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ ชนชั้นกลางที่อยู่ในภาคใต้ และชนชั้นกลางในเขตเมืองต่างๆ ชนชั้นกลางในภาคใต้ ได้ใช้พรรคการเมืองพรรคหนึ่ง คือ พรรคประชาธิปัตย์เป็นสัญลักษณ์ทางการเมืองของตนเอง ด้วยเหตุที่พรรคการเมืองพรรคนี้ มีประวัติศาสตร์ที่ต่อสู้กับระบอบเผด็จการ อำนาจนิยมทหารอย่างยาวนาน ซึ่งทำให้ผู้เลือกตั้งชนชั้นกลางภาคใต้นั้นเห็นว่า พรรคการเมืองดังกล่าวเป็นวิถีที่สามารถตอบสนองความเชื่อของพวกเขาได้ เหตุผลอีกประการหนึ่ง คือ พรรคการเมืองพรรคนี้ได้ปรากฏนักการเมืองที่เป็นสัญลักษณ์ของความซื่อสัตย์ขึ้นมาเป็นหัวหน้าพรรค และเป็นนายกรัฐมนตรีอยู่ระยะเวลาหนึ่ง ด้วยเหตุผลดังกล่าว การรับรู้ และการตีความของชนชั้นกลางในภาคใต้ ได้ผนึกเข้าไปก่อรูปเป็นโครงสร้างทางความคิดเชิงปฏิบัติการเลือกตั้งขึ้นมาชุดหนึ่ง

สานิตย์ เพชรกาฬ (2550, น. 48-50) ได้ข้อค้นพบว่า พรรคประชาธิปัตย์มีความสามารถในการจัดตั้งเครือข่าย พรรคประชาธิปัตย์ มีเครือข่ายกระจายอยู่แทบทุกพื้นที่ ผู้ปฏิบัติงานของพรรคประชาธิปัตย์มักจะเป็นผู้นำท้องถิ่น เป็นผู้นำโดยธรรมชาติที่มวลชนยอมรับ ผู้ปฏิบัติงานเหล่านี้จะเป็นกำลังที่สำคัญในการเกาะติดพื้นที่ เกาะติดมวลชน โฆษณาหาเสียงในหมู่บ้าน ตำบลและชุมชน เครือข่ายที่เข้มแข็งทำให้พรรคประชาธิปัตย์มีฐานคะแนนเสียงที่ค่อนข้างมั่นคง อาจกล่าวได้ว่า ในเขตภาคใต้ผู้เชี่ยวชาญในการจัดตั้ง และรักษามวลชนอย่างต่อเนื่องยาวนานมีสองพรรค คือ พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พลท.)

พรรคประชาธิปัตย์ หรือ ส.ส.พรรค ผู้ปฏิบัติงานของพรรคจะเน้นความเสมอต้นเสมอปลาย ความคงเส้นคงวาในการปฏิบัติคนเมื่อไม่เป็น ส.ส. ปฏิบัติคนอย่างไร เป็นส.ส.แล้ว

ยังปฏิบัติคนเช่นนั้น เมื่อเป็นฝ่ายค้านเป็นอยู่อย่างไร เป็นรัฐบาลแล้วก็ยังเป็นอยู่อย่างนั้น คงเส้นคงวา ไม่หน้าไหว้หลังหลอก ไม่วางท่าทีเข้าขุนมูลนาย ใจกว้าง ขอมให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์ได้ ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ได้รับความไว้วางใจจากคนได้ ผิดกับพรรคการเมืองบางพรรคหรือผู้สมัครบางคนที่จะมาให้เห็นหน้าเมื่อมีการเลือกตั้งเท่านั้น ได้รับการเลือกตั้งแล้วไม่มาให้เห็น เข้าพบเข้าหายาก วางท่าเป็นเจ้าขุนมูลนาย พรรคการเมืองและนักการเมืองที่มีพฤติกรรมดังกล่าว จะไม่ได้รับความนิยมจากคนได้ หรือหากเป็น ส.ส.แล้ว ถ้าประชาชนล่วงรู้ว่ามีพฤติกรรมดังกล่าว คะแนนนิยมจะ “เสื่อมลงอย่างรวดเร็ว” และไม่สามารถฟื้นฟูกลับอีกได้เลย

จรัส สุวรรณมาลา (2550, น.822-823) จำแนก “ห่วงโซ่” (DNA) วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองท้องถิ่นของไทย ได้เป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

ห่วงโซ่ที่ 1 : องค์กรชุมชน วัฒนธรรมการเมืองแบบสมาคมดั้งเดิม (Traditional civic culture)

ห่วงโซ่ที่ 2 : กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จุดเริ่มต้นวัฒนธรรมการเมืองแบบรวมศูนย์-แนวตั้ง

ห่วงโซ่ที่ 3 การล่มสลายและเปลี่ยนรูปแบบขององค์กรชุมชน : จากองค์กรอิสระเป็นองค์กรเครือข่ายของส่วนราชการ

ห่วงโซ่ที่ 4 : ท้องถิ่นในฐานะเป็น “ฐานเสียง” ของการเมืองระดับชาติ

ห่วงโซ่ที่ 5 : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จุดเริ่มต้นของการเมืองระบบตัวแทน

ห่วงโซ่ที่ 4 มีคำอธิบายรายละเอียดว่า ในการต่อสู้แข่งขันในการเลือกตั้งระดับชาติก็มีผลต่อวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นมากเช่นเดียวกัน การแย่งชิงฐานคะแนนเสียงระหว่าง ส.ส. และพรรคการเมืองระดับชาติเข้าไปถึงระบบฐานเสียงของตนเองในท้องถิ่น โดยการดึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำองค์กรชุมชน และผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นเข้าไปเป็นฐานเสียงทางการเมืองของตนเอง มีระบบผลประโยชน์ และเครือข่าย ความสัมพันธ์แนวดิ่งที่มีส่วนราชการเป็นศูนย์กลาง ดำรงอยู่ในขณะเดียวกัน หากเครือข่ายทั้งสองประเภทนี้สามารถประสานรวมเข้าเป็นเครือข่ายเดียวกันได้ ก็จะมีพลังการรวมศูนย์เข้มข้นยิ่งขึ้น ซึ่งพบว่าได้เกิดขึ้นจริงในบางพื้นที่ในช่วงใดช่วงหนึ่ง

ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์ และครุณี บุญภิบาล (2534, น. 197) สตรีมีความสำคัญต่อคะแนนเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนับวันจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้มีใช้เพราะประชากรสตรีมีประมาณกึ่งหนึ่งของประชากรทั้งประเทศเท่านั้น แต่ข้อเท็จจริงคือ จะด้วยเหตุผลใดก็ตาม จำนวนสตรีผู้มีสิทธิลงคะแนนได้ไปใช้สิทธิที่มีอยู่ในอัตราที่สูงขึ้น และสูงขึ้นเป็นลำดับเสียงของสตรีจึงเป็นตัวกำหนดชัยชนะของผู้สมัครหรือพรรคที่สมัครรับเลือกตั้งในระดับที่สำคัญ

กลวิธีที่ผู้สมัครจะได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนจากสตรีนั้น ผลการวิจัยพบว่า วิธีการสำคัญคือ ผู้สมัครปรากฏตัวปราศรัย ผู้สมัครเน้นหาเสียงถึงตัวประชาชน การใช้ห้วคะแนน การสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ ใช้ใบปลิวและป้ายโฆษณาตามลำดับ และการเดินหาเสียงถึงตัวนั้น เป็นวิธีการเก่าแก่ที่ได้ผลมากในหมู่ประชาชนภาคใต้ส่วนใหญ่

ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์ (2538, น. 32-35) นางถ้วน หลีกภัย เป็นห้วคะแนนหญิงคนสำคัญของนายชวน หลีกภัย และพรรคประชาธิปัตย์ ที่จัดว่าเป็นห้วคะแนน เพราะนางถ้วน เป็นบุคคลที่สามารถจัดหาคะแนนเสียงให้กับนายชวน หลีกภัย และพรรคประชาธิปัตย์ นางถ้วนทำหน้าที่สำคัญของห้วคะแนนคือ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เลือกตั้งทราบถึงประวัติชีวิต การศึกษา การทำงาน ประสบการณ์ นโยบายของผู้สมัคร จนถึงกับผู้เลือกตั้งเลื่อมใสศรัทธา พร้อมทั้งจะลงคะแนนให้กับผู้สมัคร

พื้นที่หาเสียงของนางถ้วน หลีกภัย จะมุ่งที่อำเภอรอบนอกมากกว่าพื้นที่ในเมืองหรือตัวจังหวัด ทั้งนี้เพราะอาชีพหลักของ นางถ้วน หลีกภัย คือ เป็นแม่ค้าตามตลาดนัดที่หมุนเวียนจัดขึ้นตามตำบลต่างๆ 2-3 วันต่อครั้ง หรือนัด ในแต่ละนัด จะมีผู้มาจับจ่ายซื้อของนับเป็นร้อยคน นางถ้วน หลีกภัย ตระเวนไปขายของตามตลาดนัดในตำบลต่างๆ อยู่ประมาณ 20 ปีเศษ จึงรู้จักคนในพื้นที่เป็นจำนวนมากและเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในเวลาเดียวกันด้วยการหาเสียง นางถ้วน หลีกภัย จะชูตัวผู้สมัครคือ นายชวน หลีกภัย เป็นหลักและพรรคประชาธิปัตย์เป็นอันดับรอง

ณรงค์ พกเกษม (2544, น. 66) เล่าชีวิตจริงของนายชวนไว้ตอนหนึ่งว่า แม่ถ้วนคือห้วคะแนนใหญ่ เมื่อนายชวนฯ สมัครผู้แทนฯ ในครั้งแรก แม่ถ้วนคงยังไม่เข้าใจมากนักว่าความหมายคืออะไร แต่เมื่อถูกทำอะไรแม่ก็ต้องช่วย เรื่องหาเสียงแม่ถ้วนมีส่วนช่วยอย่างมาก ไปสเตอร์ของนายชวน จะติดอยู่ที่เชิงชายของของแม่ถ้วน และแม่ถ้วนจะแนะนำให้ผู้กล้าและ

ผู้คนที่ผ่านไปมา รู้จักลูกชาย นายชวนฯ ยิ่งเคยไปปราศรัยในตลาดนัดที่แม่ถ้วนชายของ แม่ค้าทั้งหลายที่เป็นเพื่อนแม่ถ้วนก็ช่วยนายชวนฯ มาก ช่วยกันทุกนัดทุกตลาด

นายทรศลิน เทียงธรรม หรือ โกไข่ มีหน้าที่นำมอเตอร์ไซค์ของเขาเองมาขับให้นายชวนฯ นำไปหาเสียงในตอนกลางคืน มีผ้าขาวม้ามัดตัวนายชวนฯ ไว้ กันไม่ให้ตกจากรถเวลาเคลือบหลัก นี่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งครั้งแรก

เทอดธรรม ประชาไทและคณะ (2543, น. 15, 19) อาชีพแม่ค้านี้แหละ ที่ทำให้แม่ถ้วนหาเสียงให้ลูกมาตั้งแต่ยังเล็ก

ระหว่างขายของที่ตลาด หากใครจูงลูกจูงหลานมาด้วย ก็จะเอ่ยปากชมว่าเด็กคนนี้น่ารักดี ขอให้มาเป็น “เกลอ” กับลูกชวนของฉัน

ผลก็คือ เด็กๆ ทุกอำเภอ ทุกตำบล จึงเป็นเกลอกับนายชวนทั้งนั้น จนถึงวันนี้ นายชวน มีเกลออยู่ทุกตลาดนัด เกลอ แต่ละคนช่วยกันหาเสียงให้เขาตลอดมา

“แม่ถ้วน” จึงถือได้ว่าเป็นจุดขายที่แข็งแกร่งที่สุด ที่ดอกย่าแบรณนายกฯ ลูกแม่ค้า และเป็นเรื่องส่วนตัวเรื่องเดียวที่ ชวน หลีกภัย ชาญได้ชื่นชมในครั้ง

สุทธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, อุบลศรี อรรถพันธุ์ (2542, น.1919-1920) ปรากฏการณ์ทางการเมืองของไทยนับแต่สมัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 2 ก.ค. 2538 เป็นต้นมาจนถึงสมัยการเลือกตั้งวันที่ 17 พ.ย.2539 ปรากฏว่าในเขตพื้นที่ภาคใต้ มีการยกชู นายชวน หลีกภัย เพื่อเสริมศรัทธาในการหาเสียงของผู้สมัครสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ทำนองว่า “ถ้าอยากได้ชาวภาคใต้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องเลือกพรรคประชาธิปัตย์” ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างสูง จนเกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์กันว่า จะส่งผลให้เกิดการนำท้องถิ่นนิยมมาสู่ระบบการเมือง

ความสุชมรอบคอบทำให้บางครั้ง นายชวน หลีกภัย ถูกมองว่าเป็นคน “เรื่องช้า” ไม่กล้าตัดสินใจ จนบางครั้งถูกมองว่าขึ้นอยู่กับพวกตน หรือพวก “สะคอสามัคคี” ดังจะเห็นได้ชัดจากคำถามของสื่อมวลชนในครั้งที่ได้กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรี ครั้งที่ 2 จากคำถามที่ว่า “ท่านจะเปลี่ยนภาพพจน์ที่ถูกตำหนิว่า “เรื่องช้า” ได้อย่างไร นายชวน หลีกภัย ได้ตอบว่า “จะพยายามให้รวดเร็ว แต่การตัดสินใจเรื่องสำคัญ จำเป็นจะต้องรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดและส่งผลกระทบต่อประเทศชาติในระยะยาว” คำตอบอันนี้มุ่งบอก

บุคลิกภาพของนายชวน หลีกภัย ก่อนข้างชัดเจน จนบรรดาสื่อมวลชนได้ชวนกันให้สมญานามใหม่แก่ นายชวน หลีกภัย จากผู้ “เรื่องซ้ำ” เป็น “ผู้ซ้ำของ”

นายชวน หลีกภัย เป็นนักการเมืองที่ประสบความสำเร็จทางการเมืองอย่างรวดเร็วตั้งแต่อายุยังน้อย เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความวิริยะอุตสาหะ ซื่อสัตย์ ยุติธรรม เป็นผู้ที่มุ่งมั่นจริงจังต่อพัฒนาชนธรรมประชาธิปไตย และได้ทำคุณประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ จึงได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ดังได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรทุกครั้ง นอกจากนี้ยังเป็นที่รักและศรัทธาของประชาชนถึงกับมีผู้นำภาพถ่ายปิดทองบูชาก็มี นำร่วมหรือทำหุ้มกันแดด กันฝน ให้กับภาพที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งก็มาก

อาานนท์ อากาภิรม (2528, น.90) เป็นที่ยอมรับกันว่าองค์การและการจัดรูปองค์การภายในพรรคการเมืองมีความสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นถึงสมรรถภาพของพรรคว่ามีความเข้มแข็งหรืออ่อนแอ สำหรับองค์การ และการจัดการพรรคการเมืองนั้นควรจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. การจัดรูปองค์การของพรรค จะต้องมีการแบ่งงานออกเป็นสาขาต่างๆ และกำหนดการบังคับบัญชา นับแต่ส่วนกลางไปจนถึงระดับท้องถิ่น เพื่อช่วยในการรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

2. กลไกของพรรค การทำงานของทุกส่วนภายในพรรคจะต้องมีการประสานกันจึงจะทำให้กิจการของพรรคดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มีหน่วยงานในสาขาที่จำเป็นและมีหัวหน้ารับผิดชอบ อันได้แก่สำนักงานเลขาธิการ ฝ่ายการรณรงค์หาเสียง ฝ่ายนโยบายและการเมือง ฝ่ายการคลังและองค์การสนับสนุนต่างๆ

3. นโยบายของพรรค ควรจะมีการวางนโยบายของพรรคไว้กว้างๆ เพื่อให้สามารถมีความคล่องตัวในการแก้ไขหลักการให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ และนโยบายของพรรคสมควรจะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมพรรค ประกาศให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ

4. การเงินของพรรค เงินเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการบริหารงานของพรรคให้ดำเนินบรรลุเป้าหมายที่พรรคได้กำหนดไว้ เพราะพรรคจะต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมากในการหาเสียง การพิมพ์เอกสาร อุปกรณ์และเครื่องใช้ในสำนักงาน สำหรับเงินของพรรคอาจมีที่มาได้หลายทาง เช่น ได้รับจากสมาชิก และการจัดการรายได้ทางอื่น เป็นต้น

5. การประชุมพรรค โดยปกติแล้วจะมีการประชุมพรรคทุกระดับเพื่อแถลงถึงผลงานที่ได้ดำเนินการไป การแสดงบุคคลการใช้จ่ายรวมถึงกำหนดนโยบายของพรรคโดยทั่วไป

บทที่ 4

การเลือกตั้งและนักการเมืองถิ่นตรัง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดตรัง พ.ศ. 2476-2550

ครั้งที่ 1 (15 พ.ย. 2476)

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดตรัง ครั้งที่ 1 เป็นการเลือกตั้งทางอ้อม กล่าวคือ ให้ประชาชนเลือกผู้แทนตำบล แล้วผู้แทนตำบลไปเลือกผู้แทนราษฎรอีกทีหนึ่ง ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนแรกของจังหวัดตรัง คือ นายจิ่ง จริงจิตร

ครั้งที่ 2 (7 พ.ย. 2480)

การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งโดยตรงคือ ราษฎรเลือกผู้แทนราษฎรได้เอง และโดยวิธีแบ่งเขต เขตละ 1 คน จังหวัดตรังมี 1 เขตเลือกตั้ง มีผู้แทนราษฎรได้ 1 คน ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งคือ นายเชื่อน สวัสดิปาณี

ครั้งที่ 3 (12 พ.ย. 2481)

การเลือกตั้งโดยตรง โดยวิธีแบ่งเขต เขตละ 1 คน จังหวัดตรังมีผู้แทนราษฎรได้ 1 คน นายเชื่อน สวัสดิปาณี ผู้แทนคนเดิมได้รับเลือกตั้งอีก 1 สมัย

ครั้งที่ 4 (6 ม.ค. 2489)

การเลือกตั้งโดยตรง โดยวิธีแบ่งเขต จังหวัดตรังมีผู้แทนราษฎรได้ 1 คน ผู้ได้รับเลือกตั้งคือ นายเลียบ นิตระคะ

ครั้งที่ 5 (29 ม.ค. 2491)

การเลือกตั้งโดยตรง โดยวิธีรวมเขตจังหวัด จังหวัดตรังมีผู้แทนราษฎรได้ 1 คน ผู้ได้รับเลือกตั้งคือ นายก่อเกียรติ ษ์ภูเสน

ครั้งที่ 6 (26 ก.พ. 2495)

การเลือกตั้งโดยตรง โดยวิธีรวมเขตจังหวัด จังหวัดครั้งนี้ผู้แทนราษฎรได้ 1 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายประภาส คงสมัย

ครั้งที่ 7 (26 ก.พ. 2500)

การเลือกตั้งโดยตรง โดยวิธีรวมเขตจังหวัด จังหวัดครั้งนี้ผู้แทนราษฎรได้ 1 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายก่อเกียรติ ษ์ภูเสน อดีตผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์

ครั้งที่ 8 (15 ธ.ค. 2500)

การเลือกตั้งโดยตรง โดยวิธีรวมเขตจังหวัด จังหวัดครั้งนี้ผู้แทนราษฎรได้ 1 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายก่อเกียรติ ษ์ภูเสน พรรคประชาธิปัตย์

ครั้งที่ 9 (10 ก.พ. 2512)

การเลือกตั้งโดยตรง โดยวิธีรวมเขตจังหวัด จังหวัดครั้งนี้ผู้แทนราษฎรได้ 2 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายชวน หลีกภัย พรรคประชาธิปัตย์ และ นายพร ศรีไตรรัตน์ พรรคสหประชาไทย

ครั้งที่ 10 (26 ม.ค. 2518)

การเลือกตั้งโดยตรง แบบวิธีผสมแบ่งเขตกับรวมเขต จังหวัดครั้งนี้ผู้แทนราษฎรได้ 2 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายชวน หลีกภัย และนายประกิจ รัตมณี พรรคประชาธิปัตย์

ครั้งที่ 11 (4 เม.ย. 2519)

การเลือกตั้งโดยตรง จังหวัดครั้งนี้ 1 เขตเลือกตั้งเท่าเดิม แต่มีจำนวนผู้แทนราษฎรเพิ่มอีก 1 คน เป็น 3 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายชวน หลีกภัย และนายประกิจ รัตมณี นายเสริฐแสง ณ นคร พรรคประชาธิปัตย์

ครั้งที่ 12 (22 เม.ย. 2522)

การเลือกตั้งโดยตรง จังหวัดตรังมี 1 เขตเลือกตั้ง มีผู้แทนราษฎรได้ 3 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายชวน หลีกภัย พรรคประชาธิปัตย์ นายพร ศรีไตรรัตน์ พรรคกิจสังคม นายนคร ชาลปติ พรรคกิจสังคม

ครั้งที่ 13 (19 เม.ย. 2526)

การเลือกตั้งโดยตรง จังหวัดตรังมี 1 เขตเลือกตั้ง มีผู้แทนราษฎรได้ 3 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายชวน หลีกภัย นายวิเชียร คันถ่อง นายประกิจ รัตตมณี พรรคประชาธิปัตย์

ครั้งที่ 14 (27 ก.ค. 2529)

การเลือกตั้งโดยตรง จังหวัดตรังมี 1 เขตเลือกตั้ง มีผู้แทนราษฎรได้ 3 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายชวน หลีกภัย นายวิเชียร คันถ่อง ว่าที่ ร.อ.นายแพทย์สุกิจ อัดโกลภกรณ์ พรรคประชาธิปัตย์

ครั้งที่ 15 (24 ก.ค. 2531)

การเลือกตั้งโดยตรง จังหวัดตรังมี 1 เขตเลือกตั้ง มีผู้แทนราษฎรได้ 3 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายชวน หลีกภัย นายทวี สุระบาล พรรคประชาธิปัตย์ นายพิทักษ์ รังษิธรรม พรรคชาติไทย

ครั้งที่ 16 (22 มี.ค. 2535)

การเลือกตั้งโดยตรง จังหวัดตรังมี 1 เขตเลือกตั้ง มีผู้แทนราษฎรได้ 3 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายชวน หลีกภัย นายวิเชียร คันถ่อง นายทวี สุระบาล พรรคประชาธิปัตย์

ครั้งที่ 17 (13 ก.ย. 2535)

การเลือกตั้งโดยตรง จังหวัดตรังมี 1 เขตเลือกตั้ง มีผู้แทนราษฎรได้ 3 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายชวน หลีกภัย นายวิเชียร คันถ่อง นายทวี สุระบาล พรรคประชาธิปัตย์

ครั้งที่ 18 (2 ก.ค. 2538)

การเลือกตั้งโดยตรง จังหวัดศรีสะเกษมี 2 เขตเลือกตั้ง มีผู้แทนราษฎรเพิ่มอีก 1 คน รวม 4 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายชวน หลีกภัย นายวิเชียร คันฉ่อง ในเขตเลือกตั้งที่ 1 และ นายทวี สุระบาล นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย ในเขตเลือกตั้งที่ 2 ทุกคนสังกัด พรรคประชาธิปัตย์

ครั้งที่ 19 (17 พ.ย. 2539)

การเลือกตั้งโดยตรง จังหวัดศรีสะเกษมี 2 เขตเลือกตั้ง มีผู้แทนราษฎรได้ 4 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายชวน หลีกภัย นายวิเชียร คันฉ่อง เขตเลือกตั้งที่ 1 และ นายทวี สุระบาล นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย เขตเลือกตั้งที่ 2 สังกัด พรรคประชาธิปัตย์

ครั้งที่ 20 (6 ม.ค. 2544)

การเลือกตั้งตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่กำหนดให้ผู้แทนราษฎรทั่วประเทศจำนวน 500 คน จากการเลือกตั้งระบบเขต 400 เขต เขตละ 1 คน และระบบบัญชีรายชื่อ (ปาร์ตี้ลิสต์) 100 คน จังหวัดศรีสะเกษมี 4 เขตเลือกตั้ง มีผู้แทนราษฎรระบบเขต 4 คน คือ นายสุวรรณ กุสุจรีด เขต 1 นายทวี สุระบาล เขต 2 นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ เขต 3 นายสมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล เขต 4 ทุกคนสังกัดพรรคประชาธิปัตย์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อ 1 คน คือ นายชวน หลีกภัย พรรคประชาธิปัตย์

ครั้งที่ 21 (6 ก.พ. 2548)

การเลือกตั้งในระบบเขต 4 เขต และระบบบัญชีรายชื่อ ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ชุดเดิมจากการเลือกตั้งครั้งที่ 20 ได้เป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ

ครั้งที่ 22 (2 เม.ย. 2549)

การเลือกตั้งถูกตัดสินเป็นโมฆะ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และศาลปกครอง

ครั้งที่ 23 (23 เม.ย. 2549)

การจัดการเลือกตั้งครั้งนี้ ถูกฟ้องร้องว่าดำเนินการโดยไม่สุจริต การเลือกตั้งในจังหวัดครั้งในเขตเลือกตั้งที่ 1 มีผู้สมัครคนเดียว ได้คะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 20 ของผู้มีสิทธิออกเสียง จึงต้องมีการเลือกตั้งรอบ 3 แต่เกิดเหตุการณ์ยึดอำนาจ 19 ก.ย. 2549 โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) การเลือกตั้งและผลการเลือกตั้งจึงถูกยกเลิกไป

ครั้งที่ 24 (23 ธ.ค. 2550)

การเลือกตั้งตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต และสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน การเลือกตั้งแบบสัดส่วนกำหนดให้แบ่งพื้นที่ประเทศออกเป็น 8 กลุ่มจังหวัด และให้แต่ละกลุ่มจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง แต่ละเขตเลือกตั้งให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 10 คน

การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต จังหวัดครั้งมี 2 เขตเลือกตั้ง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ 2 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย นายสุกิจ อัดโลหกรณ์ เขตเลือกตั้งที่ 1 นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ นายสมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล เขตเลือกตั้งที่ 2

ในการเลือกตั้งแบบสัดส่วน จังหวัดครั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดที่ 8 นายชวน หลีกภัย พรรคประชาธิปัตย์ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ได้รับเลือกตั้ง จำนวนผู้มีสิทธิ ผู้มาใช้สิทธิ และอื่นๆ สามารถศึกษาได้เพิ่มเติมจากตารางที่ 1 – ตารางที่ 9

**ตารางที่ 1 ทำเนียบรายนามและการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง
(พ.ศ.2476-พ.ศ.2550)**

วัน,เดือน,ปี ที่เลือกตั้ง	ชื่อ-นามสกุล ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นส.ส.	สังกัด		ผู้มีสิทธิ (คน)	ผู้มาใช้สิทธิ		บัตรเสีย	
		พรรค	เขต		คน	ร้อยละ	บัตร	ร้อยละ
15 พ.ย. 2476	นายจิ่ง จริงจิตร	-	-					
7 พ.ย. 2480	นายเขื่อน สวัสดิคปามี	-	-					
12 พ.ย. 2481	นายเขื่อน สวัสดิคปามี	-	-					
6 ม.ค. 2489	นายเลียบ นิลระตะ	-	-					
29 ม.ค. 2491	นายก่อเกียรติ ชัญเสน	-	-					
26 ก.พ. 2495	นายประภาส คงสมัย	-	-					
26 ก.พ. 2500	นายก่อเกียรติ ชัญเสน	ประชาธิปัตย์	-					
15 ธ.ค. 2500	นายก่อเกียรติ ชัญเสน	ประชาธิปัตย์	-					
10 ก.พ. 2512	นายชวน หลีกภัย	ประชาธิปัตย์	-					
	นายพร ศรีไครรัตน์	สหประชาไทย	-					
26 ม.ค. 2518	นายชวน หลีกภัย	ประชาธิปัตย์	-	170,874	93,984	55.00	11,491	12.23
	นายประกิจ รัตตมณี	ประชาธิปัตย์	-					
4 เม.ย. 2519	นายชวน หลีกภัย	ประชาธิปัตย์	-	174,518	70,606	40.46	3,410	4.83
	นายประกิจ รัตตมณี	ประชาธิปัตย์	-					
	นายเสรีฐแสง ณ นคร	ประชาธิปัตย์	-					
22 เม.ย. 2522	นายชวน หลีกภัย	ประชาธิปัตย์	-	188,260	68,601	36.44	2,296	3.35
	นายพร ศรีไครรัตน์	กิจสังคม	-					
	นายนคร ชาลปติ	กิจสังคม	-					
18 เม.ย. 2526	นายชวน หลีกภัย	ประชาธิปัตย์	-	211,285	107,077	50.68	3,260	3.04
	นายวิเชียร คันถ่อง	ประชาธิปัตย์	-					
	นายประกิจ รัตตมณี	ประชาธิปัตย์	-					
27 ก.ค. 2529	นายชวน หลีกภัย	ประชาธิปัตย์	-	208,204	152,344	73.17	5,520	3.62
	นายวิเชียร คันถ่อง	ประชาธิปัตย์	-					
	ว่าที่ร.อ.นายแพทย์สุกิจ อัล โถปกรณ์	ประชาธิปัตย์	-					
24 ก.ค. 2531	นายชวน หลีกภัย	ประชาธิปัตย์	-	221,110	150,489	68.06	4,112	2.73
	นายทวี สุระบาล	ประชาธิปัตย์	-					
	นายพิทักษ์ รังษีธรรม	ชาติไทย	-					
22 มี.ค. 2535	นายชวน หลีกภัย	ประชาธิปัตย์	-	286,312	171,892	60.04	4,069	2.38
	นายวิเชียร คันถ่อง	ประชาธิปัตย์	-					
	นายทวี สุระบาล	ประชาธิปัตย์	-					
13 ก.ย. 2535	นายชวน หลีกภัย	ประชาธิปัตย์	-					
	นายวิเชียร คันถ่อง	ประชาธิปัตย์	-					
	นายทวี สุระบาล	ประชาธิปัตย์	-					

ตารางที่ 1 (ต่อ)

วัน,เดือน,ปี ที่เลือกตั้ง	ชื่อ-นามสกุล ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นส.ส.	สังกัด		ผู้มีสิทธิ (คน)	ผู้มาใช้สิทธิ		บัตรเสีย	
		พรรค	เขต		คน	ร้อยละ	บัตร	ร้อยละ
2 ก.ค. 2538	นายชวน หลีกภัย	ประชาธิปัตย์	เขต 1	181,714	120,039	66.06	2,412	2.01
	นายวิเชียร คันถ้อง	ประชาธิปัตย์	เขต 1					
	นายทวี สุระบาล	ประชาธิปัตย์	เขต 2					
	นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย	ประชาธิปัตย์	เขต 2					
17 พ.ย. 2539	นายชวน หลีกภัย	ประชาธิปัตย์	เขต 1	185,743	122,828	66.13	2,226	1.81
	นายวิเชียร คันถ้อง	ประชาธิปัตย์	เขต 1					
	นายทวี สุระบาล	ประชาธิปัตย์	เขต 2					
	นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย	ประชาธิปัตย์	เขต 2					
6 ม.ค. 2544	นายสุวรรณ กู้จุงวิค	ประชาธิปัตย์	เขต 1	94,261	75,024	79.59	3,947	5.26
	นายทวี สุระบาล	ประชาธิปัตย์	เขต 2					
	นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย	ประชาธิปัตย์	เขต 3					
	นายสมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล	ประชาธิปัตย์	เขต 4					
6 ก.พ. 2548	นายสุวรรณ กู้จุงวิค	ประชาธิปัตย์	เขต 1	101,178	80,359	82.09	1,869	2.25
	นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย	ประชาธิปัตย์	เขต 2					
	นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ	ประชาธิปัตย์	เขต 3					
	นายสมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล	ประชาธิปัตย์	เขต 4					
2 เม.ย. 2549	การเลือกตั้งโมฆะตามคำสั่งศาลฯ							
23 เม.ย. 2549	ถูกล้มเลิกจากเหตุการณ์ยึดอำนาจ 19 กันยายน 2549							
23 ธ.ค. 2550	นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย	ประชาธิปัตย์	เขต 1	209,894	174,391	83.09	4,479	2.57
	นายสุกิจ อัดโลปกรณ์	ประชาธิปัตย์	เขต 1					
	นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย	ประชาธิปัตย์	เขต 2					
	นายสมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล	ประชาธิปัตย์	เขต 2					

ที่มา : http://61.7.153.45/tr/db/namu_list/RZN1.doc,p.12-13 และปรับปรุงจาก

สรุปผลการเลือกตั้ง สำนักงาน กกต. จ.ตรัง

ตารางที่ 2 สรุปผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง 2 เมษายน 2549

ลำดับ	รายการ	เขตเลือกตั้งที่											
		1			2			3			4		
		จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์				
1	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	102,315	100.00	105,434	100.00	104,816	100.00	109,863	100.00				
2	มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	72,352	70.71	70,789	67.14	67,392	64.30	72,758	66.23				
3	บัตรเสีย	7,098	9.81	9,428	13.32	11,404	16.92	10,876	14.95				
4	บัตรไม่ประสงค์	57,311	79.21	48,403	68.38	46,977	69.71	52,000	71.47				
5	บัตรเป็นคะแนน	7,943	10.98	12,958	18.31	9,011	13.37	9,882	13.58				
เบอร์	สังกัดพรรค	ผู้สมัคร	คะแนน	%	ผู้สมัคร	คะแนน	%	ผู้สมัคร	คะแนน	%	ผู้สมัคร	คะแนน	%
2	ไทยรักไทย	นายไกรสิน โทษะเที่ยง	7,943	10.98	นายทวี สุระบาล	12,958	18.31	นางทัศนีย์ สุภทรนนท์	7,431	11.03	นายพิระพงษ์ อัจฉริยะ	9,882	13.58
4	ประชากรไทย	-	-	-	-	-	-	นายวิชาวิชัย สุภทรนนท์	1,580	2.34	-	-	-
รวมบัตรที่เป็นคะแนนให้ผู้สมัคร			7,943	10.98	-	12,958	18.31	-	9,011	13.37	-	9,882	13.58
สรุปภาพรวม ทั้งจังหวัด เฉพาะการเลือกตั้งแบบ แบ่งเขตเลือกตั้ง					จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง			422,426	คน	100	เปอร์เซ็นต์		
					มาใช้สิทธิเลือกตั้ง			283,291	คน	67.06	เปอร์เซ็นต์		
					บัตรเสีย			38,806	บัตร	13.70	เปอร์เซ็นต์		
					บัตรไม่ประสงค์			204,691	บัตร	72.25	เปอร์เซ็นต์		
					บัตรเป็นคะแนน			39,794	บัตร	14.05	เปอร์เซ็นต์		

ที่มา : สำนักงาน กกต. จ.ตรัง

ตารางที่ 3 สรุปผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง 23 เมษายน 2549

ลำดับ	รายการ	เขตเลือกตั้งที่											
		1		2		3		4					
		จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์				
1	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	102,358	100.00	105,102	100.00			100.00		109,863	100.00		
2	มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	40,019	46.91	49,966	47.53					72,758	66.23		
3	บัตรเสีย	2,836	5.91	2,516	5.04					10,876	14.95		
4	บัตรไม่ประสงค์	37,773	78.66	17,842	35.71					52,000	71.47		
5	บัตรเป็นคะแนน	7,410	15.43	29,608	59.26					9,882	13.58		
เบอร์	สังกัดพรรค	ผู้สมัคร	คะแนน	%	ผู้สมัคร	คะแนน	%	ผู้สมัคร	คะแนน	%	ผู้สมัคร	คะแนน	%
2	ไทยรักไทย	นายไกรสัน โคชัยเพียง	7,410	15.43	นายทวี สุระมาต	12,716	25.45				นายพิระพันธ์ สัจจธิดา	9,882	13.58
3	พลังประชาชน	-	-	-	นางสาวฉวีรัตน์ โทษะสง	13,098	26.21				-	-	-
4	ประชาธิปัตย์	-	-	-	นายสุชาติ ท่วงจริง	2,467	4.94				นายวิรัชชัยเพียง	9,575	19.95
9	คนขอปลดหนี้	-	-	-	นายโพธิ์ พันธะเมือง	1,327	2.66				-	-	-
รวมบัตรที่เป็นคะแนนให้ผู้สมัคร			7,410	15.43		29,608	59.26					18,358	38.24
สรุปภาพรวม ทั้งจังหวัด เฉพาะการเลือกตั้งแบบ แบ่งเขตเลือกตั้ง		จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง			316,313		คน	100	เปอร์เซ็นต์				
		มาใช้สิทธิเลือกตั้ง			145,987		คน	46.15	เปอร์เซ็นต์				
		บัตรเสีย			9,007		บัตร	6.17	เปอร์เซ็นต์				
		บัตรไม่ประสงค์			81,604		บัตร	55.90	เปอร์เซ็นต์				
		บัตรเป็นคะแนน			55,376		บัตร	37.93	เปอร์เซ็นต์				

ที่มา: สำนักงาน กกต. จ.ตรัง

ตารางที่ 4 ประมวลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550 เขตที่ 1 จังหวัดศรีสะเกษ

ข้อมูลพื้นฐานการเลือกตั้ง			ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนของผู้สมัคร							
รายการ	จำนวน	หน่วยนับ	NO.	ชื่อ-สกุล	พรรค	คะแนน	NO.	ชื่อ-สกุล	พรรค	คะแนน
หน่วยเลือกตั้งทั้งหมด	408	หน่วย	1	นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย	ประชาธิปัตย์	134,110	7	นายประสทน คงสาย	ประชากรไทย	1,503
มาส่งหีบบัตรแล้วจำนวน	408	หน่วย	2	นายสุกิจ อัดโทปกรณ์	ประชาธิปัตย์	128,681	8	นายโกศล เดียวโชติ	ประชากรไทย	443
หน่วยที่ส่งหีบบัตรแล้ว	100.00	เปอร์เซ็นต์	3	นายมาโนชญ์ เอียมบาง	เพื่อแผ่นดิน	3,191	9	ค.ต.ธวัช ราชพลี	ไทยร่วมใจ	312
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น	209,894	คน	4	นายเอกวิทย์ นิลสวัสดิ์	เพื่อแผ่นดิน	22,229	10	นางอำพัน เสนี	ไทยร่วมใจ	863
ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น	174,392	คน	5	นายชัยพร ชูสนม	พลังประชาชน	5,976	11	นายชัยทัต ศรีสุข	เครือข่ายชาวนาฯ	730
จำนวนบัตรดี(เป็นคะแนน)	162,919	บัตร	6	นายธนัท สาขาโรจน์	พลังประชาชน	3,184	12	นายไพบาส เห็นผลงาม	เครือข่ายชาวนาฯ	1,055
จำนวนบัตรเสีย	4,479	บัตร	การตรวจสอบขั้นสุดท้าย							
จำนวนบัตรไม่ประสงค์ฯ	6,994	บัตร	จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง = จำนวนบัตรดี + บัตรเสีย + บัตรไม่ประสงค์							ถูก
ผู้มาใช้สิทธิคิดเป็น	83.09	เปอร์เซ็นต์	นายกฤษ กาหยี ประธานฝ่ายประมวลผล							
บัตรเสียคิดเป็น	2.57	เปอร์เซ็นต์	นายวันชัย พงษา ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 1							

ที่มา : สำนักงาน กกต. จ.ศรีสะเกษ

ผลการประมวลคะแนนเมื่อเวลา 1.43 ของวันที่ 24/12/2007

ตารางที่ 5 ประมวลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550 เขตที่ 2 จังหวัดศรีสะเกษ

ข้อมูลพื้นฐานการเลือกตั้ง			ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนของผู้สมัคร							
รายการ	จำนวน	หน่วยนับ	NO.	ชื่อ-สกุล	พรรค	คะแนน	NO.	ชื่อ-สกุล	พรรค	คะแนน
หน่วยเลือกตั้งทั้งหมด	7	หน่วย	1	นายสมชาย ไส้ตาพรพิพิธ	ประชาธิปัตย์	127,071	7	นายวิรุทธิ์ กิมเท่ง	ไทยรักเรา	921
มาส่งหีบบัตรแล้วจำนวน	7	หน่วย	2	นายสมบูรณ์ อุทัยเวนิญกุล	ประชาธิปัตย์	122,148	8	นางอุไร ช่วยเรือง	ไทยรักเรา	668
หน่วยที่ส่งหีบบัตรแล้ว	100.00	เปอร์เซ็นต์	3	นายปกิจ ยอดสมิท	เพื่อแผ่นดิน	4,071	9	นายสุระกิจ โตะโฮย	ไทยเป็นไท	587
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น	203,494	คน	4	นางวันทา วงศ์ธรรม ไอสถ	เพื่อแผ่นดิน	17,970	10	นายสุชาติ ศรมณี	ไทยเป็นไท	354
ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น	169,093	คน	5	นายเจริญ ศรีนราชน	พลังประชาชน	6,884	11	นายรัตนศักดิ์ นันตสินธุ์	มหาชนไทย	3,091
จำนวนบัตรดี(เป็นคะแนน)	157,672	บัตร	6	นายทวี ปริงพันธ์	พลังประชาชน	8,119	12	ว่าที่ร.ร.มานะ เกตุพจน์	มหาชนไทย	1,849
จำนวนบัตรเสีย	4,811	บัตร	การตรวจสอบขั้นสุดท้าย							
จำนวนบัตรไม่ประสงค์	6,610	บัตร	จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง = จำนวนบัตรดี + บัตรเสีย + บัตรไม่ประสงค์							ถูก
ผู้มาใช้สิทธิคิดเป็น	83.09	เปอร์เซ็นต์	จำเริญวัฒนา ศรีสุวรรณ ประชาชนฝ่ายประมวลผล							
บัตรเสียคิดเป็น	2.85	เปอร์เซ็นต์	นายชุม สุขการันย์ ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 2							

ที่มา : สำนักงาน กกต. จ.ศรีสะเกษ

ผลการประมวลคะแนนเมื่อเวลา 12.36 ของวันที่ 25/12/2007

ตารางที่ 6 ประมวลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน 23 ธันวาคม 2550 จังหวัดศรีสะเกษ

ลำดับ	ข้อมูลพื้นฐานการเลือกตั้ง			ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนของพรรคการเมือง					
	รายการ	จำนวน	หน่วยนับ	หมายเลข	พรรค	คะแนน	หมายเลข	พรรค	คะแนน
1	หน่วยเลือกตั้งทั้งหมด	800	หน่วย	1	เพื่อแผ่นดิน	20,063	17	ความหวังใหม่	659
2	มาส่งหีบบัตรแล้วจำนวน	800	หน่วย						
3	หน่วยที่ส่งหีบบัตรแล้ว	100.00	เปอร์เซ็นต์	2	รวมใจไทยชาติพัฒนา	2,325	18	ประชากรไทย	242
4	ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น	413,388	คน						
5	ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น	343,485	คน	3	เครือข่ายชาวนาฯ	1,594	19	ประชาชาติ	160
6	จำนวนบัตรดี(เป็นคะแนน)	318,220	บัตร						
7	จำนวนบัตรเสีย	18,659	บัตร	4	ประชาธิปไตย	279,805	20	ไทยเป็นไทย	975
8	จำนวนบัตรไม่ประสงค์ฯ	6,606	บัตร						
9	ผู้มาใช้สิทธิคิดเป็น	83.01	เปอร์เซ็นต์	5	พลังเกษตรกร	1,055	21	พลังแผ่นดินไทย	447
10	บัตรเสียคิดเป็น	4.51	เปอร์เซ็นต์						
การตรวจสอบขั้นสุดท้าย				9	ประชากร	435	24	ราษฎรรักไทย	114
1.จำนวนผู้มาใช้สิทธิ = บัตรดี + บัตรเสีย + บัตรไม่ประสงค์ฯ			ถูก	12	พลังประชาชน	8,450	27	ไทยรุ่งเรือง	414
2.ตรวจสอบจำนวนบัตรดีและคะแนนของพรรคการเมือง			ถูก						
ที่มา : สำนักงาน กกต. จ.ศรีสะเกษ				13	ชาติไทย	646	31	นำวิถี	211
				15	มั่นคงมีมาธิปไตย	595	รวมคะแนนทั้งสิ้น		318,220

ตารางที่ 7 ประมวลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน 23 ธันวาคม 2550 เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดศรีสะเกษ

ลำดับ	ข้อมูลพื้นฐานการเลือกตั้ง			ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนของพรรคการเมือง					
	รายการ	จำนวน	หน่วยนับ	หมายเลข	พรรค	คะแนน	หมายเลข	พรรค	คะแนน
1	หน่วยเลือกตั้งทั้งหมด	408	หน่วย	1	เพื่อแผ่นดิน	14,462	17	ความหวังใหม่	253
2	มาลงหีบบัตรแล้วจำนวน	408	หน่วย						
3	หน่วยที่ส่งหีบบัตรแล้ว	100.00	เปอร์เซ็นต์	2	รวมใจไทยชาติพัฒนา	889	18	ประชากรไทย	111
4	ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น	209,894	คน						
5	ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น	174,392	คน	3	เครือข่ายชาวนาฯ	544	19	ประชาชาติ	67
6	จำนวนบัตรดี(เป็นคะแนน)	162,386	บัตร						
7	จำนวนบัตรเสีย	8,601	บัตร	4	ประชาธิปัตย์	140,626	20	ไทเป็นไท	438
8	จำนวนบัตรไม่ประสงค์ฯ	3,405	บัตร						
9	ผู้มาใช้สิทธิคิดเป็น	83.09	เปอร์เซ็นต์	5	พลังเกษตรกร	415	21	พลังแผ่นดินไทย	222
10	บัตรเสียคิดเป็น	4.93	เปอร์เซ็นต์						
การตรวจสอบขั้นสุดท้าย				9	ประชาชน	158	24	ราษฎรรักไทย	47
1.จำนวนผู้มาใช้สิทธิ = บัตรดี + บัตรเสีย + บัตรไม่ประสงค์ฯ		ถูก		12	พลังประชาชน	3,428	27	ไทยร่ำรวย	177
2.ตรวจสอบจำนวนบัตรดีและคะแนนของพรรคการเมือง		ถูก							
นายกฤษฎ กาหี ประธานฝ่ายประมวลผล				13	ชาติไทย	296	31	นำวิถี	67
นายวันชัย พงษา ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 1 ผลการประมวลคะแนนเมื่อเวลา 1.42 น. ของวันที่ 24/12/2007				15	มหาชนิมาธิปไตย	186	รวมคะแนนทั้งสิ้น		162,386

ที่มา : สำนักงาน กกต. จ.ศรีสะเกษ

ตารางที่ 8 ประมวลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน 23 ธันวาคม 2550 ชุดเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดตรัง

ลำดับ	ข้อมูลพื้นฐานการเลือกตั้ง			ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนของพรรคการเมือง					
	รายการ	จำนวน	หน่วยนับ	หมายเลข	พรรค	คะแนน	หมายเลข	พรรค	คะแนน
1	หน่วยเลือกตั้งทั้งหมด	7	หน่วย	1	เพื่อแผ่นดิน	5,601	17	ความหวังใหม่	406
2	มาส่งหีบบัตรแล้วจำนวน	7	หน่วย						
3	หน่วยที่ส่งหีบบัตรแล้ว	100.00	เปอร์เซ็นต์	2	รวมใจไทยชาติพัฒนา	1,436	18	ประชากรไทย	131
4	ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น	203,494	คน						
5	ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น	169,093	คน	3	เครือข่ายชาวนาฯ	1,050	19	ประชาชาติ	93
6	จำนวนบัตรดี(เป็นคะแนน)	155,834	บัตร						
7	จำนวนบัตรเสีย	10,058	บัตร	4	ประชาธิปไตย	139,179	20	ไทยเป็นไทย	537
8	จำนวนบัตรไม่ประสงค์ฯ	3,201	บัตร						
9	ผู้มาใช้สิทธิคิดเป็น	83.09	เปอร์เซ็นต์	5	พลังเกษตรกร	640	21	พลังแผ่นดินไทย	255
10	บัตรเสียคิดเป็น	4.94	เปอร์เซ็นต์						
การตรวจสอบขั้นสุดท้าย				9	ประชากรฯ	277	24	ราษฎรรักไทย	67
1.จำนวนผู้มาใช้สิทธิ = บัตรดี + บัตรเสีย + บัตรไม่ประสงค์ฯ			ถูก	12	พลังประชาชน	5,022	27	ไทยรุ่งเรือง	237
2.ตรวจสอบจำนวนบัตรดีและคะแนนของพรรคการเมือง			ถูก						
จำเอกวิภา ศรีสวรรค	ประธานฝ่ายประมวลผล			13	ชาติไทย	350	31	นำวิถี	144
นายชุม สุขการณ์ย์	ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 2			15	มั่นคงมาธิปไตย	409	รวมคะแนนทั้งสิ้น		155,834

ที่มา : สำนักงาน กกต. จ.ตรัง

ตารางที่ 9 สรุปผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน 23 ธันวาคม 2550
 กลุ่มจังหวัดที่ 9 (1.จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2.จังหวัดพังงา 3.จังหวัดภูเก็ต 4.จังหวัดกระบี่
 5.จังหวัดนครศรีธรรมราช 6.จังหวัดตรัง 7.จังหวัดพัทลุง 8.จังหวัดสตูล 9.จังหวัดสงขลา
 10.จังหวัดปัตตานี 11.จังหวัดยะลา 12.จังหวัดนราธิวาส)

ลำดับที่	ชื่อพรรคการเมือง	รายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งแบบสัดส่วน	หมายเหตุ
1	ประชาธิปัตย์	นายชวน หลีกภัย	
2	ประชาธิปัตย์	นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	
3	ประชาธิปัตย์	นายไทรรงค์ สุวรรณคีรี	
4	ประชาธิปัตย์	นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์	
5	ประชาธิปัตย์	นายธานี ศักดิ์เศรษฐ์	
6	ประชาธิปัตย์	นายนิพนธ์ บุญญามณี	
7	ประชาธิปัตย์	นายพีรยศ ราฮิมมูลา	
8	ประชาธิปัตย์	นางสาวเฉลิมลักษณ์ เก็บทรัพย์	
9	พลังประชาชน	นายอารีเพ็ญ อุดรสินธุ์	
10	เพื่อแผ่นดิน	นายมานพ ปัดนางศ์	

ประกาศ ณ วันที่ 3 มกราคม พ.ศ.2551

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์
 ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

นักการเมืองถิ่นตรัง : ภูมิหลัง เครือข่าย กลวิธีการหาเสียง และบทบาททางการเมือง

นายจ้ง จริงจิตร

นายจ้ง จริงจิตร เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนแรกของจังหวัดตรัง เกิดวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ.2440 บิดาเป็นชาวจีนอพยพมาตั้งรกรากทำมาหากินที่ตำบลบางรัก มารดาชื่อนางพริ้ม จริงจิตร นายจ้งเป็นคนเรียนหนังสือเก่งมาก เมื่อตอนเด็กไปเรียนอยู่ที่วัดนิคมประทีป (วัดโลกหล่อ) สมภารได้มอบหน้าที่ให้ช่วยสอนนักเรียนคนอื่นๆ ทั้งเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน และผู้สูงวัยกว่า จึงเรียกว่าครูจ้งมาตั้งแต่ครั้งนั้น ต่อมาได้ศึกษาต่อที่โรงเรียนตรังคภูมิ ซึ่งเป็นโรงเรียนตัวอย่างประจำจังหวัด สมัยที่เมืองตรังตั้งอยู่ที่อำเภอกันตัง และไปศึกษาต่อที่โรงเรียนภูเกศวินวิทยาลัย ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำมณฑลจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สอบไล่ได้ประโยคครูมูล (ศป.) และเข้ารับราชการเป็นครูที่โรงเรียนตรังคภูมิ เมื่อเมืองตรังย้ายไปตั้งอยู่ที่ตำบลทับเที่ยง ครูจ้งได้ย้ายไปสอนที่โรงเรียนวิเชียรมาตุ โรงเรียนประจำจังหวัดแห่งใหม่ และได้ศึกษาต่อที่โรงเรียนฝึกหัดครูวัดควรนิเวศอีก 1 ปี สอบไล่ได้ประโยคครูประถม ในปี พ.ศ. 2467 ได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ 7 หลังจากนั้นกลับไปเป็นครูที่โรงเรียนวิเชียรมาตุระยะหนึ่ง และถูกย้ายให้ไปดำรงตำแหน่งกรรมการอำเภอเมืองกระบี่ ในปี 2476

อุปนิสัยของครูจ้ง คือ เป็นคนดี ซื่อสัตย์ ซื่อตรง และ สมถะ ไปไหนมาไหนด้วยจักรยานคู่ชีพ ครูจ้งจึงเป็นที่รักนับถือของลูกศิษย์ ลูกศิษย์คนหนึ่ง ต่อมาได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง 3 สมัยคือ นายก่อเกียรติ ภัฏเสน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นคนตรงคนกล้า และคนจริง ยังนับถือครูจ้งเป็นอย่างสูง ดังจะเห็นได้จากกรณีที่นายก่อเกียรติ เขียนไว้หลังภาพที่มอบให้ครูจ้งว่า “กราบคุณครูจ้ง จริงจิตร ไว้ด้วยความรักและเคารพแห่งศิษย์”

ชีวิตในทางการเมืองเริ่มจากการชักชวนของลูกศิษย์ ให้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี 2476 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งทางอ้อม โดยราษฎรเลือกผู้แทนตำบล และผู้แทนตำบลไปเลือกผู้แทนระดับจังหวัดอีกต่อหนึ่ง ซึ่งทั้งประเทศมีผู้แทนได้ 78 คน โดยกำหนดให้มีผู้แทน 1 คน ต่อประชากร 100,000 คน จังหวัดตรังมีผู้แทนได้ 1 คน คือ นายจ้ง จริงจิตร

ลูกศิษย์ ผู้ปกครอง และเพื่อนที่ค้างแรมเหล่านี้เป็นประจำ เป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือ พานะที่ใช้ในการหาเสียงก็คือ จักรยานคู่ชีพ สำหรับภรรยาอุปนิสัยเป็นคนใจเย็น ไม่ค่อยพูด อธิษาศัยดี ยิ้มแย้มและรับแขก มีพื้นเพเป็นคนบางหมาก ทำสวน เป็นที่รู้จักของชาวมุสลิมที่เป็นคนส่วนใหญ่ในตำบลนั้นเรียก “สวนยายเหล่น” ภรรยาจึงเป็นกำลังที่หนุนเสริมได้บ้าง แต่กำลังหลักคือลูกศิษย์

ครูจิ่ง เป็นผู้แทนราษฎรประเภท “ติดดิน” แม้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็ยังคงใช้รถจักรยานคันเดิม บทบาทในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เช่น ได้ตั้งกระทู้ถามรัฐบาล และเป็นกรรมาธิการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. อาติ พ.ร.บ.ควบคุมจำกัดค่าง พ.ร.บ.ควบคุมแร่ดีบุก เป็นต้น

ในขณะที่ทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้นำรัฐธรรมนูญฉบับจำลองที่รัฐบาลมอบให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกลับไปประดิษฐานที่ศาลากลาง เมื่อครูจิ่งนำรัฐธรรมนูญมาถึงจังหวัดศรีสะเกษโดยทางรถไฟ ได้มีขบวนรับและแห่ไปศาลากลาง มีการจัดงานฉลองยิ่งใหญ่ 3 วัน 3 คืน มีการแสดงมหรสพพื้นบ้าน การแสดงผลงาน และเกมการแข่งขันการประกวดของหน่วยงานและโรงเรียน เรียกว่า “งานฉลองรัฐธรรมนูญ” โดยถือเอาวันที่ 10 ธันวาคม ซึ่งเป็นวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ เป็นวันกลางของงาน งานฉลองรัฐธรรมนูญของจังหวัดศรีสะเกษได้จัดมาอย่างต่อเนื่อง เรียกภาษาชาวบ้านว่า “งานฉลองรัฐ” (ฉลอง=ฉลอง, รัฐ = รัฐธรรมนูญ - ผู้วิจัย) เป็นงานใหญ่ประจำปีของจังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดใกล้เคียง

ครูจิ่งได้ลงสมัครรับเลือกตั้งอีก 1 สมัยในปี 2480 แต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง จึงกลับไปเป็นครูที่โรงเรียนวิเชียรมาตุคังเคิม จนถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2497 รวมอายุได้ 57 ปี

นายก่อเกียรติ (เวือง) ษฎุเสน

นายก่อเกียรติ ษฎุเสน เคิมชื่อ เวือง ษฎุเสน ได้เปลี่ยนชื่อเป็น ก่อเกียรติ ในยุคมาล่านำไทยให้เจริญ (สมัยจอมพล ป.พิบูล สงคราม-ผู้วิจัย) แต่ชาวศรีสะเกษยังคงเรียกและรู้จักในชื่อ นายเวือง ษฎุเสน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ 3 สมัย พรรคประชาธิปัตย์

นายก่อเกียรติ เกิดวันที่ 14 มีนาคม 2452 เป็นบุตรคนที่ 3 ของ หลวงพิทักษ์เหลียนสถาน (ษ์ภูเสน) และนางพิทักษ์เหลียนสถาน (ปราง บัญเสน) เมื่อเด็กได้ศึกษาที่โรงเรียนวัดต้นสะอาด (วันต้นศยาภิรมย์) ศึกษาชั้นมัธยมที่โรงเรียนวิเชียรมาตุ แล้วไปต่อระดับชั้นม.4-5 ที่จังหวัดสงขลา แต่จบชั้นมัธยม 6 ที่จังหวัดภูเก็ต หลังจากนั้นได้เข้ากรุงเทพฯ ไปเรียนพลศึกษา อาจารย์ที่สอนพลศึกษาได้พาไปฝากอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสวนกุหลาบ ให้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7-8 โรงเรียนรั้วไฉ่ โดยมีข้อแม้ว่าต้องเล่นกีฬาให้โรงเรียนด้วย จึงเป็นนักฟุตบอลและเรียนในโรงเรียนสวนกุหลาบนานกว่านักเรียนคนอื่น นายก่อเกียรติ มีความสามารถทางกีฬาหลายประเภท กีฬาที่เก่งมากจนได้รับชัยชนะระดับเหรียญทอง คือ กีฬายูติศู สำหรับกีฬามวยไทย คุณธรรม (ต่อมาคือภริยา-ผู้วิจัย) ซึ่งเป็นนักศึกษาพลศึกษา สำนักเดียวกันให้คำอธิบายว่า “เป็นมวยกล้า ไม่ดูกลัวกลัวคน หมัดหนัก แข็งหนัก” เมื่อจบจากโรงเรียนสวนกุหลาบ นายก่อเกียรติ ได้กลับไปเป็นครูพลศึกษาที่จังหวัดศรีสะเกษ ด้วยวุฒิพลศึกษาเอก สอนอยู่เพียง 1 ปี ได้ไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีเพื่อนร่วมรุ่น อาทิ ออม ไกรฤกษ์ สังข์ สัตยารัฐ จินดาณ สงขลา กิ่ง สามเสน กนิษฐา สามเสน (วิเชียรเจริญ) บุญทรง ลิมปิพันธ์ เป็นต้น ขณะศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นายก่อเกียรติ ได้เป็นประธานนักศึกษา และเริ่มสนใจการเมือง

บุคลิกลักษณะของนายก่อเกียรติ ที่ยังเป็นที่ยึดใจและบอกเล่ากันจนทุกวันนี้ คือ สูงใหญ่ เสียงดัง กล้ารบกับนาย (กล้าสู้/ต่อกรกับข้าราชการ โดยเฉพาะตำรวจ-ผู้วิจัย) ใจคอกว้างขวาง รักเพื่อน-ญาติ รักความยุติธรรม ทรนง เป็นนักสู้ กล้าต่อต้านเผด็จการ แต่ที่สำคัญที่สุดคือ รักชาวบ้าน และยืนเคียงข้างชาวบ้านอย่างชัดเจน

ด้านบทบาททางการเมือง นายก่อเกียรติ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกในปี พ.ศ.2491 ด้วยคะแนนเสียงที่ชนะผู้สมัครคู่แข่งอย่างขาดลอย คือ ได้คะแนนรวมทั้งสิ้น 26,195 คะแนน ได้เป็นลำดับที่ 1 ขณะที่ผู้ที่ได้คะแนนมาเป็นอันดับ 2 ได้คะแนนเพียง 5,320 คะแนน และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษที่ลงสมัครอีกหนึ่งสมัย ได้คะแนนเป็นลำดับที่ 3 4,731 คะแนน (ข้อมูลจากบันทึกในหนังสืองานพระราชทานเพลิงศพ นายก่อเกียรติ บัญเสน, น.29, น.44)

หลังจากได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยที่ 1 แล้ว เมื่อเกิดเหตุการณ์จอม พล ป. พิบูลสงคราม ทำรัฐประหารรัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ นายก่อเกียรติ ได้พ้นบทบาททางการเมือง และหันไปทำไร่ ปลูกผัก ที่บ้านกระช่องและศึกษาธรรมะ เพื่อนำมาประยุกต์กับการเมือง

นายก้อเกียรติมีแนวความคิดที่เน้นการแก้ปัญหาบ้านเมืองที่จิตใจ นายก้อเกียรติ มีความเห็นว่า “นักการเมืองเป็นผู้ตีประเภทหนึ่งในบรรดาผู้ใช้วิชาชีพอันมีเกียรติทั้งหลาย เป็นบริการแก่สังคมอยู่” เช่น วิชาครู วิชาแพทย์หมอ วิชากฎหมาย วิชาทำนา วิชาทำสวน ฯลฯ เหมือนกัน แต่ในฐานะที่การเมืองเป็นศูนย์กลางของการประนีประนอมของมวลวิชาชีพทั้งหลาย ภายในและภายนอกบ้านของตนเอง เพื่อประโยชน์สุขและความปลอดภัย ปลอดภัยแก่อาณาประชาราษฎร์ ผู้เป็นญาติทั้งหลาย ทั้งโดยพฤตินัยและนิตินัยนั้น เขามีความสนใจจนมีความ คำนึงจนชวนเข้าสู่การเมืองทั้งหลาย ควรเข้ามาโดยเจตนาอันบริสุทธิ์ และมีทักษะของ นักบุญส่งจิตวิญญาณเข้ามาด้วยแล้วเป็นส่วนใหญ่ เพราะงานการเมืองนั้นย่อมมุ่งประโยชน์แก่ สาธารณะชนก่อนเป็นประมาธ” (คัดลอกจาก จดหมายที่นายก้อเกียรติ มีถึงลูกในหนังสืองาน พระราชทานเพลิงศพ นายก้อเกียรติ ฆฎเสนา ,2529,น.59) นายก้อเกียรติ ถือว่าชีวิตที่พักจาก การเมือง ไปทำไร่เป็นช่วงเวลาของการสะสมตบะบารมีเพื่อเตรียมกลับไปสู่การเมือง ปรามปราม ความชั่วร้าย ระหว่างทำสวน นายควง อภัยวงศ์ ได้ไปเยี่ยม นายก้อเกียรติ ถึงสวนที่กระช่อง นายก้อเกียรติ ได้กลับมาลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ และได้รับเลือกตั้งอีก 2 สมัย ในการเลือกตั้ง 26 กุมภาพันธ์ 2500 และ 15 ธันวาคม 2500 ในนามพรรคประชาธิปัตย์

ในการหาเสียง นายก้อเกียรติ มีรถจักรยานยนต์ยี่ห้อ เอ็มเซซ ปีกธงสีแดงผืนเล็ก ๆ ที่หัวรถ มีอุปกรณ์หาเสียง คือ ไมโครโฟน ลำโพง และแผ่นเสียง ที่ใช้เปิดสลับจาก เพลงหนึ่ง ที่เปิดบ่อย คือ เพลงผู้แทนที่มีเนื้อร้องตอนหนึ่งว่า “พอเป็นผู้แทนนั่งแท่นอยู่ในสภา ตั้งหลายปี ที่ผ่านมา จะไถนาข้างต้องไร่ควาย” (บันทึกของ รศ.ดร.ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ บุตรสาว คัดลอก จากหนังสือพระราชทานเพลิงศพ นาย ก้อเกียรติ ฆฎเสนา ,2529 ,น.45) นายก้อเกียรติ จะขับ รถจักรยานยนต์คู่ชีพ คะลอนไปตามหมู่บ้านต่างๆ ในที่ห่างไกลจะเดินเท้าเปล่า เดินตระเวน เป็นวันเป็นคืน ไปอยู่ไปกินกับชาวบ้าน พบชาวบ้านกินหมากก็กินหมากกับชาวบ้านจนปากแดง นายก้อเกียรติ ไปหาเสียงในทุกที่แม้ในบ่อนชนวัว ติโก้ กัดปลา เดินเท้าเปล่าหาเสียงจนเท้า เป็นตุ่มปม ทำให้มีปัญหาในการหารองเท้าสวมใส่ เมื่อจะออกไปประชุมที่สภา ผู้ช่วยในการหา เสียงมีทั้งประชาชนที่เลื่อมใสศรัทธารักใคร่ ภรรยาเป็นครูพลศึกษาที่มีส่วนช่วยเหลืออยู่บ้าง แต่ ที่โคศเค่นเสมือนเป็น “จูดาย” เป็นที่กล่าวขวัญมากคือ การแต่งกาย และพฤติกรรม นาย ก้อเกียรติ จะแต่งกายคล้ายโยคี สะพายย่ามสีแดง จะพนมมือไหว้เด็กๆ และพูดว่า “สวัสดีจ้า เล็กทั้งหลาย” ทำจนเป็นปกติวิสัย ฉะนั้นเด็กๆ เมื่อเห็น นายก้อเกียรติ จะรีบยกมือไหว้ก่อนเสมอ

กลยุทธ์สำคัญที่ทำให้ นายก่อเกียรติ เป็นที่ชื่นชอบของประชาชนถึงขนาดร่วมกันลงขันช่วยค่าสมัคร และลงคะแนนเสียงให้อย่างท่วมท้น คือ การแสดงออกที่ชัดเจนว่า “ยืนอยู่ข้างประชาชน” และ “กล้ารับนาย” ดังมีคำบอกเล่าวีรกรรมของ นายก่อเกียรติ ว่า “ตำรวจที่เกลียดประชาชน ตำรวจที่อวดเบ่ง ที่ทุจริต เอารัดเอาเปรียบ จะกลัว นายก่อเกียรติ ทุกคนเพราะนายก่อเกียรติ จะค่า และจะ “คบบจนหน้าหัน” (คบบอย่างแรง-ผู้วิจัย) ตำรวจบางคนกลัว นายก่อเกียรติ “จนเขี้ยวแตก” (กลัวจนปีศาจวาระภาค-ผู้วิจัย) มีผู้เล่าว่าครั้งหนึ่ง นายก่อเกียรติ ขับรถจักรยานยนต์บรรทุกทุกถ้ามั่นเทศขึ้นไปบนจวนผู้ว่าราชการจังหวัด และเรียกผู้ว่า “ผู้ว่ากินมังตะ ชาวบ้านเขากินกันนาไอ้” (ผู้ว่ากินบั้งสิ ถ้ามั่นนี้เป็นอาหารของชาวบ้านนะ-ผู้วิจัย)

นายก่อเกียรติให้เหตุผลในเรื่องการยื่นหยัดต่อกรกับข้าราชการที่ข่มเหงราษฎรว่า “คนพวกนั้น ไม่ใช่คนบ้านเรา จะรู้เรื่องคนบ้านเรามากกว่าคนบ้านเราได้อย่างไร เขามาแล้ว เขาก็ไปทิ้งไว้เพียงรอย เขาไม่รักคนบ้านเราเหมือนพวกเราหรอก” (อารักษ์ “คิดถึงผู้แทนก่อเกียรติ ฆฎเสน”, แม่น้ำ 1 (10): 10 : 1 – 15 ค.ค. 2539 อ้างอิงจากคณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (จังหวัดตรัง) ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542, น.267)

นายก่อเกียรติ ฆฎเสน เป็นนักการเมืองที่ชาวตรังผู้สนใจการเมืองจะบอกเล่าตรงกันทุกคนว่า “ฉิบหายเพราะการเมือง” คำว่าฉิบหายนี้หมายถึง สูญเสียทรัพย์สินส่วนตัวจนหมด คำบอกเล่านี้จะสอดคล้องกับที่บุตรสาวเขียนเล่าไว้ว่า “พ่อใช้เงินเก่ง สมัยที่เป็นผู้แทนเงินเดือนๆ ละ 5,000 บาท วันที่ 3 ของเดือนเงินเดือนก็หมดแล้ว พ่อหยิบยืมเงินจากญาติมิตรเพื่อนฝูง พอมีเจ้าหนี้หนาตาขึ้น พ่อก็จะกลับไปขายที่นา หรือห้องแถวสักหลังหนึ่ง เพื่อใช้หนี้เพื่อนฝูงก็ให้ยืมเพราะพ่อไม่เคยโกงใคร และต่างก็รู้ว่าพ่อมีทางใช้คืนให้ พ่อก็เลยถือว่ายืมมาจากการยืมของพ่อดี เป็นคนมีเครดิตดี เป็นอย่างนั้นไป โชคดีที่พ่อมีสมบัติของ คุณปู่ คุณย่าให้ขายอยู่ได้เรื่อยๆ จึงไม่อดตาย คุณอาวeng น้องชายคนโตของพ่อ เป็นผู้ที่ได้รับมรดกพร้อมกับพ่อ ก็บอกว่าตราบโคที่พี่ชายยังไม่ขายมือกิน ไม่ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลก็ต้องยอม ด้วยเหตุนี้ พ่อจึงได้ใจ ขายสมบัติไปเรื่อยๆ ห้องแถวในตลาดที่ครั้งทั้งแถวก็หมดไปด้วยวิธีนี้ (หนังสือพระราชทานเพลิงศพ นายก่อเกียรติ ฆฎเสน ,2529 ,น.38)

นายก่อเกียรติ ยัญเสน จึงเป็นนักการเมืองที่ชาวบ้านรักและศรัทธา ขนาดที่เวลาออกหาเสียง ชาวบ้านบางแห่งถึงกับนำทองคำเปลวมาปิดที่รูปที่ติดไว้ข้างรถ ในการหาเสียงสมัยหลังๆ แทบจะไม่ต้องหาเสียงที่จังหวัดครั้งเลย สามารถใช้เวลาไปช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครร่วมพรรคในจังหวัดอื่น เกียรติคุณของ นายก่อเกียรติ ในฐานะผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์ ยังมีอันมีสง่าต่อนักการเมืองรุ่นต่อมาให้เติบโตใหญ่ในพื้นที่จังหวัดตรัง นายชวน หลีกภัย ได้เขียนยกย่องบทบาทของ นายก่อเกียรติ “ผมได้ยืมเกียรติคุณ ชื่อเสียงของนายก่อเกียรติมาตั้งแต่ผมยังเป็นเด็กๆ เมื่อยังเป็นนักเรียน ผมเคยไปยื่นดูการนับคะแนนผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง และชื่นชมชัยชนะอันบริสุทธ์ จากเสียงสนับสนุนที่ท่วมท้นของประชาชนที่มีต่อนายก่อเกียรติ เมื่อนายก่อเกียรติดลงจากเวทีการเมืองไป และผมสมัครแข่งขันรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรของจังหวัดตรังครั้งแรกในปี พ.ศ.2512 ในระหว่างหาเสียงนี้ ประชาชนจังหวัดตรังมิใช่น้อยที่สนับสนุนผม โดยระลึกถึง นายเวียง หรือ นายก่อเกียรติ อดีตผู้แทนของเขา เมื่อทราบว่าอยู่พรรคประชาธิปัตย์เช่นเดียวกัน” (หนังสือพระราชทานเพลิงศพ นายก่อเกียรติ ยัญเสน ,2529 ,น.12-13)

หลังจากยุติบทบาททางการเมืองในปี พ.ศ. 2508 นายก่อเกียรติได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา สังกัดธรรมยุติกนิกายที่วัดท่าตำหนัก อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม และอยู่ในผ้ากาสาวพัตร์จนตลอดอายุขัย นับได้รวม 18 พรรษา และมรณภาพด้วยอาการสงบเมื่ออายุได้ 76 ปี

นายพร ศรีไตรรัตน์

นายพร ศรีไตรรัตน์ หรือที่ชาวตรังเรียกขานรู้จักกันทั่วไปว่า สีขาวบ้าง ครูพร บ้าง เกิดวันที่ 18 พฤษภาคม 2456 ที่บ้านท่าพญา ตำบลท่าพญา อำเภอประเหลียน จังหวัดตรัง นายพร เป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง 2 สมัย สมัยแรกจากการเลือกตั้ง 10 กุมภาพันธ์ 2512 สังกัดพรรคสหประชาไทย สมัยนั้นจังหวัดตรังมีผู้แทนได้ 2 คน ผู้ที่ได้รับเลือกอีกคนหนึ่ง คือ นายชวน หลีกภัย และสมัยที่ 2 จากการเลือกตั้ง วันที่ 22 เมษายน 2522 ในนามพรรคกิจสังคม ขณะนั้นจังหวัดตรังมีผู้แทนราษฎรได้ 3 คน ผู้สมัครจากพรรคกิจสังคมได้รับการเลือกตั้ง 2 คน คือนายพร ศรีไตรรัตน์ และนายนคร ซาลปติ พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นพรรคคู่แข่งได้เพียงคนเดียว คือ นายชวน หลีกภัย

นายพร ศรีไตรรัตน์ เริ่มศึกษาชั้นประถมที่โรงเรียนประชาบาลตำบลบ้านนา และโรงเรียนตำบลท่าพญา ระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนวิเชียรมาตุ ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำจังหวัด นอกจากการศึกษาในระบบโรงเรียน นายพร ศรีไตรรัตน์ ยังศึกษาหลักสูตรธรรมศึกษา จนจบนักธรรมตรีและโท จากสำนักเรียนวัดท่าพญา สมัครสอบวิชาชุดक्रमูล ชุดครูประถม ได้วุฒิครูพิเศษ ประถม (พ.ป.) ได้เข้ารับราชการเป็นครูประชาบาลตรี และได้เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้เลื่อนเป็นครูใหญ่ ผู้ตรวจการประถมศึกษา ศึกษาธิการอำเภอ และผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ตามลำดับ ชีวิตราชการหมุนเวียนอยู่ในพื้นที่หลายอำเภอในจังหวัดครั้ง ได้แก่ อำเภอปะเหลียน อำเภอย่านตาขาว อำเภอกันตัง และอำเภอเมือง ประวัติการศึกษาของ นายพร ศรีไตรรัตน์ แสดงให้เห็นถึงความรักในการศึกษา ความอดทน อดกลั้น และความพยายามอย่างสูงจนสามารถฟันฝ่าอุปสรรค จนสำเร็จการศึกษาและได้เข้ารับราชการ

การเข้าสู่การเมืองครั้งแรกสังกัดพรรคสหประชาไทย เหตุผลที่ได้รับคัดเลือกจากพรรคให้เป็นผู้สมัครจากผู้แจ้งความจำนงไว้ 5 คน ได้แก่ นายเวทิน จริงจิตร นายเสริฐแสง ณ นคร นายชวัช หับเที่ยง นายเลียบ นิละระตะ และนายพร ศรีไตรรัตน์ เพราะได้รับคำเสนอแนะจากนายอรุณ สุนทรนนท์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างกว้างขวางในพื้นที่อำเภอย่านตาขาว และมีสายสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ในรัฐบาล โดยให้คำรับรองว่า “คนนี้ลงได้แน่” นายพร ศรีไตรรัตน์ เองมีเหตุผลสำคัญที่ตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้ง คือ มีความต้องการจะช่วยเหลือราษฎร และมองเห็นว่าตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดำรงอยู่ สามารถช่วยเหลือราษฎรได้น้อย หากได้เป็นผู้แทนราษฎรจะมีโอกาสทำอะไรอื่นได้มากกว่า หลังจากหมดวาระการเป็นผู้แทนราษฎรสมัยแรก นายพร ศรีไตรรัตน์ ได้รับการสนับสนุนให้เป็นผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ครุตรัง เป็นสมาชิกสภาจังหวัด การสมัครรับเลือกตั้งครั้งที่ 2 เป็นช่วงโอกาสประจวบเหมาะคือ ตนเองดำรงตำแหน่งผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ครุตรังมาจนครบวาระ และจะมีอายุครบ 65 ปี จึงหมดสิทธิ์ในการทำงานเป็นเจ้าหน้าที่สหกรณ์ และเห็นว่าผู้สนับสนุนก็ยังมีอยู่ คือ พรรคพวกที่เคยเป็นผู้แทนราษฎรด้วยกัน และประชาชนที่รักใคร่ชอบพอ ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ ผู้ใหญ่ของพรรคกิจสังคมได้ไปหาและชักชวนให้สมัครในนามพรรค หลังจากหมดวาระการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยที่ 2 นายพร ได้ลงรับสมัครเลือกตั้งสมัยที่ 3 ในนามพรรคเดิม ในปีการเลือกตั้ง พ.ศ.2526 โดยเป็นหัวหน้าทีมร่วมกับผู้สมัครร่วมพรรคอีก 2 คน แต่พ่ายแพ้ผู้สมัครพรรคประชาธิปไตยกัมม นายพร ได้สรุปปัญหาไว้ว่า เนื่องจากขาดทุนทรัพย์พรรคให้เงินสนับสนุนมาน้อยมาก เฉพาะตัว นายพร อดีตผู้แทนได้มา 100,000 บาท ผู้สมัครหน้าใหม่ได้คนละ 50,000 บาท และผู้สมัครร่วมทีมเกิดการแตกแยกไปหาเสียงเฉพาะตัว

และยังถูกกล่าวหาโจมตีจากอดีตผู้แทนราษฎรที่เคยร่วมพรรคเดียวกันมาก่อน แต่ที่สำคัญมากคือ ฝ่ายแพ้ออกฤทธิ์การหาเสียงของผู้สนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ คือ กลยุทธ์การพ่นขึ้นขึ้นต่อ ทำนองว่า นายพร ได้เป็นผู้แทนหมิ่นต่อพัน ทีมประชาธิปัตย์จะมาไม่หมิ่นหมิ่นต่อพัน (บันทึกชีวิต พร ศรีไตรรัตน์, 18 พ.ค. 2456- 7 ส.ค. 2539 ,น. 30)

ฐานเสียงสำคัญของ นายพร ศรีไตรรัตน์ นอกจากสมาชิกในครอบครัว เครือญาติแล้ว คือ กลุ่มครู ข้าราชการฝ่ายการศึกษา และ ชาวบ้านที่รู้จักคุ้นเคย ร่วมด้วยช่วยกันในลักษณะ “มาด้วยใจจริงๆ” ร่วมช่วยเพราะเห็นแก่ความเป็นคนดี ซื่อตรง เสียสละ ตั้งใจทำงาน และใช้ชีวิตอย่างสมถะ ทั้งครอบครัว ดังจะเห็นได้ว่า แม้ขณะเป็นศึกษาธิการ นายพร และครอบครัวยังอาศัยในบ้านเช่าไม้หลังเล็กๆ หลังสโมสรข้าราชการ ในวันนับคะแนนเพื่อนครูที่นับถือกันก็จะไปที่บ้านไปให้กำลังใจ บางคนสอบถามว่าจะให้ช่วยอะไร ขาดอะไร ต้องการอะไรบ้าง ภรรยาของนายพร จะพูดนึ้มๆ เพียงว่า “ไม่ใช่เราจะกินอะไรกัน” และจะเตรียมน้ำเย็นไว้ต้อนรับ ครูคนหนึ่งเล่าให้ฟังว่า “ไม่มีเลยจะออกปากขอให้ใครช่วยอะไร” นายวิเชียร คัมภีร์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ 6 สมัย ปัจจุบันเป็นสมาชิกวุฒิสภา ยังรับรองว่า ครูพร “เป็นคนดีมีเมตตาสูง” ความเป็นคนดี คนซื่อ ของนายพร ศรีไตรรัตน์ คือ “จุดขาย” สำคัญที่สุด ที่ทำให้มีผู้สนับสนุน และลงคะแนนเสียงให้ สำหรับการเลือกตั้งสมัยที่ 2 นโยบาย “เงินคั่น” ของพรรคกิจสังคมเป็นปัจจัยที่เพิ่มพลังให้ นายพร ศรีไตรรัตน์ และผู้สมัครร่วม คือ นายนคร ชาลปดี ได้รับเลือกตั้ง ความดี ความซื่อตรง ของนายพร ศรีไตรรัตน์ มีเรื่องบอกเล่าเป็นกรณีตัวอย่าง อาทิ สมัยเป็นศึกษาธิการอำเภอเมือง คณะครูคิดอ่านรวบรวมเงินกันเอง เพื่อซื้อรถจักรยานยนต์ให้นายพร ใช้แทนรถจักรยานที่ใช้อยู่เป็นประจำ เมื่อนายพรทราบกระแสนี้ ได้ชิงตัดหน้าไปซื้อรถจักรยานยนต์มาก่อน และปิดประกาศว่าตนมีรถจักรยานยนต์แล้ว เพื่อครูจะได้ไม่ต้องซื้อให้ ปรากฏว่าคณะครูตามไปที่ร้าน สอบถามข้อมูล และจ่ายเงินค่ารถจักรยานยนต์คันนั้นที่นายพร จะต้องผ่อนให้จนครบจำนวน และนำเงินที่เหลือมามอบให้นายพร นายพรได้ใช้รถคันดังกล่าวมาจนเกือบตลอดชีวิต และเมื่อสภาพทรุดโทรมเต็มที่ ได้ขายไปในราคา 1,500 บาท และนำเงินทั้งจำนวนที่ได้ไปถวายวัดสมทบสร้างโรงธรรมอุทิศส่วนกุศลให้เพื่อนครูผู้ร่วมบริจาค เพราะ “เข้าของมีมาก” จะคืนให้ก็ไม่ทราบจะให้กับใคร ในระหว่างดำรงตำแหน่ง ส.ส. นายพร ศรีไตรรัตน์ ก็ไม่เคยมีข้อครหาว่าเอาผลประโยชน์เข้าสู่ตนงบประมาณที่ได้มา ได้นำมอบให้หน่วยงานราชการไปดำเนินการ หรือกรณีเงินสนับสนุนหาเสียงในการลงสมัครครั้งที่ 3 ที่พรรคให้นายพร ศรีไตรรัตน์ มากกว่าผู้สมัครหน้าใหม่ เนื่องจากเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายพร ก็เอาไปย่ำรวมกัน เป็นงบประมาณสนับสนุน

สำหรับผู้สมัครทั้งทีม เมื่อไม่พอในฐานะหัวหน้าทีมก็เป็นผู้ไปกู้ยืม ผลจากการเล่นการเมืองคือ หนีสิน และเป็นหนีสินที่นายพร ศรีไตรรัตน์ ยึดมั่นว่า “ต้องใช้คืน” ครุคนหนึ่งที่เป็นอดีตเพื่อนบ้านเล่าให้ฟังว่า “ศึกษาพรผ่อนจนเจ้าหน้าที่เห็นใจ ออกปากเลยว่า ‘ไม่ต้องให้แล้ว’” แต่นายพร ศรีไตรรัตน์ ก็ยังทยอยผ่อนต่อไป ลูกของนายพรคนหนึ่งให้ข้อมูลว่า การเข้าสู่การเมืองของพ่อเป็นเรื่องที่ “เปลืองตัว มีหนีสิน เป็นหนี้ตลอดชีวิต เสียชีวิตแล้ว ยังต้องช่วย ลูกหลานกู้มาช่วย” นายพร ศรีไตรรัตน์ จัดว่าเป็นผู้แทนราษฎรประเภท “ผู้แทนคนจน” แต่เป็น “ผู้แทนที่เป็นคนดี” ของจังหวัดครั้ง ผลงานที่สำคัญ คือ สามารถขอให้มีรถไฟขบวนรถเร็ว ตรง - กรุงเทพฯ ได้สำเร็จ ขอดถนนทางหลวงจังหวัด 3 สาย ขอสะพานได้ 2 สะพาน และขอให้คืนราชพัสดุให้เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา เป็นต้น

นายพร ศรีไตรรัตน์ ได้ข้อสรุปจากการเข้าไปเป็นผู้แทนเขียนบอกเล่าแก่ลูกหลานในบ้านทักชีวิต พร ศรีไตรรัตน์ ว่า

1. ถ้าไม่สมัครได้เป็นดี
2. ถ้าจำเป็นต้องสมัคร หรือมีความต้องการให้มีความรู้สึกข้างล่างนี้

ก. มีความสุจริตใจจริงๆ ไม่ใช่มุ่ง ลาก ยศ สรรเสริญและสุข

ข. อยากเข้าไปแก้ปัญหาบ้านเมือง พี่น้องประชาชน และตัวเราเองรู้สึกว่าจะมีความสามารถน่าจะทำได้

ค. ทบตวนเสียงสนับสนุนให้รอบคอบ อย่าเชื่อคำขบขบโดยมิได้พิสูจน์ให้

เกิดความแน่ใจ

นายพร ศรีไตรรัตน์ ถึงแก่กรรมเมื่อรวมอายุได้ 83 ปี และยังคงยึดลักษณะการดำรงชีวิตอย่างสมถะ ไม่รบกวนผู้ใดจนวาระสุดท้ายของชีวิต ดังได้มีบันทึกถึงการแก่ลูกหลานในการปลงศพไว้ ดังนี้

1. ห้ามการขอพระราชทานเพลิงศพเค็ดขาด
2. จัดง่าย ๆ
3. ห้ามการพนัน
4. ห้ามฆ่าสัตว์
5. ไม่ต้องนิมนต์พระเท่ากับจำนวนอายุ
6. ให้เจ้าภาพสามัคคีกัน รับประทานอาหารร่วมกันและกัน แม้ผู้อาวุโสมากก็ขอให้ฟังผู้อาวุโสน้อยบ้าง
7. ขอให้เป็นไปโดยการประหยัด
8. ขอร้องอย่าให้เป็นการจัด เพื่อการแสดงความใหญ่โต ความเด่น ความดัง ขอให้เป็นการจัดเพียงเพื่อให้เป็นไปตามประเพณีก็พอแล้ว
9. ห้ามการออกปากคนนางานศพ
10. อย่าเป็นห่วงว่าคนจะมาในงานมากหรือน้อย
11. ห้ามการดื่มเหล้าในงาน

(บันทึกชีวิต พร ศรีไตรรัตน์ , 18 พ.ศ. 2456-7 สิงหาคม 2539 , น.3-4 และ น.35-36)

นายเชือน สวัสดิปาณี

นายเชือน สวัสดิปาณี เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดครั้งแรกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง ได้รับเลือกตั้ง 2 สมัย คือ จากการเลือกตั้ง 7 พฤศจิกายน 2480 และ 12 พฤศจิกายน 2481 และเนื่องจากเป็นช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงได้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องไปจนถึงปี 2489

นายเชือน สวัสดิปาณี เป็นบุตรหลวงพิทักษ์ทวยหาญ (ปาน) ขาวระนอง ที่พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ได้นำมาให้เป็นผู้ควบคุมการค้าคนบนเขาพับผ้า ระหว่าง ครัง-พัทลุง มารดาชื่อเกลือ เป็นชาวควนธานี นายเชือน เกิดวันที่ 7 ตุลาคม 2440 เมื่อจบการศึกษาได้รับราชการเป็นปลัดอำเภอกันตังและอำเภอห้วยยอด ต่อมาได้ลาออกจากราชการไปศึกษาที่โรงเรียนกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม และสอบได้เนติบัณฑิตไทย (นบท.) ประกอบอาชีพทนายความ โดยเปิดสำนักทนายความที่บ้านเลขที่ 66 ถนนพระราม 6 (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของธนาคารกสิกรไทย สาขาครัง) และมีทนายหนุ่มๆ มา ฟึกงานด้วยหลายคน

นายเชือน สวัสดิปาณี มีความสนใจงานการเมือง และได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่สมัยแรกที่มีการรับสมัคร คือในปี พ.ศ. 2476 แต่แพ้คะแนน นายจ้ง จริงจิตร ผู้เป็นเพื่อนเรียนหนังสือมาด้วยกันด้วยคะแนนที่เฉียดฉิวมาก นายเชือน สวัสดิปาณี ประสบความสำเร็จ ได้รับเลือกตั้งจากการลงสมัครเป็นครั้งที่ 2 ในการเลือกตั้ง 7 พฤศจิกายน 2480 และได้รับเลือกตั้งอีกสมัยหนึ่งจากการเลือกตั้ง 12 พฤศจิกายน 2481 และนายเชือน ได้อยู่ในตำแหน่งต่อเนื่องยาวนาน 8 ปี เนื่องจากประเทศอยู่ในภาวะสงคราม จึงไม่มีการเลือกตั้ง

ในปี 2512 นายเชือน สวัสดิปาณี ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมัยที่ 4 ในนามพรรคประชาธิปัตย์ คู่กับนายชวน หลีกภัย แต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง เนื่องจากแพ้คะแนน นายพร ศรีไตรรัตน์ และนายชวน หลีกภัย ได้เป็นผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์เป็นสมัยแรก

การเข้าสู่การเมืองของ นายเชือน สวัสดิปาณี ก็เป็นเช่นเดียวกับคนที่มีคุณสมบัติตามกฎหมายกำหนดในยุคนั้น คือ นิยมลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

กลวิธีการหาเสียงสำคัญ จากการบอกเล่าของบุตรชาย คือ การปราศรัย ซึ่งจะไปขอปราศรัยหน้าโรงหนังตะลุง (หนังตะลุงเป็นมหรสพพื้นบ้านที่เป็นที่นิยมสูงสุดของชาวภาคใต้ยุคนั้น - ผู้วิจัย) ฉะนั้นในแต่ละคืนจะมีโอกาสได้ปราศรัยกับราษฎรประมาณ 400-500 คน เมื่อหนังตะลุงตระเวนไปเปิดการแสดงตามพื้นที่ต่างๆ นายเชือนก็จะติดตามไปปราศรัยด้วย

เครือข่ายที่ช่วยในการหาเสียงคือ บรรดาลูกความ บุคคลในครอบครัวที่มีส่วนหนุนเสริมทางการเมืองคือ ภริยา และพี่สาว ทำหน้าที่ปฏิสัมพันธ์ ให้การต้อนรับราษฎรที่ไปมาหาสู่

เฉพาะอย่างยิ่งช่วงหน้าเทศกาลงานประจำปีของจังหวัด (งานฉลองรัฐธรรมนูญ ชาวตรังจะเรียกว่างานฉลองรัฐ เป็นงานใหญ่ที่รู้จักทั่วภาคได้ในยุคนั้น - สุวิชัย) ราษฎรที่มาเที่ยวงานจะมีจำนวนมาก และบางส่วนจะต้องค้างคืน เนื่องจากมาจากพื้นที่ไกล และอยู่ชมมหรสพจนคิดค้นบุคคลในครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ได้แก่ บุณีสาว ซึ่งสมรสกับนายสงวน กนกวิจิตร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2 สมัย และเป็นอดีตนายกเทศมนตรีเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และหลานตา คือ นายภักดี กุลบุญ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 2 ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

บทบาททางการเมืองที่สำคัญ คือ การร่วมกับเพื่อนผู้แทนราษฎร ร้องขอให้รัฐบาลเชิญประเทศสมาชิกภาคีขงพารามาหารือ เพื่อขอเพิ่มโควตาการผลิตยาง ซึ่งที่สุดสามารถเจรจาตกลงเพิ่มได้ถึง 3 เท่า แต่การทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรวม นายเชื่อน สวัสดิปาณี ได้เขียนบันทึกเล่าไว้อย่างน่าสนใจ (เชื่อน สวัสดิปาณี, 2516, น.4-6) ในการเป็นผู้แทนราษฎรในเมืองไทย เป็นของใหม่เสียจริงๆ พอประกาศให้มีผู้สมัคร ใครที่มีความรู้ตามหลักเกณฑ์ ก็สมัครเป็นแถวกันทีเดียว ทุกๆ จังหวัดไป แต่เมื่อเป็นเข้าไปแล้ว ต้องไปคล้อยตามรัฐบาล คนที่รู้มากในสภาผู้แทนราษฎร เช่น นายทองอินทร์ นายทองเปลว นายจำลอง นายถวิล นายเตียง เขาถือว่า เป็นพวกที่ปากกล้าคอยขัดขวางรัฐบาล เขาหาเรื่องเอาไปอิงเลีย 5 คน การที่สมัครผู้แทนเข้าไปนี้ เพิ่งรู้สึกความโง่เมื่อจวนจะตายนี้เอง ว่าเข้าไปนั่งให้ครบองค์ ช่วยยกมือให้รัฐบาลทำประโยชน์ ทำนั่นทำนี่ให้แก่บ้านเมือง เราทุกคนที่เป็นผู้แทนได้เห็นแต่ตัวเลขที่เขาเสนอเข้ามาในสภา แต่เขาจะไปทำจริงตามนั้นหรือไม่เพียงใด เราก็ก็นั่งอยู่เฉยๆ เช่น เสนอทำสะพานราคา 3 ล้านบาท ใครจะประมูลเข้ามาเท่าใด เงินที่เหลือจากการประมูลจะไปตกให้แก่ใครเราก็ก็นั่งเฉยๆ แต่ความสังเกตได้อีกข้อหนึ่งว่า คณะรัฐบาลในสมัยนั้นเคี้ยวๆ มีประสาทรันทรุหร่า จะเป็นเงินของตระกูลของเขาเราก็ก็นั่งเฉยๆ แต่พวกเราได้รับการบำเรอขึ้นมาข้อหนึ่งเพื่อบำรุงหัวใจ ได้ขึ้นเงินเดือนให้ 100 บาท เป็น 250 บาท ดีใจกับเกือบตาย ในระหว่างที่เป็นผู้แทนด้วยกัน แม้จะมีเงินเดือนเพียง 250 บาท ไปไหนก็ต้องนั่งรถยนต์ให้สมเกียรติของผู้เลือกจากจังหวัดที่ส่งตัวเราเข้าไป เป็นอันว่าในจำนวนเงินเดือน 250 บาท อยู่กันอย่างแรมแค้นแสนลำบากยากเข็ญ แต่ยังเห่อเหิมเกียรติศักดิ์ของตัวเองที่ได้เป็นผู้แทน ยังต้องเรียกเงินทางบ้านมาใช้ บางคนมีนาถึงหมื่นไร่ มีช้างถึง 40 ตัวก็มี แต่เราก็ก็นั่งเฉยๆ เกียรติเท่ากัน ทำตัวเป็นอึ่งอย่างตลอดเวลา 8 ปี 9 เดือน

หลังจากสิ้นสุดวาระการเป็นผู้แทนราษฎร นายเชื่อน สวัสดิปาณี หันกลับไปประกอบวิชาชีพทนายความ ในบั้นปลายของชีวิตได้สนใจศึกษารรณะ แต่สุขภาพทรุดโทรมลงเนื่องจากใช้ชีวิตอย่างประมาทต่อเนื่องกันมาหลายปี นายเชื่อน สวัสดิปาณี ถึงแก่กรรมด้วยโรคหัวใจล้มเหลว ณ โรงพยาบาลวัดถนนแพทย เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2518 ศิริรวมอายุได้ 78 ปี

นายเลียบ นิลระตะ

นายเลียบ นิลระตะ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดศรีสะเกษ 1 สมัย จากการเลือกตั้ง 6 มกราคม 2489 ซึ่งเป็นช่วงหลังสงคราม ข้าราชการขาดแคลนจนรัฐบาลต้องจัดข่าวสารให้ผู้แทนราษฎรนำไปแจกแก่ราษฎร สำหรับที่จังหวัดศรีสะเกษ ทำการแจกที่บริเวณลานด้านล่างของศาลากลางจังหวัด ซึ่งตั้งอยู่บนเนินสูงขึ้นไป ราษฎรที่ไปรอรับข่าวสารบางคน รอนานจึงเมื่อย และหาวิธีการทุ่นแรงแทนการวิ่งหรือเดินลงเนินมารับข่าวสาร โดยการนั่งแล้วไถลกันลงมาตามความลาดชันของเนินนั้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิง หลายคนจึงยังจำนายเลียบได้ว่าเป็นผู้แทน “ยุคข่าวสารถৌด” (ถৌด=เขยิบกัน ไถลกันลงมา-ภาษาถิ่นใต้-ผู้วิจัย)

นายเลียบ นิลระตะ เกิดวันที่ 7 ตุลาคม 2457 ศึกษาในระดับชั้นมัธยมที่โรงเรียนวิเชียรมาตุ และไปศึกษาต่อที่โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม จังหวัดสงขลา (ป.ป.ก.คองหงส์) ภายหลังได้สมัครเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง นายเลียบ นิลระตะ ในความทรงจำของราษฎรบางส่วนที่ไปรอรับข่าวสารว่า “แกค่าแข็ง” (สำนวนถิ่นใต้=ชอบค่าทำนองว่า ปากจัด - ผู้วิจัย) และในทัศนะของผู้ที่รู้จักคุ้นเคย ประมวลจากหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายเลียบ นิลระตะ : คนดีศรีศรีสะเกษ เป็นกรณีพิเศษ ณ ฌาปนสถาน วัดกะพังสุรินทร์ อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ วันอาทิตย์ที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2534 อาทิ นายฮ้วน สุระกุล ผู้เคยเป็นคู่แข่งทางการเมือง และอดีตผู้ตรวจการเทศบาลเมืองศรีสะเกษ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดหลายจังหวัดในภาคใต้ นายเลียบ นิลระตะ เป็นนักต่อสู้ทุกรูปแบบ เป็นคนกล้าได้กล้าเสียและกล้าเสี่ยง ทำตัวเข้ากับราษฎรได้สนิทสนม และมีความเป็นกันเอง อันเป็นลักษณะของนักการเมือง “คุณเลียบ เขามีนิสัยหลายอย่างที่เหมาะสมกับการเป็นนักการเมือง”

นายชิต เวชประสิทธิ์ และ คร.ไสว สุทธิพิทักษ์ “นายเลียบ เป็นนักการเมืองที่มีอุดมการณ์ดีมาก เก่ง กล้าพูด กล้าทำ ทำจริง พูดจริง พูดน้อย เสียสละเพื่อประโยชน์ของบ้านเมือง”

นายเลียบ นิลระตะ ก่อนเข้าสู่การเมืองได้ทำงานที่โรงพยาบาลตราดระงะสงเคราะห์อยู่ระยะหนึ่ง ต่อมาได้เป็นพนักงานขายประจำอำเภอกันตัง ทำหน้าที่ควบคุมการส่งยางออกตามโควต้า เนื่องจากขณะนั้น ประเทศไทยได้ทำสัญญาภาคีขางพารากับประเทศผู้ผลิตยาง ซึ่งต้องมีการควบคุมโควต้ายางการผลิตขางมีให้ล้นตลาด เพื่อมิให้ยางราคาคงต่ำลง ในช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา ญี่ปุ่นบุกประเทศไทย นายเลียบ ได้สมัครเป็นสมาชิกเสรีไทย สังกัดหน่วยที่ 24 จังหวัดนครศรีธรรมราช และภาคใต้ โดยมีนายวุฒิ สุวรรณรักษ์ และนายชิต เวชประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าหน่วย

การเข้าสู่การเมืองของ นายเลียบ นิลระตะ เป็นไปทำนองเดียวกับสมาชิกเสรีไทยคนอื่น ๆ กล่าวคือ เมื่อสงครามสงบ เหล่าเสรีไทยจะเปลี่ยนแนวทางการช่วยชาติด้วยการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายเลียบ นิลระตะ ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง โดยไม่สังกัดพรรค ขณะนั้นยังไม่ได้ประกาศใช้ พ.ร.บ.พรรคการเมือง แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ใกล้ชิดคือ คร.ไสว สุทธิพิทักษ์ จากจังหวัดนครศรีธรรมราชได้บันทึกเอาไว้ว่า นายเลียบ นิลระตะ สังกัดพรรคสหชีพ ซึ่งสนับสนุน คร.ปรีดี พนมยงค์ นายเลียบ นิลระตะ จึงมีโอกาสใกล้ชิดกับคร.ปรีดี พนมยงค์ และครอบครัว ดังท่านผู้หญิงพูนสุข พนมยงค์ ได้เขียนคำไว้อาลัยแก่ นายเลียบ นิลระตะ ในหนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพ ว่า “คุณเลียบ เป็นเพื่อนที่ซื่อสัตย์ของครอบครัวข้าพเจ้าตลอดมา เป็นเวลาช้านาน”

ในทางการเมือง นายเลียบ นิลระตะ ได้เคยดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราธิการ เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และเป็นเลขานุการคณะผู้แทนไทยไปร่วมงานฉลองเอกราชของประเทศฟิลิปปินส์ วันที่ 4 กรกฎาคม 2489 ซึ่งมีนายทวี บุญยเกตุ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราธิการเป็นหัวหน้าคณะ

ในด้านงานสภา นายเลียบ นิลระตะ ได้ร่วมกับ คร.ไสว สุทธิพิทักษ์ เสนอร่าง พ.ร.บ. หลายฉบับ อาทิ ร่าง พ.ร.บ.การประมง โดยขอแก้ไขกฎหมายเดิม ให้ยกเว้นการเก็บค่าธรรมเนียมเครื่องมือจับสัตว์น้ำบางชนิด ที่ชาวบ้านตามริมฝั่งทะเลใช้จับปลา เพื่อการเลี้ยงชีพ

และร่าง พ.ร.บ. ยกเว้นอากรค่าธรรมเนียมการนำสัตว์ ที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เป็นต้น

เมื่อสิ้นสุดวาระการเป็นผู้แทนราษฎร นายเลียบ นิลระตะ ได้เข้าสู่งานการเมืองท้องถิ่น ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.) และประธานสภาจังหวัดอย่างต่อเนื่องยาวนานร่วม 20 ปี ภายหลังได้วางมือทางการเมือง หันไปประกอบอาชีพการเกษตร ได้เข้าที่ดินที่รัฐยึดมาจากชาวจีนอพยพที่บุกเบิกทำสวนยางอย่างผิดกฎหมาย ที่บ้านร่มเมือง อำเภอเสียว จังหวัดศรีสะเกษ นับหลายร้อยไร่ จึงมีฐานะมั่นคง

นายเลียบ นิลระตะ ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2534 ศิริรวมอายุได้ 77 ปี

นายประภาส คงสมัย

นายประภาส คงสมัย เป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ จากการเลือกตั้ง 26 กุมภาพันธ์ 2495 ถูกจัดว่าเป็นผู้แทนราษฎร “หัวเอียงซ้าย” ในทัศนะของคนบางกลุ่ม แต่เป็นผู้แทนราษฎรประเภท “หัวก้าวหน้า” ในทัศนะของคนอีกกลุ่มหนึ่งในยุคสมัยนั้น

นายประภาส คงสมัย เป็นบุตรขุนธนาสารประสิทธิ์ (กลีบ คงสมัย) นายอำเภอที่เห็นคุณค่าของการศึกษา จึงได้ส่งบุตร ธิดา ทุกคนให้ไปศึกษาที่กรุงเทพฯ นายประภาส คงสมัย ศึกษาที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นลูกศิษย์ที่สนิทสนม เลื่อมใส และศรัทธาในตัวอาจารย์ คือ ดร.ปรีดี พนมยงค์ เป็นอย่างยิ่ง เมื่อสำเร็จการศึกษา ไม่สนใจเข้ารับราชการเช่นเพื่อนรุ่นเดียวกัน ได้ไปเป็นทนายความที่จังหวัดลานซัง หรือ ลันซัง (เป็น 1 ใน 4 จังหวัดที่ประเทศไทยได้คืนมาจากฝรั่งเศส ในปี 2484 อยู่ฝั่งขวาแม่น้ำโขง ตรงกันข้ามกับเมืองหลวงพระบาง ปัจจุบันคือ แขวงไชยบุรี ของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว – ผู้วิชัย) จนได้ภรรยา จึงย้ายไปเป็นทนายความที่จังหวัดหนองคาย กรุงเทพฯ และศรีสะเกษ ตามลำดับ นายประภาส คงสมัย มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักการเมืองทางภาคอีสานหลายคน อาทิ นายแก้ว นรปดิ นายจารุบุตร เรืองสุวรรณ นายเทพ โชติณูชิต เป็นต้น นาย

ประกาศ จัดสถานะตนเองว่าเป็น “เสรีชนผู้รักสันติ” มีอุปนิสัย ชอบคลุกคลีกับผู้คน จึงมีเพื่อนฝูงมาก ถึงขนาด “ผูกเกลอ” กับหลายคนในหลายพื้นที่ (วัฒนธรรมถิ่นใต้ มีความหมายเหมือนการผูกเสี่ยวของภาคอีสาน คือ การรับเป็นเพื่อนสนิท เพื่อนตายของกันและกัน รวมไปถึงการนับญาติกับบิดามารดา พี่น้อง ของแต่ละฝ่ายด้วย – ผู้วิจัย) วัตรปฏิบัติประจำวันที่จังหวัดตรัง จึงมักจะไปพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูงที่สโมสรข้าราชการของจังหวัดในช่วงเย็น ๆ เสมอ นายประกาศ คงสมัย มีเครือข่ายในพื้นที่มากระดับหนึ่ง โดยเฉพาะเครือข่ายผู้นำในพื้นที่รอบนอก อาทิ ปะเหลียน สิเกา เขาวิเศษ เป็นต้น

นายประกาศ คงสมัย มีความสนใจงานการเมือง ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งแรกที่จังหวัดหนองคาย แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ จึงย้ายกลับมาบ้านที่จังหวัดตรัง เพื่อจะมาลงสมัครรับเลือกตั้ง และเริ่มงานมวลชน โดยลงไปคลุกคลีกับชาวบ้าน ผู้นำในพื้นที่รอบนอก เพื่อนทนายความ ลูกความ และร่วมงานกับนายมงคล ณ นคร โดยมีภรรยาทำหน้าที่กองหนุนสำคัญ จัดหาอาหารรับรองเพื่อนฝูงที่ไปมาหาสู่ ในการลงสมัครและได้รับเลือกตั้ง พ.ศ. 2495 นายประกาศ คงสมัย ยังได้รับแรงสนับสนุนอีกทางหนึ่งจากนายก่อเกียรติ ภัฏเสน อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้รักความเป็นธรรม ซึ่งได้หยุดพักทางการเมือง ไม่ลงรับสมัครเพื่อประท้วงการที่จอมพล ป. ได้ทำรัฐประหารจี้รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ออกจากตำแหน่ง (ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์, 2529, น.47)

ขณะเป็นผู้แทนราษฎร นายประกาศ คงสมัยได้ร่วมกับเพื่อนสมาชิก คือ นายเผด็จ จิราภรณ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพิจิตร เสนอร่างกฎหมาย พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2497 และเข้าสู่การประชุมของสภาวันที่ 29 กรกฎาคม 2497 ซึ่งนายประกาศ และนายเผด็จ ได้ข้อสรุปว่า “เป็นข้อที่น่าประหลาดใจแก่ผู้เสนอ” และประชาชนทั่วไปอย่างยิ่ง เนื่องจากกระแสดก่อนและหลังการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ เสียงสนับสนุนให้มีพรรคการเมืองมีมากกว่ากระแสเสียงคัดค้าน แต่ผลการลงคะแนนกลับกลายเป็นว่า ลงมติไม่รับหลักการ ด้วยคะแนนเสียง 88 ต่อ 12 เสียง (เผด็จ จิราภรณ์, ประกาศ คงสมัย, ม.ป.ป. น.1-2)

นอกจากการทำหน้าที่ในสภาแล้ว นายประกาศ ยังได้ช่วยเหลือราษฎรในรูปแบบอื่นๆ อาทิ นำบุตรหลานชาวบ้านไปเข้าเรียนที่กรุงเทพฯ จนภรรยาเคยปรารภกับบุตรว่า “แม่ลูกไปกรุงเทพฯ ต้องซื้อตัว แต่ลูกคนอื่นไปฟรี เพราะใช้สิทธิ ส.ส.” และบ้านพักผู้แทนของนายประกาศ คงสมัย ก็จะเป็นที่พักพิงของเยาวชนจังหวัดตรังที่ผู้ปกครองนำไปฝากไว้ระหว่างศึกษา

นายประภาส คงสมัย ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ. 2500 แต่ไม่ประสบความสำเร็จ และเนื่องจากรัฐบาลได้ประกาศใช้ พ.ร.บ. การกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์แล้ว นายประภาส คงสมัย และเพื่อนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกัน อาทิ นายมงคล ณ นคร หน้งหมุน อ่อนน้อม (ศิลปินหนังตะลุงชาวกะพั้นสุรินทร์ – ผู้วิจัย) นายประสิทธิ์ เทียนศิริ จึงเป็นที่เพ่งเล็งของทางราชการ เนื่องจากมีอุดมการณ์ต่างจากรัฐบาลในขณะนั้น นายประภาส คงสมัย ต้องทำงานใต้ดิน และเข้าป่าไปในที่สุด ก่อนจะเข้าป่า นายประภาสได้ทำงานใต้ดินในภาคใต้ เพื่อเผยแพร่แนวคิดอย่างต่อเนื่อง อาทิ ออกหนังสือพิมพ์เล่มน้อยให้ลูกเร่ขาย พร้อมใบตรวจถือเคอร์รี่ในวันห้วยออก ซึ่งแม้จะขาดทุนทุกงวด แต่ก็ทำอย่างต่อเนื่อง หนังสือใต้ดินดังกล่าว ผู้ที่อ่านต้องแอบอ่าน และส่งต่อๆ กันไป พร้อมกับคำเตือนระหว่างกันว่า “มึงเก็บให้ดี ลูกจับตายแหละ” (อ่านแล้วเก็บให้มิดชิด มิฉะนั้นอาจถูกจับ เพราะเป็นหนังสือต้องห้ามของทางราชการ – ผู้วิจัย)

นายประภาส คงสมัย อาศัยที่มีเพื่อนเป็นสันติบาลคอยส่งข่าวให้จึงรอดพ้นการถูกจับกุม แต่ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ ไปอาศัยอยู่กับเพื่อนร่วมอุดมการณ์ อาทิ ครูสิน เดิมหล่ม ครูพร้อม ทองพิทักษ์ ในละแวกพื้นที่อำเภอปะเหลียน และที่สุดได้ตัดสินใจเดินทางออกจากจังหวัดตรัง โดยเดินเท้าไปขึ้นรถไฟที่สถานีสวนมัน (สถานีถัดไปจากสถานีตรัง) เข้ากรุงเทพฯ บุตรชายบอกเล่าว่า “จำได้ว่าเป็นเวลาหัวรุ่ง ราวตี 5 แม่ตื่นเช้า พ่อแต่งตัวเรียบร้อยแล้ว มีมือหิ้วเครื่องพิมพ์ดีดขี้หื้อ เริงคัน และกระเป๋าใบเล็ก พูดยกับลูกว่า พ่อไปแล้วนะ” ตลอดเวลาที่หลบ ๆ ซ่อน ๆ นายประภาส ดำรงชีพอยู่ด้วยการเขียน แปล หนังสือ โดยใช้นามแฝง พอเลี้ยงตนเองให้อยู่รอดไปได้ ที่สุดได้ตัดสินใจไปทำงานมวลชนร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) แถบบริเวณบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ใกล้หมู่บ้านมังผาแดง มีชื่อจัดตั้งว่า “ลุงมิ่ง” มิ่งเรียก “ลุงข้าวโพด” เพราะฟันดี แข็งแรง

บทบาทหน้าที่ในพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย คือ เป็นวิทยากรผู้ให้การอบรม และแปลหนังสือ ผลงานแปลชิ้นหนึ่งคือ หนังสือ Prison Diary บทกวีนิพนธ์ของ โซจิมินท์ ระหว่างที่นายประภาสเข้าป่าไปนั้น ได้มีผู้นำศาสนาให้ภรรยา มีข้อความสั้น ๆ ทำนองว่า “ไม่ต้องห่วงพ่อ เราต้องเสียสละ และขอบคุณที่ดูแลครอบครัวมาจนถึงขนาดนี้” ประมาณปี 2517 นายประภาส คงสมัย ได้เสียชีวิตด้วยโรคปอดบวมในป่าระหว่างเดินทางผ่านลาว เพื่อจะไปยังเขตอื่น โดยครอบครัวได้รับโกศทองเหลือง ห่อด้วยผ้าขาวที่มีผู้นำมามอบให้

นายนคร ชาลปติ

นายนคร ชาลปติ เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 สมัยของจังหวัดตรัง สังกัดพรรคกิจสังคม จากการเลือกตั้ง 22 เมษายน 2522 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งที่อยู่ในความทรงจำของชาวจังหวัดตรัง ผู้สนใจการเมือง การเลือกตั้งมาจนทุกวันนี้ เนื่องจากการเลือกตั้งที่ผู้สมัครของ พรรคประชาธิปัตย์ อดีตผู้แทนราษฎร 2 คน ต้องกลายเป็นผู้แทนสอบคก ทำให้ พรรคประชาธิปัตย์ ได้รับเลือกตั้งเพียงคนเดียวคือ นายชวน หลีกภัย ขณะที่พรรคกิจสังคมได้รับเลือกตั้ง 2 คน

นายนคร ชาลปติ เป็นบุตรนายตัน เองชวน และนางหวล แซ่ตัน ประกอบอาชีพร้านกาแฟ นายนคร ชาลปติ เกิดเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2484 ที่อำเภอย่านตาขาว จบการศึกษาชั้นต้นจากโรงเรียนประชาบาล ตำบลย่านตาขาว มัธยมศึกษาที่โรงเรียนตรังวิทยา มัธยมศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปริญญาตรีจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และปริญญาโทสาขารัฐประศาสนศาสตร์ จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ในเริ่มแรกประกอบอาชีพทนาย เมื่อสำเร็จนิติศาสตร์ ได้เริ่มอาชีพทนายความในสำนักงานของนายสมัคร ราชสมบัติ นายนคร ชาลปติ ประสบความสำเร็จอย่างสูงในอาชีพทนายความ ได้รับความเชื่อถือ ได้เป็นที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมายของบุคคลและองค์กรธุรกิจหลายแห่งในภาคใต้ อาทิ คหบดีเจ้าของกิจการเหมืองแร่ และอสังหาริมทรัพย์ในจังหวัดภูเก็ต เจ้าของกิจการรถสิบล้อที่รับส่งสินค้าทั่วประเทศ ราชอาณาจักร เจ้าของกิจการเรือเดินสมุทรในจังหวัดระนอง เจ้าของเรือบรรทุกสินค้าในจังหวัดสตูล เจ้าของหลุมถ่านในจังหวัดสตูลและกระบี่ และเจ้าของบริษัทค้าข้าวและโรงสี นอกจากนี้ นายนคร ยังเป็นผู้จัดการมรดกให้กับเศรษฐีเจ้าของที่ดินอีกหลายราย ทั้งในจังหวัดสงขลา มินบุรี และตรัง นอกจากอาชีพทนายและนักกฎหมาย นายนครยังมีธุรกิจร้านขายยา และหอพัก

ความสนใจงานการเมือง และการเข้าสู่การเมืองของ นายนคร ชาลปติ ได้สั่งสมบ่มเพาะมาตั้งแต่วัยเยาว์ เมื่อเป็นเด็กมีหน้าที่อ่านหนังสือพิมพ์ให้บิดาฟังทุกวัน และยังมีโอกาสได้พบ ได้เห็น ได้ยินนักการเมือง คือ นายประภาส คงสมัย และผองเพื่อนมานั่งถก อภิปรายเรื่องการเมืองที่ร้านกาแฟของบิดาเป็นประจำ นายประภาสจึงเป็นนักการเมืองที่สร้างแรงบันดาลใจอย่างสูงแก่ นายนคร ชาลปติ ถึงกับตั้งเป้าหมายจะเป็นนักกฎหมาย และเป็นนักการเมือง เช่นเดียวกับ นายประภาส คงสมัย นอกจากนี้ นายนคร ยังมีความศรัทธาในตัว ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ติดตามอ่านบทความในหนังสือพิมพ์สยามรัฐเป็นประจำ และเนื่องจาก นายนคร เคย

ดำรงตำแหน่งเลขานุการคณะกรรมการสมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในช่วงปี 2516-2517 จึงได้เชิญโฆษณธรรมศาสตร์ที่มี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นผู้ฝึกสอน มาจัดแสดงที่จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อหาทุนสร้างอาคารเรียนให้กับโรงเรียนบ้านควนปริง และในปี 2517 เมื่อนายนคร ได้เข้าสู่เวทีการเมืองท้องถิ่น โดยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.) ได้ประสานกับชมรมค่ายอาสาพัฒนาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มาพัฒนาและสร้างอาคารเรียนแก่โรงเรียนในอำเภอสิเกา นายนคร จึงมีความใกล้ชิดกับ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ทั้งในฐานะลูกศิษย์ และผู้ศรัทธาในตัว ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เมื่อ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ตั้งพรรคกิจสังคม นายนคร จึงสมัครเป็นสมาชิกพรรค และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ ในการเลือกตั้ง ปี 2518 และ 2519 ปรากฏว่าไม่ได้รับเลือกตั้งทั้ง 2 ครั้ง มาประสบความสำเร็จในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมัยที่ 3 ปี พ.ศ. 2522 สามารถเอาชนะผู้สมัครของ พรรคประชาธิปัตย์ ที่เป็นอดีต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้ ในปี 2526 ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง โดยเป็นผู้สมัครอิสระ เนื่องจากมีความตั้งใจแต่แรกว่าจะไม่ลงสมัคร แต่จะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งของพรรคกิจสังคม แต่ปรากฏว่าพรรคพวกเพื่อนฝูงได้มาชักชวนขอร้องให้ลงสมัคร เมื่อจัดการให้ทุกคนในพรรคกิจสังคมลงตัวแล้ว จึงได้ลาออกจากพรรค และลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยเป็นผู้สมัครอิสระ แต่ครั้งนั้นผู้สมัครของ พรรคประชาธิปัตย์ ชนะยกทีม ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2544 นายนครได้รับการชักชวนจากเพื่อนของ ดร.พิจิตร รัตกุล หัวหน้าพรรคถิ่นไทย ให้เป็นผู้สมัครของพรรค นายนคร และนายนครินทร์ บุตรชาย จึงได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 1 และ 3 ตามลำดับ แต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง กระนั้นด้วยความสนใจงานการเมือง นายนครได้แสดงความตั้งใจไว้ว่า แม้ไม่ได้รับเลือกตั้งก็ยังคงอยู่เบื้องหลังในเวทีการเมืองต่อไป แม้จะยังบอกไม่ได้ว่าจะเป็นพรรคใด

เครือข่ายและกลวิธีการหาเสียงของนายนคร จะสืบเนื่องมาจากวิชาชีพทนาย เป็นสำคัญ ขณะที่อาชีพทนายอาจจะเป็นเสมือนดาบสองคม สำหรับทนายความคนอื่นๆ คือ ทำให้ผู้ชนะคดี นิยมชมชอบ ผู้แพ้คดีเจ็บแค้นชิงชัง แต่นายนครมีกระบวนการทำงานทนายที่ช่วยให้เครือข่าย กล่าวคือ จะยึดแนวทางใช้วิธีการไกล่เกลี่ย เรียกคู่กรณีมาพบ ชี้แจงกระบวนการและปัญหาที่แต่ละฝ่ายจะต้องเผชิญต่อไปให้รับรู้อย่างละเอียด แล้วให้ทั้งคู่เจรจาและตกลงกันเองว่าจะยังคงเดินหน้าหรือจะประนีประนอมกัน หรือในกรณีของคณยากรจน นายนครจะช่วยเหลือทางคดี และบางครั้งช่วยจ่ายค่าธรรมเนียม ค่าปรับ แสดงน้ำใจเอื้อเฟื้อตามสถานการณ์ อาทิ ครั้งหนึ่ง นายนคร ไปว่าความที่ศาลจังหวัดศรีสะเกษ และสังเกตเห็นชายผู้หนึ่งนั่งรออยู่ที่ศาล ตั้งแต่เช้าจนตัว นายนคร เสร็จภารกิจในช่วงบ่าย ก็ยังเห็นชายคนนั้นนั่งอยู่ สอบถามได้ความว่าถูกจับเพราะตัด

ไม้โคขไม่ได้รับอนุญาต เสมียนศาลบอกเล่าว่าชายผู้นั้นไม่มีเงินจ่ายค่าปรับ นายนครจึงช่วยจ่ายค่าปรับให้ และอบรมว่าอย่าทำซ้ำ แต่ค้ำวันนั้นตำรวจได้มาที่บ้านนายนคร พร้อมชายคนดังกล่าว นายนครได้รับการบอกเล่าว่า “ผมไม่มีเบี่ย เห็นค้ำนี้ไม่เซ่อดี จะเอามาให้ทนายทำไต่ะ อุตส่าห์มากลางคืนแล้ว นายยังจับ” (ผมไม่มีเงิน เห็นว่าค้ำนี้ได้ค้ำนี้ถ้าค้ำสวย ตรงดี จะเอามาให้ทนายทำไต่ะ อุตส่าห์มากลางคืนแล้ว ตำรวจยังจับได้ - ภาษาถิ่น - ผู้วิจัย) ที่สุดคือ นายนครจ่ายค่าปรับและกำจับเด็ดขาดว่าต่อไปหากทำอีกจะไม่ช่วยอีกแล้ว ประจักษ์พยานกรณีนี้คือ ไต่ะไม้ที่บ้านนาโงของนายนครนั่นเอง นอกจากนี้พฤติกรรมการแสดงน้ำใจเอื้อเฟื้อแก่ชาวบ้านที่ยากจนและต้องมาติดต่อเรื่องคดีความ ด้วยการบอกกับเจ้าของร้านอาหารในบริเวณที่ว่าศาลจังหวัดตรัง ทำนอง “จีเค แลให้แกกินกันใส่บุญชิมม” (พี่เค ช่วยจัดอาหารให้เขากินให้อิ่ม ผมรับผิดชอบค่าอาหาร - ภาษาถิ่นได้ - ผู้วิจัย) บุคคลที่ได้รับความอนุเคราะห์ และครอบครัว จึงสมัครใจเป็นเครือข่ายทางการเมือง ของนายนคร ชาลปติ

สมาชิกในครอบครัวเป็นอีกหนึ่งกำลังสนับสนุนของ นายนคร ชาลปติ โดยเฉพาะภรรยาที่จะออกไปพบกับสตรีแม่บ้าน ใถ่ถามสารทุกข์สุกดิบประสาแม่บ้านด้วยกัน แต่ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้ นายนคร และผู้สมัครร่วมทีมได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง 22 เมษายน 2522 คือ “นโยบายเงินค้ำ” ของพรรคกิจสังคม ที่นอกจากจะเป็นที่ชื่นชอบของชาวบ้านแล้ว ยังทำให้ผู้ที่เคยสนับสนุนพรรคการเมืองคู่แข่งบางคนหันมาช่วยเหลือสนับสนุนนายนคร

กลวิธีหาเสียงสำคัญ คือ การเดินพบปะชาวบ้าน ซึ่งเป็นกลวิธีเดียวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่น ๆ ในยุคนั้น

ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายนคร ชาลปติ เป็นกรรมาธิการสาธารณสุข และได้มีส่วนช่วยเหลือรองปลัดกระทรวงขณะนั้น (นายแพทย์ประกอบ ผู้จินดา) ยกร่างและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับงานสาธารณสุขหลายฉบับ ในทางการเมือง นายนคร ชาลปติ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเลขานุการรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายประภาส ติมประพันธ์) และเป็นกำลังสำคัญในการดำเนินการให้ตัวแทนบริษัทผู้ส่งออกกาแฟ 12 บริษัท กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตร สำนักนายกรัฐมนตรี ตัวแทนเกษตรกรชาวสวนกาแฟในจังหวัดชุมพร นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี กระบี่ ยะลา ตรัง และระนอง มาหารือหาทางออกร่วมกันในปัญหาราคากาแฟตกต่ำ จนได้ข้อยุติเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย เกษตรกรได้ราคาสูงขึ้น บริษัทยอมรับราคาใหม่ได้ และได้โควตาการส่งออกกาแฟเพิ่มขึ้น และในฐานะเลขานุการรัฐมนตรีช่วย

ว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายนคร ชาลปติ ได้ติดตามรัฐมนตรีไปติดต่อเจรจาการค้าชายฝั่งผลทางการเกษตร อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ลำไย ให้กับหลายประเทศในแถบเอเชีย ยุโรป และแอฟริกา

ด้านบทบาททางการเมืองในพื้นที่จังหวัดตรัง นายนคร ชาลปติ ได้ผลักดันโครงการแก้ปัญหาให้กับชาวบ้านหลายโครงการ อาทิ การขอแยกพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอสิเกา มาตั้งเป็นกิ่งอำเภอวังวิเศษ การติดตั้งโทรศัพท์ทางไกลสาธารณะและชนบทในอำเภอย่านตาขาว ปะเหลียน และสิเกา และใช้งบประมาณพัฒนาจังหวัด (งบ ศ.ส.) ในการพัฒนาโรงเรียน วัด มัสยิด และสาธารณูปโภค อาทิ สร้างโรงอาหาร รั้ว สนามเด็กเล่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บูรณะวัด มัสยิด ก่อสร้างฝายน้ำล้น ชุคสระ ต่อเติมอาคาร ปรับปรุงซ่อมแซมถนน เป็นต้น

นายนคร ชาลปติ เสียชีวิตด้วยโรคความดันโลหิตสูง เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2547 ที่โรงพยาบาลตรัง สิริรวมอายุได้ 62 ปี ขณะมีชีวิตอยู่ได้สั่งเสียภรรยาและบุตรไว้ว่า ไม่ต้องไปรบกวนเบื้องพระยุคลบาท เพื่อขอพระราชทานเพลิงศพ เนื่องจากไม่ได้รับใช้เบื้องพระยุคลบาท โดยตรงมาเป็นเวลานานแล้ว และหากบุตรคนไหนสามารถตอบแทนช่วยเหลือสังคมได้ “ก็ขอให้ช่วยเต็มที่ จะขอบใจมาก” (นางอรพรรณ ชาลปติ, นายนครเศรษฐ์ ชาลปติ ให้สัมภาษณ์ วิทยุศูนย์พิทักษ์คุณาศรี ผู้สัมภาษณ์ 6 มิถุนายน 2552)

นายประกิจ รัตตมณี

นายประกิจ รัตตมณี เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 3 สมัย ของจังหวัดตรัง สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ จากการเลือกตั้ง 26 มกราคม 2518, 4 เมษายน 2519 และ 18 เมษายน 2526 เป็นนักการเมืองถิ่นที่ต้องยุติบทบาททางการเมืองในขณะที่เป็นอดีตผู้แทนมาดๆ และโดยที่ตนเองไม่ได้แสดงเจตนาจะถอนตัว

นายประกิจ รัตตมณี เกิดวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2477 ที่อำเภอสิเกา เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนบ้านบ่อหิน อำเภอสิเกา ต่อมาได้ศึกษาระดับมัธยมที่โรงเรียนวิเชียรมาตุ และโรงเรียนวัฒนธรรมปรีวิทยาลัย กรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บุคลิกเป็นคนพุดน้อย ไม่ชอบแสดงตนหรือแสดงออก เป็นอยู่อย่าง

เรียบง่าย แต่เป็นนักพัฒนา เมื่อสำเร็จการศึกษา ได้ไปเป็นนายฝึกหัดของนายสาโรจน์ สีนอนันต์ และทำงานในสำนักงานทนายความของ นายนคร ชาลปดิ แต่ไม่ได้จริงจังกับอาชีพทนายมากนัก เนื่องจากมีความเห็นว่า อาชีพทนายเหมือนดาบ 2 คม ทำไปแล้วย่อมต้องมีคนชอบ (ถูกใจ) และไม่ชอบ (ไม่ถูกใจ) นายประกิจ รัตตมณี จึงประกอบอาชีพอื่นๆ คือ ทำสวนยาง สวนปาล์ม เลี้ยงวัว ปลูกต้ปประด และธุรกิจรีสอร์ทมากกว่าการเป็นทนายความ

พื้นฐานทางการเมืองและการก้าวสู่การเมืองของ นายประกิจ รัตตมณี มาจากบุคคล 2 คน คนแรกคือ บิดา ซึ่งเป็นกำนันที่อำเภอเสีเกา เป็นกำนันในกลุ่ม “หัวก้าวหน้า” ของยุคสมัยนั้น บิดานายประกิจ เป็นผู้สนใจการเมือง และมีความสนิทสนมใกล้ชิดคิดให้การสนับสนุนนักการเมืองถิ่นตรัง เช่น นายเชื่อน สวัสดิปาณี นายประภาส คงสมัย เฉพาะนายประภาส มีความใกล้ชิดกันมาก ขนาดที่เมื่อบุตรชายไปศึกษาต่อในอำเภอเมือง ที่โรงเรียนวิเชียรมาตุ ยังได้ฝากให้บุตรคือ นายประกิจ รัตตมณี ไปพักอาศัยในบ้านของอาจารย์ยุพิน คงสมัย (พี่สาวของนายประภาส) บุคคลที่ 2 คือ นายชวน หลีกภัย นายประกิจนั้นเป็นรุ่นพี่ รุ่นน้องกับ นายชวน คือ เป็นรุ่นพี่ที่บ้าน แต่เป็นรุ่นน้องที่มหาวิทยาลัยสนิทสนมกันระดับเรียกขานกันว่า “มิ่ง – กู” นายประกิจ ลงสมัครรับเลือกตั้งสมัยแรกจากการชักชวนของ นายชวน หลีกภัย ซึ่งบอกกล่าวอย่างง่ายๆ ว่า “มิ่งลงผู้แทน มิ่งแฉ่งตัวไปกรุงเทพ” แล้วพากันไปกรุงเทพไปพบหัวหน้าพรรค ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ได้หนังสือรับรอง แล้วก็พากันกลับจังหวัดตรัง นายประกิจ ลงสมัครรับเลือกตั้งคู่กัน นายชวน หลีกภัย ได้รับเลือกตั้งยกทีม แต่วาระการเป็นผู้แทนสมัยแรกสั้นมาก เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง นายประกิจ รัตตมณี ลงสมัครรับเลือกตั้ง และได้รับเลือกตั้งอีกสมัยหนึ่งในปี 2519 แต่การเลือกตั้งสมัยถัดมา พ.ศ.2522 พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งเพียงคนเดียว ผู้สมัครอีก 2 คน คือ นายประกิจ รัตตมณี และ นายเสรีฐแสง ฉนกร ต้องพ่ายแพ้กระแสนโยบาย “เงินผัน” ของพรรคกิจสังคม หลังจากนั้น นายประกิจ รัตตมณี ได้เป็นผู้แทนราษฎรอีกหนึ่งสมัยจากการเลือกตั้งในปี 2526 นับเป็นสมัยสุดท้ายของชีวิตนักการเมืองถิ่นตรัง เนื่องจาก นายชวน หลีกภัย เห็นสมควรปรับเปลี่ยนตัวผู้สมัครร่วมทีม จาก นายประกิจ รัตตมณี เป็น นายแพทย์สุกิจ อัถโถปกรณ์

การต้องยุติบทบาททางการเมืองตามความประสงค์ของ นายชวน หลีกภัย ไม่ได้รับการต่อต้านจากนายประกิจ รัตตมณี เพราะหนึ่ง โดยอุปนิสัยเป็นคนที่ไม่ยึดติด จึงสามารถ “ทำใจ” รับสภาพได้ และมีความคิดในทางที่ว่า “กูได้เป็น ก็วาสนาอีตายเป็นแล้ว (ก็เป็นโชควาสนา

มากแล้ว - ผู้วิจัย) เด็กเสีเกา ได้เป็นผู้แทน และถ้าไม่เชื่อมั่น (นายชวน หลีกภัย) ก็ไม่ได้เป็น” และสอง เพราะเชื่อในตัวนายชวน ว่ามีสายตาแหลมคม คัดเลือกคนไม่ค่อยผิด

แต่สำหรับชาวบ้านในพื้นที่เสีเกาบางกลุ่มที่ชอบพอกับ นายประกิจ รัตตมณี มองว่า โทเอียด (นายประกิจ) “ถูกรังแก” “ถูกปลดกลางอากาศ” จึงเมื่อ นายชวน หลีกภัย ขอให้ นายประกิจ ไปขึ้นเวทีปราศรัย เพื่อยืนยันว่ายังคงอยู่ พรรคประชาธิปัตย์ นายประกิจจะหลีกเลี่ยง เนื่องจากได้รับทราบความไม่พอใจของคนในพื้นที่บางกลุ่มดังกล่าว อย่างไรก็ตามสัมพันธภาพระหว่างนายประกิจ และ นายชวน หลีกภัย ยังดำเนินไปอย่างปกติ ทั้ง 2 ฝ่าย ยังพูดถึงกัน ในทางที่ดี ในท่ามกลางกระแสข่าวการยื่นดีจะจ่ายเงินนับสิบล้านบาท ของผู้สมัครคู่แข่งของ พรรคประชาธิปัตย์ เพื่อให้ นายประกิจ รัตตมณี ย้ายสังกัด

เครือข่ายทางการเมืองของนายประกิจ กลุ่มแรกคือ สมาชิกในครอบครัว มีบางคน แม้จะอยู่ต่างพื้นที่ก็จะหาทางสนับสนุนโดยฝากฝังกับผู้รู้จักคุ้นเคย ประกอบกับพื้นฐานของ ครอบครัวที่คลุกคลีกับชาวบ้านในพื้นที่มาอย่างยาวนาน นายประกิจ จึงมีฐานเสียงอยู่ในพื้นที่ แล้วระดับหนึ่ง นอกจากนี้ นายประกิจ ยังสามารถประสานกับกลุ่มอาสาสมัครชุมชนหมู่บ้าน (อส.ม.) ซึ่งมีอยู่ประมาณ 6,000 คน ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด เริ่มจากระดับประธานจังหวัด เชื่อมต่อไปยังระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน และเครือข่ายสำคัญอีกกลุ่มหนึ่งคือ บรรดาหัวหน้าของ พรรคประชาธิปัตย์ ที่กระจายอยู่ในพื้นที่

กลวิธีที่เป็น “หัวใจ” ของการหาเสียง คือ การลงพื้นที่เดินพบปะชาวบ้าน พยายาม เข้าถึงชาวบ้านให้มากที่สุด เนื่องจากช่วงนั้นจังหวัดตรังทั้งจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งเดียว ฉะนั้น การหาเสียงจึงเป็นงานที่หนักหนาสาครรมาก ต้องมีทีมงานช่วยเหลือ การหาเสียงจะทำตั้งแต่เช้าจรดค่ำและคืน พบชาวบ้านกำลังทำกิจกรรมใด จะเข้าร่วมช่วยออกแรง อาทิ ตักน้ำ หาบข้าว เหนื่อยแต่ดีที่ไม่ต้องใช้เงิน ไม่ต้องเตรียมเสบียง กินข้าวกับชาวบ้านและได้ใกล้ชิดกับชาวบ้าน กลวิธีหาเสียงที่ทำความคุ้นเคยกับการพบปะชาวบ้านคือ การปราศรัย ปราศรัยเมื่อพบชาวบ้านอยู่รวมกัน และการไปขอปราศรัยหน้าโรงหนังตะลุงช่วงที่นายหนังหยุดพักการแสดง ซึ่งบางครั้ง อาจต้องนั่งรอเป็นเวลานาน

ในขณะที่เป็นผู้แทนราษฎร นายประกิจเป็นกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ และกรรมาธิการเศรษฐกิจของสภาผู้แทนราษฎร ในทางการเมืองดำรงตำแหน่งเลขานุการประจำสำนัก

นายกรัฐมนตรี (รัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์) สำหรับการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในพื้นที่ นายประกิจ และ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อีก 2 คน ของจังหวัดขณะนั้น ได้ผลักดันโครงการ สร้างแพขนานยนต์ที่ทำลัม อำเภอกันตัง เพื่อเชื่อมการคมนาคมระหว่างอำเภอสิเกา และอำเภอกันตัง นอกจากงานในหน้าที่โดยตรงแล้ว นายประกิจในฐานะผู้แทน ยังให้ความช่วยเหลือแก่ชาวบ้านที่มาขอความช่วยเหลือในหลายรูปแบบ อาทิ เงินไม่พอ ขอปูน ขอกระเบื้อง งานศพ ขอวัว ขอสัปรด การขอจะเป็นแบบซื่อๆ ตรงๆ เช่น “ผู้แทนขอวัวตัว ย่าผมตาย” นายประกิจยังเคยถูกขอแม้กระทั่งนาฬิกาข้อมือที่สวมอยู่ นายประกิจจึงมีแนวปฏิบัติคือ ไม่สวมนาฬิการาคาแพงขณะเป็นผู้แทน นายประกิจเล่าว่า คำพูดที่จะได้ยินเสมอเมื่อถูกขอคือ “ผมเลือกเดิน” (ผมเลือกคุณ-ภาษาถิ่นใต้-ผู้วิจัย) ซึ่งต้องเชื่อไว้ก่อน และไม่ปฏิเสธคำขอ เพราะสำนึกว่า ชาวบ้านมีบุญคุณ จึงได้เป็นผู้แทน

ปัจจุบัน นายประกิจ รัตตมณี ประกอบธุรกิจส่วนตัว เป็นเจ้าของสวนยาง สวนปาล์ม และโรงแรมฉางหลวงริสอร์ท เป็นกรรมการหอการค้า และยังชอบจะอยู่เบื้องหลัง ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกิจการของหอการค้า อาทิ ผลักดันให้จัดเทศกาลส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น เทศกาลหอยตะเภา เทศกาลขนมเค้ก เทศกาลหมูย่าง เป็นต้น

นายวิเชียร คันฉ่อง

นายวิเชียร คันฉ่อง หรือ ทนายวิเชียร ตามคำเรียกขานของคนจริง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดตรัง 6 สมัย คือ จากการเลือกตั้ง 18 เมษายน 2526, 27 กรกฎาคม 2529, 22 มีนาคม 2535, 13 กันยายน 2535, 2 กรกฎาคม 2538 และ 17 พฤศจิกายน 2539 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดตรัง

นายวิเชียร คันฉ่อง เกิด พ.ศ. 2486 สำเร็จการศึกษาขั้นสูงสูคนิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประกอบอาชีพทนายความที่จังหวัดตรัง บุคลิกภายนอกไม่ใช่นักช่างพูด เป็นคนดี คนซื่อ ให้ความช่วยเหลือ รังเกียจการพนันและนักพนัน หลังจากเป็นผู้แทนราษฎรได้ 6 สมัย ได้ยุติบทบาททางการเมือง ไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งอีก ผันตนเองไปเป็นชาวสวนผลไม้ และช่วยเหลือกิจการของโรงเรียนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง อาทิ ในฐานะกรรมการโรงเรียนได้ประสานหาผู้มีความรู้ ความสามารถไปเป็นครูสอนเสริมแก่นักเรียน เป็นต้น แต่ในปี 2551 ได้หวนกลับสู่การเมือง ลงสมัครและได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ใน

ครั้งนั้นได้ใช้ประสบการณ์การเป็นผู้แทน 6 สมัย ของพรรคประชาธิปัตย์ เป็นประเด็นหลักในการหาเสียง เครือข่ายดั้งเดิมที่ต่อเนื่องมาจากการเป็นผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ ก็ช่วยเกื้อหนุนสำคัญช่วยให้ได้ชัยชนะในการเลือกตั้ง

ก่อนจะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายวิเชียร คันถ่อง อยู่ในแวดวงการเมืองท้องถิ่นมาก่อน คือ เป็นสมาชิกสภาเทศบาล สภาจังหวัด (ส.จ.) และประธานสภาจังหวัดตามลำดับ จึงจัดว่าเป็นที่รู้จักของทั้งหน่วยราชการ และผู้คนในระดับหนึ่งแล้ว เนื่องจากได้ตระเวนไปทั่วพื้นที่ของจังหวัด การเข้าสู่การเมืองระดับชาติ ได้รับการชักชวนจาก นายชวน หลีกภัย ให้ลงสมัครร่วมทีมพรรคประชาธิปัตย์ และตนเองมีความ “ถูกใจ” ในนโยบายของพรรคเรื่องการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด เนื่องจากมีความพึงใจว่าภาคใต้ ไม่ได้ได้รับการดูแลจากรัฐบาลเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่เป็นภูมิภาคที่จัดส่งภาษีไปยังส่วนกลางเป็นลำดับต้น แต่กลับได้รับการพัฒนาน้อยกว่าภูมิภาคอื่น ดังจะเห็นได้จากสาธารณสุขปกของจังหวัดทางภาคใต้ เมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น เฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ที่จังหวัดหนองคายที่ตนเองเคยไปเป็นทนายว่าความให้กับคู่กรณี เป็นค้ำ แม้ นายวิเชียรจะเป็นผู้แทน 6 สมัย แต่จะไม่มีกระแสข่าวทำนอง เรียกร้องขอตำแหน่งทางการเมืองปรากฏในรายงานของสื่อแต่อย่างใด หลังจากเป็นผู้แทนมาแล้ว 6 สมัย ได้ตั้งใจจะยุติบทบาททางการเมืองเป็นการถาวร ไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งอีก แต่เหตุการณ์บ้านเมืองที่นายกรัฐมนตรีสัมภรณ์พรเวช ได้มีท่าทีจะออก พ.ร.บ. นิรโทษกรรมแก่อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งอาจกลายเป็นชนวนให้เกิดความขัดแย้งรุนแรง อาจถึงขั้นนองเลือดได้ ทำให้นายวิเชียรต้องการเป็นอีก 1 เสียงที่คัดค้านแนวคิดดังกล่าว ประกอบกับได้ประเมินกำลังสนับสนุนแล้ว เห็นว่ายังมีผู้สนับสนุนจำนวนมากพอ จึงตัดสินใจหนุนสู่การเมือง ลงสมัครและได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

เครือข่ายทางการเมืองของนายวิเชียร คันถ่อง นอกเหนือจากเครือข่ายของพรรคประชาธิปัตย์ ก็คือลูกความเก่าที่เคยได้รับความช่วยเหลือทางคดีต่าง ๆ เพื่อนผู้ชายและผู้หญิงที่เกือกรุดกันมาตั้งแต่อยู่ในแวดวงการเมืองท้องถิ่น เพื่อนผู้ชายจะช่วยลงพื้นที่ เดินหาเสียงเดินมากพอๆ กับตัวนายวิเชียรเอง เพื่อนผู้หญิง คือ แม่บ้านที่ชอบพอกันเคยกันจะให้ความสนับสนุน ออกแรงช่วยกันกับพี่สาว 2 คนของนายวิเชียร คันถ่อง หุงหาอาหารรับรองคณะผู้ช่วยหาเสียง การหาเสียงที่ต้องลงพื้นที่อย่างหนัก พบปะประชาชน และคอยติดตามข่าวสารของกลุ่มแข่งตลอดเวลา จะมีค่าใช้จ่ายสูงมาก แต่สำหรับนายวิเชียร คันถ่อง เข้าตัวบอกเล่าว่า

“เราไม่มีเบียร์” (ไม่มีเงิน ไม่ร่ำรวย - ภาษาถิ่นใต้ - ผู้วิจัย) จึงมีข้อสรุปว่า “เล่นการเมือง ถ้าเพื่อนไม่ช่วย ไม่มีทาง”

กลวิธีสำคัญในการหาเสียง คือ การลงพื้นที่ไปพบปะประชาชน การเคาะประตู และการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนในพื้นที่ และเช่นเดียวกับผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ส่วนใหญ่คือ ไม่ต้องเตรียมเสบียงอาหารไปเอง แต่จะไปกินกับชาวบ้าน ทั้งข้าวปลาอาหาร รวมทั้งน้ำชา กาแฟ การลงพื้นที่จะไปตั้งแต่เช้าจรดค่ำ หยุคปราศรัยเป็นจุๆ ในช่วงเช้าที่ชาวบ้านยังมีการกิจกรรม จะแวะเข้าไปในโรงเรียน ขอเวลาพูดหน้าเสาธง แจกรูป แจกบัตร ช่วงหาเสียงรับเลือกตั้งเป็นวุฒิสมาชิก อายุที่มากขึ้น และเวลาที่เร่งรัด ส่วนใหญ่จะใช้รถกระบะ ติดตั้งลำโพง ปัดโปสเตอร์ ขับตระเวนไปในพื้นที่ พูดทักทายประชาชนจากบนรถ ทักทายไปบอกกล่าวหมายเลขที่ได้ไป รวมทั้งขึ้นเวทีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้ผู้สมัครพบกับประชาชนในอำเภอต่างๆ กลวิธีสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การร่วมกิจกรรมในชุมชน ซึ่งเป็นโอกาสให้ไปพบปะประชาชน การเดินเข้าหามวลชนมากๆ ในรูปแบบต่างๆ จึงเป็นกลวิธีสำคัญในการหาเสียงและสร้างความสัมพันธ์กับชาวบ้าน

เนื่องจากเคยดำรงตำแหน่งทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสมาชิก นายวิเชียร คันฉ่อง จึงสามารถเปรียบเทียบการทำงานหน้าที่ใน 2 สถานะได้อย่างชัดเจน และให้ข้อสรุปว่า การเป็นสมาชิกวุฒิสภาจะมีความเป็นอิสระในการทำงานมากกว่า ผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรค จึงต้องอยู่ภายใต้กติกาของพรรค อิสระทางความคิด จึงมีได้น้อยกว่า อาทิ ผู้แทนไม่สามารถให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นในเรื่องนโยบาย เพราะนโยบายเป็นเรื่องของพรรค ผู้แทนจะแสดงความคิดเห็นได้เฉพาะเรื่องที่เกิดในพื้นที่ เช่น ไฟไหม้ที่จังหวัดของเราทำนองนั้น และที่สำคัญในพรรคก็มี “พวก” และ “ผู้ใหญ่” ในพรรคที่มีอิทธิพลเหนือสมาชิก

บทบาททางการเมือง นอกเหนือจากการทำงานในสภาแล้ว นายวิเชียร คันฉ่อง เคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของพรรค นายวิเชียรมีส่วนร่วมช่วยเหลือให้การสนับสนุนสมาชิกพรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในวาระและรูปแบบต่างๆ ผลงานในพรรคที่ดีเด่นประการหนึ่ง คือ เป็นผู้สนับสนุนให้นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย เป็นผู้สมัครในนามพรรค การคัดสรรและเสนอตัวนายสาทิตย์ครั้งนั้น ได้สร้างความขัดแย้ง ถึงขนาดที่นายวิเชียรถูกคน 2 คน ชี้หน้าต่อว่าเลยทีเดียว นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย จึงให้ความเคารพ นายวิเชียร คันฉ่อง อย่างสูง และจะไปอวยพรในวาระขึ้นปีใหม่ทุกปีแม้จนปัจจุบัน ด้วยเหตุผลว่า “ถ้าผมไม่ได้มาเชียร์ ผมไม่ได้มีโอกาสวันนี้” นอกเหนือจากนายสาทิตย์ นายวิเชียร

กันฉ่อง เป็นอีกผู้หนึ่งที่สนับสนุนให้นายสุกิจ อัดโลปกรณ์ เป็นผู้สมัครของพรรคแทนนาย สุวรรณ กู้สุจริต ที่หยุดพักงานการเมืองด้วยเหตุผลถูกคำพิพากษาของศาล ทั้งๆ ที่มีสมาชิก และแกนนำพรรคในพื้นที่จำนวนหนึ่งคัดค้าน และผลปรากฏว่า นายสุกิจ อัดโลปกรณ์ ได้รับเลือกตั้ง และทำหน้าที่ผู้แทนราษฎรอย่างแข็งขัน

นายวิเชียร กันฉ่อง มีคำแนะนำสำหรับผู้สนใจจะเข้าสู่วงการการเมืองว่า เมื่อรักจะ เล่นการเมือง คุณสมบัติที่ต้องมีประการแรกคือ ต้องทนให้คนเขาด่าได้ เมื่อถูกด่า ครั้งที่ 1 ให้ คิดว่าคนที่ด่ามัน “เบลอ” (โง่-ภาษาถิ่นใต้-ผู้วิจัย) ครั้งที่ 2 ให้คิดว่าเขามา และครั้งที่ 3 ให้ คิดว่าเขาน้ำ ประการถัดมาคือ นักการเมืองจะมีพื้นฐานจากอาชีพใดไม่สำคัญ เป็นครู เป็นนัก กฎหมาย หรืออะไรอื่น แต่สำคัญคือ ต้องมีจิตอาสา ประการสุดท้าย คือ วิถีปฏิบัติคนของ ผู้แทนคือ “ไม่บ้าไปกับหัวโขน” ประชาชนเคยเรียกขานอย่างไร ก็ยินดีให้เรียกขานเช่นนั้น อาทิ ตนเคยเรียกนายชวนว่า “ชวน” ก็คงเรียกเช่นนั้น แม้เป็นนายกก็เรียกว่า “ชวน” ผู้แทน ต้องมีความเป็นกันเอง อยู่แบบง่าย ๆ สบาย ๆ “แบบเบร็ดๆ” ไม่หนีห่างจากประชาชน ดังจะ เห็นว่า ที่หน้าบ้านของนายวิเชียร กันฉ่อง จะมีป้ายไว้นิลเขียนข้อความว่า “พบผมได้ที่บ้าน เข้า-วันอาทิตย์”

นายทวี สุระบาล

นายทวี สุระบาล เป็นอดีตผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ 6 สมัย คือจากการเลือกตั้ง 24 กรกฎาคม 2531, 22 มีนาคม 2535, 13 กันยายน 2535, 2 กรกฎาคม 2538, 17 พฤศจิกายน 2539 และ 6 มกราคม 2544 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ นายทวี สุระบาล สมัยลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเคยได้คะแนนเป็นลำดับที่ 1 ของ ภาคใต้ สมัยลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็เคยได้คะแนนสูงสุดของประเทศ แต่เมื่อย้ายไปสังกัดพรรคไทยรักไทย กลับไม่ได้รับเลือกตั้งในจังหวัดศรีสะเกษอีกเลย

นายทวี สุระบาล เกิดวันที่ 15 สิงหาคม 2491 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี บริหารธุรกิจ (การตลาด) จากประเทศอินเดีย ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เป็นบุตรชายคนโตของครอบครัว ที่มีพี่น้อง 8 คน ครอบครัวมีฐานะดีระดับหนึ่ง มีเครื่องสี่ล้อ รถไถ รถ 10 ล้อ และทำธุรกิจรับซื้อยาง เลี้ยง หมู บิดาสนใจการเมือง ติดตามข่าวการเมืองจากวิทยุ และหนังสือพิมพ์ ฝึกไฝพรรค

ประชาธิปไตย และมักจะบอกเล่าถึงวีรกรรมของผู้แทนพรรคประชาธิปไตย คือ นายก่อเกียรติ (เวียง) ษฎุเสน ที่กล้าสู้กับตำรวจให้ลูก ๆ ฟัง บิดาเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของการศึกษา ตั้งเป้าหมายให้ลูกทุกคนได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย แม้ตนเองจะไม่ได้เรียนหนังสือก็ตาม

นายทวี สุระบาล มีบุคลิกยิ้มแย้ม ใจใหญ่ ใจถึง เมื่อรับปากแล้วจะช่วยจริง เข้าถึงได้ง่าย ใกล้ชิดกับชาวบ้าน จึงเป็นที่รักใคร่ชอบพอของชาวบ้าน หากเปรียบเทียบกับ ผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปไตยเขตเดียวกัน เฉพาะตัวตนของแต่ละคนจริงๆ โดยตัดความเกี่ยวข้องกับพรรค และนายชวน หลีกภัย ออกแล้ว นายทวี สุระบาล จะเป็นที่รักของชาวบ้านมากกว่า ความรู้สึกของชาวบ้านสะท้อนให้เห็นได้จากคำบอกเล่าว่า “ทวีไปหาชาวบ้าน” แต่ผู้แทนอีกคนหนึ่งในเขตเลือกตั้งเดียวกัน “ชาวบ้านต้องไปหา (ผู้แทนคนนั้น) ” นายทวี สุระบาล มีภริยาเป็นบุตรสาวของครอบครัวที่ทำธุรกิจรับประมูลคัลเย็บเสื้อให้กับหน่วยราชการ และมีคุณสมบัติส่วนตัวคล้ายๆ กับนายทวี สุระบาล คือ ใจใหญ่ ใจถึง จึงเป็นกำลังสนับสนุนคนสำคัญของ นายทวี สุระบาล ในทางการเมือง

นายทวี สุระบาล มีพื้นฐานการเมืองท้องถิ่นมาก่อน คือ เป็นสมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.) เขตห้วยยอดที่เคยได้รับคะแนนสูงสุดในภาคใต้ และมีความสนใจจะลงสมัครรับเลือกตั้ง ในนามพรรคประชาธิปัตย์มาตั้งแต่เริ่มลงสู่การเมืองระดับชาติ แต่เนื่องจากในปี 2529 พรรคประชาธิปัตย์มีผู้สมัครครบจำนวนอยู่แล้ว นายทวี สุระบาล จึงต้องคอยไปก่อน และเบนเข็มลงสมัครในนามพรรคก้าวหน้า ที่มีนายอุทัย พิมพ์ใจชน เป็นหัวหน้าพรรค ในครั้งนั้น นายพิทักษ์ รั้งฉัตรรม ได้มาติดต่อขอลงสมัครร่วม โดยนายทวี สุระบาล จะเป็นหัวหน้าทีม แต่เกิดเหตุว่า นายพิทักษ์ รั้งฉัตรรม ได้เข้าเจรจากับนายอุทัย พิมพ์ใจชน และได้หนังสือรับรองจากพรรคก่อน จึงจะเป็นหัวหน้าทีม นายทวี สุระบาล จึงคิดต่อไปทุกพรรค เพราะเชื่อว่าลงพรรคใดก็มีค่าเท่ากัน ที่สุดได้ลงสมัครในนามพรรคชาติไทย และได้คะแนนเสียงมาเป็นที่ 4 (นายพิทักษ์ รั้งฉัตรรม ได้มาเป็นลำดับที่ 5) ขณะนั้นครั้งมีผู้แทนราษฎรได้ 3 คน ในการเลือกตั้งสมัยต่อมา (2531) นายแพทย์สุกิจ อัถโถปกรณ์ อดีตผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์ขอหยุดพักทางการเมือง นายทวี จึงได้รับโอกาสให้เป็นผู้สมัครในนามพรรคประชาธิปัตย์ ร่วมทีมกับนายชวน หลีกภัย และนายวิเชียร คันฉ่อง การเข้าร่วมทีมครั้งนี้มีผู้วิเคราะห์ว่าพรรคประชาธิปัตย์ไม่ต้องการผู้ศึก 2 ด้าน เพราะคู่แข่งคนสำคัญฝ่ายหนึ่งคือ นายพิทักษ์ รั้งฉัตรรม ที่ทุ่มเทเพื่อ

จะเอาชนะพรรคประชาธิปัตย์ให้ได้ ผลการเลือกตั้งครั้งนั้นด้วยคะแนนนิยมของพรรคพวกกับคะแนนส่วนตัวส่งให้นายทวี ได้รับการจารึกว่าเป็น ส.ส. ที่ได้รับคะแนนสูงสุดในประเทศ

เครือข่ายทางการเมืองกลุ่มสำคัญในช่วงที่อยู่พรรคประชาธิปัตย์ คือ บรรดาหัวคะแนนของพรรคที่จัดวางไว้อย่างเป็นระบบในพื้นที่ ผนวกกับกลุ่มและหัวคะแนนของตนเอง ที่ต่อเนื่องมาจากสมัยอยู่ในแวดวงการเมืองท้องถิ่น สำหรับสมาชิกในครอบครัวกำลังสำคัญ คือ ภรรยาที่มีบทบาทในการช่วยเหลือ และดำเนินงานทางการเมืองอื่นๆ

กลวิธีในการหาเสียงเฉพาะตัวของนายทวี สุระบาล เมื่อเปรียบเทียบกับผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์คนอื่นๆ โดยทั่วไป และเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้แทนราษฎรของพรรคในเขตเลือกตั้งเดียวกัน จะแตกต่างกันในประการสำคัญคือ นายทวี ไม่เน้นการปราศรัยมากนัก แต่จะหนักไปทางพบปะชาวบ้านและให้ความช่วยเหลือ จึงมีผู้ก่อนขอว่า “ทวีมากับเบี้ย” (ได้เป็นผู้แทนเพราะเงิน - ภาษาถิ่นใต้ - ผู้วิจัย) สัญลักษณ์หนึ่งในการหาเสียงของนายทวี ที่พบเห็นได้มากกว่าของผู้สมัครคนอื่นๆ ในจังหวัดตรังคือ “เสื้อ” จนเป็นที่มาของประโยคหนึ่งในการแข่งขันหาเสียงในยุคที่นายทวี สุระบาล ย้ายไปอยู่พรรคอื่น ซึ่งคนที่สนใจการเมืองและการเลือกตั้งในจังหวัดตรังจะได้ยินและคุ้นหูคือ “ใส่เสื้อ “ทวี” กินฟรี “พิทักษ์” ใส่พรรคนายชวน” แต่น่าสังเกตว่า นายทวี สุระบาล จะมีความสม่ำเสมอในความเป็นคน “ใจใหญ่” กับชาวบ้าน ซึ่งจะไม่จำกัดเฉพาะช่วงหาเสียง แม้ได้เป็นผู้แทนแล้วก็ยังคงเป็นเช่นนั้น จนเมื่อน้องสาวของนายทวีคนหนึ่งยังให้ข้อมูลว่า “ให้เขามากไป ให้เขาอย่างเดียว” ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งที่ไม่ประสงค์จะให้ระบุชื่อ ยังให้ข้อเปรียบเทียบว่า “เวลามีนงาน ทวีให้หมู ให้วัว 1 ตัว ผู้แทนอีกคนหนึ่งให้ 200 บาท” การหาเสียงของนายทวี สุระบาล จะแตกต่างจากผู้แทนคนอื่นๆ ของพรรคประชาธิปัตย์ในอีกลักษณะหนึ่งคือ ก่อนข้างจะเน้นการหาเสียงเฉพาะคนไม่พึ่งพรรคและนายชวน หลีกภัย มากเช่นผู้แทนคนอื่นๆ ของพรรค อาทิ ป้ายหาเสียงที่สี่แยกอันดามัน จะมีเฉพาะชื่อนายทวี สุระบาล ไม่ใส่ชื่อพรรคและชื่อนายชวน หรือ พวงหรีดในงานศพที่ไม่ใส่ชื่อพรรคและชื่อนายชวน เป็นต้น

บทบาททางการเมืองในฐานะผู้แทนราษฎร นอกเหนือจากงานในสภาแล้ว นายทวี สุระบาล ยังเคยดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีช่วยพาณิชย์ (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) นายทวี สุระบาล จะแข่งขันมากในการดึงงบประมาณลงไปพัฒนาพื้นที่ และให้ความช่วยเหลือแก่ชาวบ้านในปัญหาต่าง ๆ ดังคำบอกเล่าจากน้องสาวคนหนึ่งที่ว่า “ช่วยเหลือลูกหลานชาวบ้าน

ถูกหลานตนเองไม่ได้ช่วย ไม่ฝาก น้องสาวสอบเป็นผู้บริหาร ต้องสอบตั้งหลายครั้งกว่าจะผ่าน
ตอนเป็น ส.ส. ฝากเด็กไม่หยุด วันๆ มีคนไปรอฟบเป็น 20 คน”

นายทวี สุระบาล ได้ย้ายไปอยู่พรรคไทยรักไทยในปี พ.ศ. 2547 และเป็น
ความหวังของ พ.ค.ท.ทักษิณ ชินวัตร ว่านายทวี สุระบาล จะช่วย “ปัดธง” ไทยรักไทยได้ที่
จังหวัดตรัง ซึ่งเปรียบเสมือนเมืองหลวงของพรรคประชาธิปัตย์ ถึงขนาดที่ พ.ค.ท.ทักษิณ ชิน
วัตร ได้ลงไปช่วยหาเสียงที่จังหวัดตรังด้วยตนเอง จนเกิดวาทะดังทางการเมืองว่าด้วยหมอย่าง
เมืองตรัง “สับหมอย่างที่จังหวัดตรังไม่ยาก แต่ต้องใช้สติ” พร้อมกับการสับหมอย่างโจวผ่านสื่อ
การเลือกตั้งปี 2548 นายทวี ได้ลงสมัครและได้รับเลือกในระบบบัญชีรายชื่อ และส่งนายธวัช
สุระบาล น้องชายลงรับเลือกตั้งในระบบเขต ผลปรากฏว่าผู้สมัครพรรคประชาธิปัตย์ชนะยกทีม
นายธวัช ต้องกลับไปรับราชการตามเดิม และวาทะว่าด้วยหมอย่างของ พ.ค.ท.ทักษิณ ชินวัตร
ก็กลายเป็นประเด็นที่ผู้สมัครพรรคประชาธิปัตย์นำไปใช้หาเสียง และเป็นแง่มุมโจมตีนายทวี สุ
ระบาล ทำนองว่า ชักนำคนอื่นให้มาคุกคนบ้านเกิดตนเองถึงบ้าน นายทวี สุระบาล ลงสมัคร
รับเลือกตั้งที่จังหวัดตรังอีก 2 ครั้ง ในระบบเขต คือการเลือกตั้ง 2 เมษายน 2549 โดยที่เป็น
ผู้สมัครคนเดียวในเขตเลือกตั้งที่ 2 แต่ได้คะแนนเพียงร้อยละ 18.31 ไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่
กฎหมายกำหนด ครั้งที่ 2 วันที่ 23 เมษายน 2549 ปรากฏว่าแพ้คะแนนผู้สมัครหน้าใหม่จาก
พรรคพลังประชาชน

ข้อสรุปของฝ่ายพรรคประชาธิปัตย์เกี่ยวกับการได้เป็นผู้แทนและการออกจากพรรค
จนไม่ได้เป็นผู้แทนของนายทวี คือ “มากับเบ๊ ไปกับเบ๊” (เบ๊ = ภาษาถิ่นใต้ หมายถึง เงิน –
ผู้วิจัย)

นายทวี สุระบาล มักจะถูกยกเป็นกรณีตัวอย่างของนักการเมืองถิ่นตรัง ที่จะหมดอนาคต
ทางการเมืองในจังหวัดตรัง เมื่อย้ายออกจากพรรคประชาธิปัตย์ อย่งไรก็ตามนายทวี
สุระบาล ยังวนเวียนอยู่ในแวดวงการเมือง เพราะโดยลักษณะนิสัยส่วนตัว ทำให้มีเพื่อน
นักการเมืองมากในหลายพรรค นายทวี จึงยังสามารถประสานของบประมาณมาสนับสนุน
โครงการพัฒนาในพื้นที่อำเภอห้วยยอดได้

นายพิทักษ์ รั้งมีธรรม

นายพิทักษ์ รั้งมีธรรม เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 สมัย ของจังหวัดศรีสะเกษ จากการเลือกตั้งเมื่อ 24 กรกฎาคม 2531 สังกัดพรรคประชาชน (ต่อมาย้ายไปเป็นพรรคชาติไทย) นายพิทักษ์ รั้งมีธรรม ได้สร้างปรากฏการณ์ทางการเมืองที่อยู่ในความจดจำของชาวศรีสะเกษหลายประการ อาทิ เป็นผู้สมัครที่มีชื่อสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ที่สามารถชนะการเลือกตั้ง โดยโค่นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 สมัย ของพรรคประชาธิปัตย์ ถูกทีมนายชวน หลีกภัย ได้สำเร็จ ประการที่ 2 นายพิทักษ์ รั้งมีธรรม เป็นนักธุรกิจระดับพันล้าน ที่มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจทั้งระดับชาติ และระดับนานาชาติคนแรกที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดศรีสะเกษ และประการที่ 3 ซึ่งสำคัญมาก คือ เป็นผู้สมัครที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์มีคู่แข่งที่น่าหนักใจมากที่สุด เป็นการแข่งขันที่ดุเดือด มีการทุ่มทุนกันมากมายเป็นประวัติการณ์ จนเป็นที่มาของสำนวนว่า “แหวกมานสิมวัง”

นายพิทักษ์ รั้งมีธรรม เกิดวันที่ 10 ตุลาคม 2485 ในครอบครัวชาวจีนอพยพ ปู่ทำการค้าติดต่อกับรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย พ่อสร้างสวนยางพารา จึงมีรายได้สามารถส่งนายพิทักษ์ รั้งมีธรรม ให้ไปศึกษาต่อที่รัฐปีนัง และสิงคโปร์ ระดับไฮสคูล และพาณิชย์ หลังจากจบการศึกษาระดับประถมศึกษาจากโรงเรียนทับเที่ยงฮั่วเดียว (โรงเรียนที่คนเชื้อสายจีนนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียน เนื่องจากมีการสอนภาษาจีนควบคู่ไปกับการสอนวิชาสามัญอื่นๆ-ผู้วิจัย) และระดับมัธยมที่โรงเรียนตรังวิทยา

นายพิทักษ์ รั้งมีธรรม มีประสบการณ์สูงในการทำงาน กล่าวคือได้ ทำงานกับบริษัทมารูเบนิ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทของประเทศญี่ปุ่น ทำงานโรงแรมที่โรงแรมฟูจิ ทำงานที่สถานทูตประเทศสหรัฐอเมริกา ประจำประเทศไทย รวมทั้งไปทำงานที่ประเทศญี่ปุ่นยาวนานถึง 12 ปี เมื่อมีความสนใจการเมือง ประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้กลับไปริเริ่มธุรกิจที่จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นจังหวัดบ้านเกิด ด้วยเงินทุนมหาศาล อาทิ สร้างหมู่บ้านรั้งมีวิลล่า ถนนวัดนิโครธ เขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ สร้างโรงเรียนอนุบาลที่ทันสมัยที่สุดในจังหวัดศรีสะเกษ ชื่อโรงเรียนจินตรั้งมี (ปัจจุบันขายกิจการและเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนปัญญาวิทย์ - ผู้วิจัย) ที่ถนนเพลินพิทักษ์ สร้างโรงงานผลิตยางรัดของ คือ บริษัทอาร์ เอส รับเบอร์ จำกัด ที่ตำบลบางหมาก อำเภอกันตัง ก่อตั้งธุรกิจเคเบิลทีวี เจ้าแรกของจังหวัดศรีสะเกษ และสร้างโรงแรม เอ็ม พี รีสอร์ท หรือเรียกว่า “โรงแรมหัวเรือ” เนื่องจากก่อสร้างตัวตึกเป็นเรือขนาดยักษ์ ถือเป็นเจ้าแรก

และแห่งเดียวในประเทศไทย นอกจากนี้ นายพิทักษ์ รั้งนิชธรรม ยังมีที่ดิน และธุรกิจอื่นอีกเป็นจำนวนมากทั้งในจังหวัดศรีสะเกษ และกรุงเทพฯ

นายพิทักษ์ รั้งนิชธรรม เริ่มบทบาททางการเมืองครั้งแรก โดยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี พ.ศ. 2529 ในนามพรรคก้าวหน้า การตัดสินใจครั้งนั้นมีเวลาหาเสียงเพียง 70 วัน มีผู้สมัครแข่งขันถึง 21 คน นายพิทักษ์ รั้งนิชธรรม ได้คะแนนมาเป็นลำดับที่ 5 (ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครของพรรคประชาธิปไตยยอกทีม (3 คน) นำโดยนายชวน หลีกภัย) หลังจากแพ้การเลือกตั้งครั้งแรก นายพิทักษ์ รั้งนิชธรรม ดำเนินงานการเมืองในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษอย่างต่อเนื่อง ธุรกิจหลายอย่างได้สร้างงานให้กับคนในท้องถิ่น การเลือกตั้งปี 2531 นายแพทย์ สุกิจ อัถโถปกรณ์ สมาชิกพรรคประชาธิปไตย อดีตผู้แทนราษฎรขอยุติบทบาททางการเมือง กระแสของนายพิทักษ์ มาแรงมาก จึงทำให้พรรคประชาธิปไตยต้องดึง นายทวี สุระบาล อดีตผู้สมัครคู่แข่งในการเลือกตั้งครั้งก่อน (2529) มาลงสมัครในนามพรรค เพื่อจะได้ทุ่มรับมือกับนายพิทักษ์ ได้เต็มที่ การเลือกตั้งครั้งนี้ เป็นการต่อสู้กันอย่างเข้มข้นมากที่สุดในการเมืองถิ่นศรีสะเกษ การเลือกตั้งครั้งนี้ นายพิทักษ์ รั้งนิชธรรม ทุ่มสรรพกำลังเต็มที่ โดยมีเพื่อนที่เคยเรียนหนังสือด้วยกันที่รัฐปิ้งเป็นหัวคะแนนใหญ่ในเขตอำเภอห้วยยอด เพื่อนคนดังกล่าวให้สัมภาษณ์ว่า ที่ช่วยเหลือนายพิทักษ์ รั้งนิชธรรม มีเหตุผลสำคัญ 2 ประการคือ “เป็นเพื่อน” และ “อยากช่วยให้มันชนะ” (นายบุญเหลือ พิริยาภรณ์ ให้สัมภาษณ์ วิทยุไทย ดันพิทยคุปต์ ผู้สัมภาษณ์ 5 พฤษภาคม 2552) ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า นายพิทักษ์ รั้งนิชธรรม ได้คะแนนมาเป็นลำดับที่ 3 สามารถเบียดอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 สมัย ลูกทีมนายชวน หลีกภัย คือ นายวิเชียร กันฉ่อง ให้ต้องกลายเป็นผู้แทนสอบคก

การเลือกตั้งสมัยต่อมา 22 มีนาคม 2535 นายพิทักษ์ รั้งนิชธรรม ได้ชักนำอดีตผู้แทนราษฎร 1 สมัย ของพรรคประชาธิปไตยให้มาลงสมัครร่วมกับตนได้ การจับเข่าเจรจาระหว่างนายพิทักษ์ รั้งนิชธรรม และพรรคประชาธิปไตยเป็นไปอย่างเข้มข้น แต่ที่สุด พรรคประชาธิปไตยได้รับเลือกตั้งแบบยกทีม

บทบาทในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายพิทักษ์ รั้งนิชธรรม เนื่องจากนายพิทักษ์ ได้ย้ายไปอยู่พรรคชาติไทย ซึ่งเป็นพรรครัฐบาล และเป็นกรรมการเศรษฐกิจของสภาผู้แทนราษฎร จึงมีโอกาสดำเนินงานประสานมาสนับสนุนโครงการในจังหวัดศรีสะเกษหลายโครงการ ดังปรากฏในเอกสารหาเสียงของนายพิทักษ์ รั้งนิชธรรม ที่สรุปผลงานปี 2531-2533 ไว้ว่า แปรญัตติสร้างถนน รพช. สายนาโยงเหนือ-ควนสวรรค์-ถ้าเขาช้างหาย ขุดเจาะบ่อนบาดาล 37

แห่ง ขุดบ่อน้ำกินที่หอยสตาร์ ได้งบประมาณเชื่อมนามินหลา-ทุ่งค่าย-ย่านดาขาว สร้างบ้านคนจนตำบลละ 1 หลัง ตามนโยบายขจัดความยากจน เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ใช้เงินส่วนตัวสร้างสาธารณประโยชน์ให้กับวัด และโรงเรียน อาทิ มอบทุนอาหารกลางวันทุกโรงเรียน ๆ ละ 2,000 บาท ทอดกฐินสามัคคีปีละ 39 วัด จัดแข่งขันหนังตะลุง จัดงานมาลิดกลางปี 2532 ส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านตัดเย็บเสื้อนักเรียน เป็นต้น นายพิทักษ์ รั้งนิธรรม ได้มีตำแหน่งทางการเมืองคือ เป็นเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และเพื่อเป็นการสร้างฐานทางการเมือง นายพิทักษ์ รั้งนิธรรม ได้จัดทีมลงสมัครสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งได้รับเลือกตั้งหลายที่นั่ง รวมทั้งตำแหน่งประธานสภา อีกด้วย

การลงสมัครรับเลือกตั้งในปี 2535 นายพิทักษ์ รั้งนิธรรม ไม่ได้รับเลือกตั้ง เหตุผลประมวลจากการสัมภาษณ์บุคคลในพื้นที่ และการรายงานในสื่อท้องถิ่นมีหลายประการที่สำคัญ เช่น นายพิทักษ์ รั้งนิธรรม “ถูกหลอก” จากบรรดาหัวคะแนน และผู้สนับสนุนที่ “ไม่ทำงาน” เพราะหนึ่งเชื่อมั่นว่าลูกพี่ต้องมาแน่ เลยทำให้สอบตก และสองอาจเพราะถูกสกัดอย่างเข้มข้น จึงทำงานไม่ได้ ประการต่อมาคือ นายพิทักษ์ รั้งนิธรรม เปลี่ยนพรรค “ชี้ิ้ว เปลี่ยนพรรค” (จำนวนของผู้ที่เคยช่วยเหลือในการหาเสียงในสมัยนั้น – ผู้วิจัย) และที่สำคัญมากที่สุดคือ ผู้กระแสนิยมพรรคประชาธิปัตย์ และนายชวน หลีกภัย ไม่ได้ (นายชวนได้ขึ้นเป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ 26 มกราคม 2534 – ผู้วิจัย)

หลังจากพ่ายแพ้แก่พรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งนั้นแล้ว นายพิทักษ์ รั้งนิธรรม ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดครั้งอีกหลายครั้งอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่ประสบความสำเร็จอีกเลย เช่นในปี 2547 ลงสมัครการเมืองท้องถิ่น จึงชัยตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแข่งกับ นายกิจ หลีกภัย และครั้งสุดท้ายในปี 2549 ลงสมัครสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดศรี

บทสรุปเกี่ยวกับ นายพิทักษ์ รั้งนิธรรม ประมวลจากคำบอกเล่าของเพื่อนเก่าสมัยเรียนหนังสือที่รัฐปิ่นแก้วกันและนักการเมืองค่ายประชาธิปัตย์ที่มีคำครหาว่า “ขายตัว” ไปอยู่กับ นายพิทักษ์ รั้งนิธรรม รวมทั้งรายงานในสื่อท้องถิ่นคือว่า นายพิทักษ์ นั้น “อ่อนทางการเมือง” แม้จะเป็นคนเก่ง แต่มีลักษณะหัวหมอ หัวแข็ง ไม่ยอมคน พบตัวยาก ชอบคบผู้ใหญ่ ไม่คบประชาชน และจะมองคนในลักษณะที่ “มันแลหัวถึงตีน” (มองตั้งแต่หัวจรดเท้า – ภาษาถิ่นใต้ – ผู้วิจัย) ทั้งนี้ เพราะมีประสบการณ์ว่า คนที่ไปพบ “มีแต่มาขอ” และแม้จะเป็นคนใจใหญ่ ก็ทำได้

กล้าเสีย ใจดีชอบสร้างกุศลทำบุญกับทุกศาสนา แต่ยามโมโห จะโมโหร้ายมาก โดยรวมจึงมีจุดอ่อนสำคัญคือ “ผูกใจคนไม่ได้” และ “ไม่มีลักษณะของนักการเมือง”

นายพิทักษ์ รังษิธรรม ได้ถึงแก่กรรมที่โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2550 รวมอายุได้ 65 ปี นายพิทักษ์ รังษิธรรม แม้จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดศรีสะเกษเพียงสมัยเดียว แต่เป็นนักการเมืองระดับตำนานคนหนึ่งของการเลือกตั้งของจังหวัดศรีสะเกษ

นายเสริฐแสง ณ นคร

นายเสริฐแสง ณ นคร เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 สมัยของพรรคประชาธิปัตย์ จากการเลือกตั้ง 4 เมษายน 2519 เป็นนักการเมืองที่ประสบความสำเร็จสูงยิ่งในเวทีการเมืองท้องถิ่น ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล 7 สมัย เป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลกันตัง 4 สมัย แต่ในระดับชาติ หลังจากได้รับเลือกตั้งในนามพรรคประชาธิปัตย์ ภายหลังได้ย้ายไปสังกัดพรรคชาติไทย และพรรคไทยรักไทย ตามลำดับ ลงสมัครก็ครั้งก็ไม่ได้รับเลือกตั้ง จนที่สุดได้ถอนตัวจากการเมือง

นายเสริฐแสง ณ นคร จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนวิเชียรมาตุ สอบได้ชุดครูพิเศษมัธยม (พ.ม.) และเริ่มอาชีพครู เป็นครูใหญ่โรงเรียนวัดศรีคงคาภูมิ พร้อมประกอบธุรกิจส่วนตัว คือ ทำหลุมถ่าน ที่ควนทุ่งโก คลองปอ อำเภอกันตัง และเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 10 กุมภาพันธ์ 2512 นายเสริฐแสง ณ นคร ได้เสนอตัวจะลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามพรรคสหประชาไทย ซึ่งเป็นพรรครัฐบาล ในเวลานั้นที่จังหวัดศรีสะเกษมีผู้แจ้งความจำนงจะเป็นผู้สมัครของพรรคดังกล่าวหลายคน นอกเหนือจากนายเสริฐแสง ณ นคร คือ นายพร ศรีไทรรัตน์ นายเวทิน จริงจิตร นายเลียบ นิลระตะ นายธวัช ทับเที่ยง ปรากฏว่าพรรคได้เลือก นายพร ศรีไทรรัตน์ และนายเวทิน จริงจิตร ให้เป็นผู้สมัครในนามพรรคสหประชาไทย นายเสริฐแสง ณ นคร จึงลงสมัครอิสระ และปักใจว่าได้คะแนนมาเป็นลำดับ 2 รองจากนายชวน หลีกภัย แต่ได้รับคำชี้แจงว่ามีความผิดพลาดในการรวมคะแนนในอำเภอเมืองไป 1,000 คะแนน นายเสริฐแสง ณ นคร จึงได้เป็นลำดับ 3 ไม่ได้เป็นผู้แทนราษฎร จึงหวนกลับไปสู่การเมืองท้องถิ่น ได้เป็น

นายกเทศมนตรี เทศบาลกันตัง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยต่อมา (2518) ได้รับคำชักชวนจากนายชวน หลีกภัย ให้ลงสมัครในนามพรรคประชาธิปัตย์ แต่เนื่องจากเห็นว่า เทศบาลกันตังยังขาดผู้นำ จึงเป็นโอกาสให้นายประกิจ รัตตมณี ได้ลงสมัครแทน (นายเสริฐแสง ฅ นคร ให้สัมภาษณ์ วิทยุไทย ดันพิทยคุปต์ ผู้สัมภาษณ์ 25 เมษายน 2552) นายเสริฐแสง ฅ นคร มาลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้ง 4 เมษายน 2519 ซึ่งขณะนั้น จังหวัดตรังมีผู้แทนเพิ่มอีก 1 คน และครั้งนี้ผู้สมัครพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งแบบยกทีม นายเสริฐแสง ฅ นคร จึงได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง แต่อยู่ในตำแหน่งได้ช่วงระยะเวลาอันสั้นมากเนื่องจากเกิดเหตุการณ์ ตุลาคม 2519 สภาถูกยุบ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยถัดมา 22 เมษายน 2522 พรรคประชาธิปัตย์พ่ายแพ้แก่พรรคกิจสังคม นายชวน หลีกภัย หัวหน้าทีมได้รับเลือกตั้งเพียงคนเดียว นายเสริฐแสง ฅ นคร กลับไปเล่นการเมืองท้องถิ่นอีกวาระหนึ่ง พร้อมกับบทรูปว่า การเป็นผู้แทนราษฎรธรรมดา ๆ ที่ไม่มีอำนาจ (power) และไม่ได้อยู่พรรครัฐบาล จะไม่สามารถสร้างผลงาน ทำประโยชน์ให้กับชุมชนได้ การเป็นนักการเมืองท้องถิ่น จะทำประโยชน์ จะทำงานพัฒนาได้มากกว่า (นายเสริฐแสง ฅ นคร ให้สัมภาษณ์ วิทยุไทย ดันพิทยคุปต์ ผู้สัมภาษณ์ 25 เมษายน 2552)

หลังจากนั้นนายเสริฐแสง ฅ นคร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีก 2 ครั้ง ครั้งแรกย้ายไปลงพรรคเดียวกับนายพิทักษ์ รังษีธรรม คู่แข่งคนสำคัญของพรรคประชาธิปัตย์ แต่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง ครั้งล่าสุด วันที่ 29 มกราคม 2544 ลงรับเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ 4 ได้คะแนนมาเป็นลำดับ 2 รองจากผู้สมัครพรรคประชาธิปัตย์ แต่คะแนนที่ได้รับห่างไกลกันมากระดับ 40,000 กว่าคะแนน กับ 7,000 กว่าคะแนน

นายเสริฐแสง ฅ นคร มีกลวิธีการหาเสียงที่เช่นเดียวกับผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์คนอื่นๆ คือ ลงพื้นที่ ตระเวนพบปะ พูดคุย กับชาวบ้าน เครือข่ายที่มีตั้งแต่สมัยเป็นครู และเป็นนักการเมืองท้องถิ่นบวกกับ ความนิยมในตัวนายชวน หลีกภัย และพรรคประชาธิปัตย์ ทำให้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ปัจจุบันนายเสริฐแสง ฅ นคร ได้ยุติบทบาททางการเมือง แต่ยังคงช่วยงานสาธารณะ อาทิ เป็นผู้พิพากษาสมทบ ศาลจังหวัดตรัง แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว รองประธานหอการค้า กรรมการสมาคมการศึกษา อำเภอกันตัง เป็นต้น บทสรุปของนายเสริฐแสง

ณ นคร เกี่ยวกับการทำหน้าที่ผู้แทนราษฎร คือ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรเพราะความชอบ และอยากจะช่วยสังคม แต่เล่นการเมืองฐานะต้องดีจึงจะสามารถช่วยสังคมได้เพราะเล่นการเมือง “นั่งคุยกับชาวบ้านก็ต้องมีค่าใช้จ่าย”

นายสุกิจ อัดโปกกรณ์

นายสุกิจ อัดโปกกรณ์ หรือหมอสุกิจ ในคำเรียกขานของชาวตรัง เป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง 2 สมัย ลงสมัครและได้รับเลือกตั้งครั้งแรก ในการเลือกตั้ง 27 กรกฎาคม 2529 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ หลังจากนั้นได้ยุติบทบาททางการเมืองระยะหนึ่ง และหวนกลับมาลงสมัครและได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ในการเลือกตั้ง 19 เมษายน 2549 แต่ยังไม่ทันจะได้ปฏิบัติหน้าที่ก็เกิดเหตุการณ์ 19 กันยายน 2549 เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 นายสุกิจ อัดโปกกรณ์ กลับมาลงสมัครและได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 พรรคประชาธิปัตย์ จากการเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550

นายสุกิจ อัดโปกกรณ์ เกิดวันที่ 13 พฤษภาคม 2496 ศึกษาระดับชั้นมัธยมตอนต้นที่โรงเรียนวิเชียรมาตุ มัธยมปลายที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา กทม. สำเร็จปริญญาตรีจากคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก่อนเข้าสู่การเมือง รับราชการเป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาลตรัง และเปิดคลินิกในตัวเมืองตรัง เป็นแพทย์ที่มีอภิรศาสตร์ ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ถือตัว มีน้ำใจและมีประวัติ จึงเป็นที่ชื่นชอบของผู้ร่วมงาน ผู้ป่วยและครอบครัว รวมทั้งบุคคลทั่วไป

การเข้าสู่การเมืองครั้งแรก เกิดจากการชักชวนของนายชวน หลีกภัย ซึ่งได้ไปชักชวนด้วยตนเองถึงบ้านพักในโรงพยาบาล เมื่อเวลาประมาณ 02.00 น. ในช่วงนั้นนายสุกิจ อัดโปกกรณ์ ยังไม่มีความสนใจจะเข้าสู่การเมือง ด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ ประการที่ 1 รู้สึกว่าตนยังทำหน้าที่แพทย์ไม่คุ้มกับที่ได้เรียนมา ประการที่ 2 บุตรยังเล็ก และประการที่ 3 เล่นการเมืองต้องมีค่าใช้จ่าย แต่ที่สุด ได้ตัดสินใจลาออกจากราชการตามคำชักชวน และลงสมัครรับเลือกตั้ง 27 กรกฎาคม 2529 ในครั้งนั้นผู้สมัครพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งแบบยกทีม โดยมีคู่แข่งคนสำคัญ 2 คน คือ นายทวี สุระบาล และนายพิทักษ์ รั้งยิธรรม การเลือกตั้งสมัยต่อมาปี 2531 นายสุกิจ อัดโปกกรณ์ ขอลอนตัวจากการเมือง ด้วยเหตุผลที่รับสภาพการเมืองไม่ได้ และกลับไปประกอบวิชาชีพแพทย์ตามเดิม พรรคประชาธิปัตย์ได้นายทวี สุระบาล

มาร่วมทีมกับ นายชวน หลีกภัย ทว่าในปี 2549 นายสุกิจ อัดโฉบกรม โดยเปลี่ยนใจหวนกลับสู่การเมือง แต่เปลี่ยนไปลงสมัครและได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ด้วยคะแนนเสียงเป็นลำดับที่ 1 มากกว่าผู้ที่ได้รับเลือกตั้งลำดับที่ 2 เกือบเท่าตัว (81,351 : 44,133 คะแนน) หากแต่ยังไม่ทันจะได้ปฏิบัติหน้าที่ ผลการเลือกตั้งถูกล้มเลิกไป เนื่องจากเกิดเหตุการณ์ 19 กันยายน 2549 ครั้นเมื่อนายสุวรรณ กูสุจจริต อดีตผู้แทนราษฎร 2 สมัย ต้องคำพิพากษาในคดีปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และตัดสินใจเว้นวรรคทางการเมือง แม้ว่าการต่อสู้ทางคดีจะยังไม่ถึงที่สุดก็ตาม นายสุกิจ อัดโฉบกรม จึงได้รับการสนับสนุนจากนายชวน หลีกภัย ให้เป็นผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์ ในเขตเลือกตั้งที่ 1 ร่วมกับนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย

การเห็นชอบให้นายสุกิจ อัดโฉบกรม เป็นผู้สมัครของพรรคในครั้งนี้ได้มีกระแสคัดค้านของคณะกรรมการพรรค เขต 1 ซึ่งอ้างว่า ในที่ประชุมคณะกรรมการ ไม่มีผู้ใดเสนอชื่อนายสุกิจ อัดโฉบกรม และที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ผู้อื่นเป็นผู้สมัครของพรรค แต่ที่สุดด้วยความสนับสนุนของนายชวน หลีกภัย และนายวิเชียร คันจ่อง อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 6 สมัย นายสุกิจ อัดโฉบกรม ก็ได้เป็นผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์ เขตเลือกตั้งที่ 1 และได้รับเลือกตั้งพร้อมกับนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย เพื่อนร่วมทีม ด้วยคะแนน 174,391 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.09 ของผู้มาใช้สิทธิ

นายสุกิจ ได้ให้เหตุผลที่ตัดสินใจกลับมาลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งหนึ่งว่า ตนมีความพร้อมมากขึ้นแล้ว ณ เวลานี้ บุตรโตและสำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ตนเองก็ได้มีโอกาสศึกษาและพัฒนาความรู้ด้านเศรษฐกิจ การศึกษาเพิ่มขึ้นในช่วงเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา (ภิญโญ ตันพิทยกุลต์ สัมภาษณ์ 29 พ.ย.2551)

การที่นายสุกิจ ได้รับการสนับสนุนมาจากคนสำคัญของพรรค นำเชื่อว่าเป็นเพราะความเป็นคนดี มีความสามารถ และการช่วยเหลือกิจกรรมของพรรคแม้ในช่วงเวลาที่เว้นวรรคตนเองทางการเมือง อาทิ เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ขึ้นเวทีปราศรัยหาเสียง เป็นต้น

การตัดสินใจให้นายสุกิจ เป็นผู้สมัครของพรรคในครั้งนี้นับเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง ดังจะเห็นได้จากคะแนนที่ได้รับเลือก การยอมรับของประชาชนขณะลงพื้นที่หาเสียง

เครือข่ายทางการเมืองที่สำคัญนายสุกิจ คือ เครือข่ายของพรรคประชาธิปัตย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสตรีแม่บ้าน ซึ่งนายสุกิจ อัดโฉบกรม เห็นว่า เป็นกำลังหนุนที่ดี ยืนอยู่กับความถูกต้องและเป็นแกนหลักในการทำกิจกรรมในชุมชน ดังจะเห็นว่าปัจจุบันสตรีมีบทบาท

มากขึ้นในสังคมไทย สำหรับทัศนคติของสตรีในพื้นที่ โดยเฉพาะในอำเภอเมืองจะชื่นชมนายสุกิจว่าเป็นคนดี ไม่ถือตัว ใครป่วยไข้ไปหาที่คลินิก ไม่มีเงินก็รักษาฟรี หรือมีเท่าไรก็เอาเท่านั้น กับสตรีผู้สูงอายุ ที่คุ้นเคยหอมจะจับมือถือแขน หรือโอบกอด (วัฒนธรรมถิ่นได้ เป็นการแสดงความใกล้ชิด และไม่ถือตัว – ผู้วิจัย) สตรีทุกคนที่ให้สัมภาษณ์จะพูดตรงกันในลักษณะว่า “หอมสุกิจ ประวัติดี พุคดี มีน้ำใจ มีความรู้ เป็นคนดี” นอกเหนือจากสตรี ชมรมผู้สูงอายุ เป็นอีกหนึ่งกลุ่มฐานเสียงสำคัญ ซึ่งนายสุกิจจะไปพบปะและร่วมกิจกรรมบ่อยครั้ง เช่น ไปเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่อง สุขภาพ เป็นต้น ในช่วงที่สังคมทุ่มความสนใจเรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 นายสุกิจ อัดโปกรณ์ ก็เป็นคนแรก ๆ ที่กระตุ้นให้กระทรวงสาธารณสุขได้สนใจใช้ซิณุกุณยา ที่กำลังระบาดหนักยิ่งกว่าไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ในพื้นที่ภาคใต้ โดยการไปออกโทรทัศน์ให้สัมภาษณ์รายการข่าวเช้า ช่อง 3 (รายการของนายสรยุทธ สุทัศนะจินดา) วันที่ 14 พฤษภาคม 2552 ทำให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขต้องเดินทางลงไปในพื้นที่ นายสุกิจ อัดโปกรณ์ ที่ชาวบ้านมักเรียกว่า “หอม” มากกว่าจะเรียกว่า “ผู้แทน” จึงจัดว่าเป็นนักการเมืองที่ใช้พื้นฐานทางวิชาชีพแพทย์สร้างเครือข่ายหนุนช่วยงานการเมืองได้อย่างคึกคัก เมื่อผนวกกับเครือข่ายของพรรคประชาธิปัตย์ อาทิ นักการเมืองท้องถิ่น ที่ทำงานประสานกลมกลืนกับพรรค ทีมผู้ช่วยผู้แทนที่ประจำอยู่ในพื้นที่ซึ่งจะทำหน้าที่ไปพบปะ ไปประสานประชาชน และประสานข้อมูล เช่น ข่าวการจัดกิจกรรมในชุมชน รวมทั้งกำหนดตารางการลงพื้นที่ให้กับนายสุกิจแล้ว นายสุกิจ อัดโปกรณ์ จึงเป็นผู้แทนที่มีฐานเสียงสนับสนุนหนาแน่นมากคนหนึ่ง เป็นลักษณะเสียงสนับสนุนที่เงียบ ไม่โจ่งฉ่าง แต่เชื่อถือได้

กลวิธีการหาเสียงเช่นเดียวกับนักการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์คนอื่นๆ คือ การปราศรัย การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน และการลงพื้นที่เคาะประตูบ้าน นายสุกิจ เช่นเดียวกับนักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดตรัง จะปฏิบัติตามคำแนะนำของที่ปรึกษาพรรค คือ ไม่ทิ้งพื้นที่ จะกลับตรงทุกสุดสัปดาห์ที่ไม่มีภาระกิจการประชุม สำหรับการไปร่วมกิจกรรมในชุมชน งานแต่ง งานศพ งานบุญ เป็นต้น นายสุกิจจะเดินทักทายไปทั่ว จนมีผู้บอกเล่าว่า “ไม่มีงานไหน ไม่เห็นหอมสุกิจ”

บทบาททางการเมืองในสภา นายสุกิจ อัดโปกรณ์ เป็นกรรมาธิการพลังงาน เพราะมีความสนใจ และได้เคยทำกิจกรรมเกี่ยวกับไบโอดีเซลที่จังหวัดตรังมาก่อนหน้านี้แล้ว และได้เสนอญัตติเรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาแนวทางดำเนินการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน

เพื่อการผลิตน้ำมันปาล์ม และผลิตเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงไบโอดีเซล เป็นต้น นอกจากนี้ นายสุกิจ ยังมีความตั้งใจจะผลักดันนโยบายเกี่ยวกับงานสาธารณสุข ซึ่งเป็นงานที่คนถนัด

นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ

นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดตรัง จากการเลือกตั้ง 6 มกราคม 2544 , 6 กุมภาพันธ์ 2548 และ 23 ธันวาคม 2550 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ เป็นที่รู้จักกันทั่วจังหวัดตรังในนาม “โกหน่อ”

นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ เกิดวันที่ 7 พฤษภาคม 2501 ศึกษาในระดับมัธยมที่โรงเรียนวิเชียรมาตุ และโรงเรียนสภาราชนี ระดับอุดมศึกษาเป็นนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ครอบคลุมประกอบธุรกิจค้าขายวัสดุก่อสร้างรายใหญ่ที่สุดในอำเภอย่านตาขาว สมาชิกในครอบครัวมีตำแหน่งทางการเมืองตั้งแต่ระดับชาติ จนถึงระดับท้องถิ่น พี่ชาย คือ นายสมศักดิ์ โล่สถาพรพิพิธ เป็นอดีตนายกเทศมนตรีของจังหวัดตรัง พี่ชาย น้องชาย เคยดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตัวนายสมชายเอง เข้าสู่งการเมืองท้องถิ่นตั้งแต่ปี 2529 ด้วยการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เขตอำเภอย่านตาขาว ได้รับเลือกเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง ปี 2540 ระหว่างปี 2542-2543 ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ สมรสกับหลานสาวของนายเชียร เสกธีระ (โกหลี) อดีตนายกเทศมนตรี ที่อยู่ในตำแหน่งอย่างต่อเนื่องถึง 4 สมัย (พ.ศ. 2517-2538) ด้วยภูมิหลังของครอบครัวและตนเองที่คลุกคลีกับการเมืองท้องถิ่นมาอย่างยาวนานร่วม 20 ปี นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ จึงเป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่มีเครือข่ายหนาแน่นมากกับนักการเมืองท้องถิ่น และผู้ที่กว้างขวางในพื้นที่

นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ ยังมีภรรยาคนฝ่ายหญิงที่เข้มแข็ง คนที่ 1 คือ มารดา (นางไฉฉู) แม้จะเป็นหญิงชาวจีน แต่สนใจและติดตามข่าวสารการเมืองอย่างใกล้ชิด นางไฉฉู เป็นหม้ายตั้งแต่ลูก 8 คน ยังเล็ก ประกอบอาชีพค้าขาย เป็นผู้หญิงที่ทั้งแกร่งและเก่งทางด้านการทำงาน ความคิด การเจรจา และที่สำคัญมากที่สุดคือ การรู้จักชุมชน บุตรสะใภ้ให้ข้อมูลว่านางไฉฉู

สามารถสานสัมพันธ์กับผู้ที่มีบารมีในพื้นที่ ผูกเกลอกับลูกกำนันและ “ใจถึง” เรื่องงานบุญ งานชุมชน ผู้ใกล้ชิดท่านหนึ่งให้ข้อสังเกตว่า “ไม่จั้นก็อยู่ไม่ได้” เพราะพื้นที่ที่ปะทะกันในสมัยก่อนมิได้เจริญเช่นทุกวันนี้ นางไฉจู นับว่าอยู่ในสถานะเป็นที่นับถือของผู้คนในชุมชน มีคำบอกเล่าว่าข้าราชการระดับผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการโรงเรียน บางคนจะไปขอพรให้ได้ก้าวหน้าทางหน้าที่การงาน จึงอาจจัดว่านางไฉจู อยู่ระดับ “น้องๆ ของแม่ด้วน หลีกภัย” (นางรัชดาภรณ์ โล่สถาพรพิพิธ ให้สัมภาษณ์ – วิทยุไทย ตันพิทยคุปต์ ผู้สัมภาษณ์ 9 กุมภาพันธ์ 2552) ผู้หญิงอีก 3 ราย ที่เป็นกำลังหนุนเสริมสำคัญของ นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ คือ ภรรยา ที่เป็นผู้ช่วยดูแลให้การต้อนรับ จัดเตรียมอาหาร ขนม น้ำชา กาแฟ ไว้รับรองผู้คนที่มาพบมาขอปรึกษาผู้แทน (วันหนึ่ง ๆ ข้าวต้องหุงประมาณ 5 กิโล) พี่สาว ที่ทำหน้าที่เสมือนตัวแทนในพื้นที่อำเภอย่านตาขาว และน้องสาวที่นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ บอกเล่าว่าให้การสนับสนุนทางการเงิน เพราะลำพังเงินเดือนผู้แทนไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ข้อมูลในพื้นที่จากการบอกเล่าของผู้สนใจการเมืองหลายคนชัดเจนว่า นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ มีความใกล้ชิดและเป็นกำลังสำคัญในการดำเนินการให้นายกิจ หลีกภัย ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง ในสมัยที่ 1 สื่อมวลชนในพื้นที่บางฉบับ จึงยกให้นายสมชายเป็น “คนข้างกาย” นายกิจ หลีกภัย ฉะนั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ทบปัญญัตริรัฐธรรมนูญ กำหนดให้ผู้แทนมาจาก 2 ระบบคือ ระบบบัญชีรายชื่อ และระบบเขต รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในพรรค ที่อดีตผู้แทน (นายวิเชียร คันฉ่อง) เว้นวรรคตนเองทางการเมือง พรรคประชาธิปัตย์ต้องสรรหาผู้ที่เหมาะสม เพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้ง นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ จึงได้รับความเห็นชอบให้ลงสมัครในเขตเลือกตั้งที่ 3 ในการเลือกวันที่ 6 มกราคม 2544 โดยการสนับสนุนอย่างแข็งขันของนายกิจ หลีกภัย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง

นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ มีความใฝ่ฝันจะเป็นผู้แทนราษฎรมาตั้งแต่สมัยที่เป็นนักศึกษา กลวิธีที่ใช้ในการหาเสียงก็เป็นเช่นผู้สมัครคนอื่น ๆ ของพรรค คือ ใช้การปราศรัยปราศรัยใหญ่ ปราศรัยย่อยระดับอำเภอ ในบางพื้นที่ ที่มีปัญหาน่าห่วงหรือสถานการณ์วิกฤติ จะลงพื้นที่เคาะประตูบ้าน การหาเสียงในช่วงหลังที่กำหนดให้มีผู้สมัครเขตละ 2 คน จะใช้วิธีการหาเสียงร่วมกัน นายสมชาย มีความเชื่อว่าความนิยมในตัวนายชวน ความนิยมในพรรคประชาธิปัตย์เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ได้รับเลือกตั้ง สำหรับความนิยมในตัวผู้สมัครจัดว่าเป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 3 นายสมชาย บอกเล่าประสบการณ์ว่า ป้ายหาเสียงสมัยหนึ่ง จะเป็นภาพถ่ายคู่กับหัวหน้าพรรคในขณะนั้น (นายบัญญัติ บรรทัดฐาน) ปรากฏว่า เมื่อนำไปปิดประชาสัมพันธ์ มีเสียงเล่าลือว่า สมชายย้ายพรรคแล้ว ถ่ายรูปคู่กับใครก็ไม่รู้ จึงต้องรีบแก้เกมด้วยการเผยแพร่รูปถ่ายคู่กับ

นายชวน หลีกภัย นายสมชาย จึงมีข้อสรุปว่า การได้ชัยชนะของผู้สมัครจากพรรค ประชาธิปัตย์ เป็นเพราะเหตุปัจจัยสำคัญ 3 ประการ ลำดับที่ 1 บารมีของ นายชวน หลีกภัย ลำดับที่ 2 ชื่อเสียงเกียรติคุณของพรรค และลำดับที่ 3 คือ ตัวผู้สมัคร (กัญญา ตันพิทยกุลต์ สัมภาษณ์, 9 ก.พ.2552)

การทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของนายสมชาย จะไม่จำกัดเฉพาะหน้าที่นิติบัญญัติ เพราะความผูกพันและความเคยชินของชาวบ้านที่มีมาตั้งแต่ นายสมชายอยู่ในตำแหน่ง นักการเมืองท้องถิ่น จึงปรากฏว่าในแต่ละวันจะมีประชาชนแวะมาหา มาร้อง มาขอความช่วยเหลือจาก นายสมชาย ตั้งแต่เรื่องในครอบครัว ทะเลาะกันระหว่างสามี-ภรรยา ลูกไม่มีที่เรียน ไปจนถึงขอลดหนี้ ไฟฟ้า ประปา สะพาน ฯลฯ ซึ่งนายสมชาย เปรียบเทียบว่า “ตั้งแต่ไม้จิ้มฟันยันเรือรบ” ที่ไม่เกินกำลังก็จะจัดการให้ ที่เกินกำลังจะใช้วิธีประสานต่อไปยังหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นประธานจัดทอดกฐิน บางปีต้องทอดถึง 3 วัด เพื่อระดมทุน นายสมชาย เป็นเช่นเดียวกับผู้แทนของพรรคประชาธิปัตย์ภาคใต้ที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำของ นายชวน หลีกภัย คือ รับผิดชอบงานสภาและต้องไม่ทิ้งพื้นที่ ทุกวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ ครั้งวันเช้า เป็นเวลาพบปะประชาชน ณ ที่ทำการสาขาพรรค (ที่บ้าน) ช่วงบ่ายเป็นเวลาของการลงพื้นที่ตามที่ผู้ประสานงานในพื้นที่นัดหมาย นอกจากนี้ นายสมชาย ยังวางระบบเครือข่ายสมาชิกในครอบครัว ให้ทำหน้าที่เสมือน “ตัวแทน” ของผู้แทนประจำพื้นที่ ซึ่งประชาชนในเขตเลือกตั้งจะรับรู้และสามารถไปประสานได้ ดังนี้

อำเภอปะเหลียน	พี่ชาย (โกเล้ง)
อำเภอย่านตาขาว	พี่สาว (เจ๊เง็ก)
อำเภอหาดสำราญ	น้องชาย (นายบุญมี)
อำเภอนาโยง	ตัวนายสมชายเอง

นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ จึงเป็นผู้แทนราษฎรที่มีเครือข่ายหนาแน่นมาก นับแต่สมาชิกในครอบครัวที่ผนึกกำลังร่วมหนุนช่วยอย่างแข็งขัน และเครือข่ายอื่นๆ ในพื้นที่ที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่อยู่ในวงการเมืองท้องถิ่น ประกอบกับลักษณะเฉพาะตัวที่ “ใจถึง ฟังได้ กล้าได้กล้าเสีย” นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ จึงเป็นผู้แทนราษฎรที่มีฐานเสียงมั่นคงมาก ถึงระดับที่คนในพื้นที่คนหนึ่งให้ความเห็นว่า “ไม่เลือกเขา แล้วจะเลือกใคร คนย่านตาขาวรู้จักเขาทั้งนั้น”

นายสุวรรณ กู้สุจริต

นายสุวรรณ กู้สุจริต เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 สมัย จากการเลือกตั้ง 6 มกราคม 2544 และ 6 กุมภาพันธ์ 2548 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ นายสุวรรณ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องยุติบทบาทของตนเองทางการเมืองในขณะที่ยังมีเสียงสนับสนุนอย่างหนาแน่น เนื่องจากศาลอาญากรุงเทพใต้ สนามหลวง ได้มีคำพิพากษาลงโทษจำคุก 2 ปี โดยไม่รอลงอาญา ในความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงาน (สมัยเป็นรองอธิบดีกรมพลศึกษา ในฐานะประธานตรวจรับงาน) ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เป็นเหตุให้คู่ฟ้อง คือ บริษัทพร็อพเพอร์ตี้ เพลนนิง แอนด์ ดีเวลลอปเม้นท์ ไม่ได้รับค่าจ้าง และต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงในวงการก่อสร้าง ทำให้ขาดประโยชน์การทำมาหากินโดยสุจริต

นายสุวรรณ กู้สุจริต เกิดวันที่ 23 ธันวาคม 2484 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รับราชการและอยู่ในแวดวงการศึกษามาโดยตลอด เริ่มจากการเป็นครู เป็นศึกษานิเทศก์ และอธิบดีกรมพลศึกษา มีเป้าหมายจะก้าวหน้าให้ถึงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการก่อนจะเกษียณอายุราชการ แต่ได้ลาออกก่อนเกษียณอายุราชการเพื่อมาลงสมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ เขต 1 แทนที่ นายชวน หลีกภัย ที่ปรับไปสมัครเป็นลำดับที่หนึ่งของพรรคประชาธิปัตย์ และได้เป็นนายกรัฐมนตรีในลำดับต่อมา

นายสุวรรณ กู้สุจริต ก้าวสู่เวทีการเมืองจากการชักชวนของ นายชวน หลีกภัย ที่โทรศัพท์ไปชักชวนให้ลงสมัครด้วยตนเองถึง 7 ครั้ง ด้วยเหตุผลว่าให้กลับมาตอบแทนบุญคุณบ้านเกิด ซึ่งในขณะนั้น พรรคประชาธิปัตย์ มีปัญหาต้องสรรหาตัวผู้สมัครมาร่วมทีมเพิ่ม เนื่องจาก นายวิเชียร คันถ่อง อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 6 สมัย ประกาศวางมือทางการเมือง และ นายชวน หลีกภัย ปรับไปลงระบบบัญชีรายชื่อ นายสุวรรณบอกเล่าว่า การตัดสินใจเข้าสู่การเมืองของตน เป็นไปเพราะเหตุผลของนายชวน หลีกภัย คือว่า “หัดมีสามัญสำนึกรับใช้ชาวบ้านเสียบ้าง” และ “ให้เอาชีวิตมาใช้หนี้บ้านเกิด” หนี้ที่บ้านเกิดมีคือนายสุวรรณ อย่างน้อยที่สุด คือ หนี้ทุนเล่าเรียนของจังหวัดที่ นายสุวรรณ ได้รับมาโดยตลอดในสมัยเป็นนักเรียน (นายสุวรรณ กู้สุจริต ให้สัมภาษณ์ วิทยุไทย ดันพิทยคุปต์ ผู้สัมภาษณ์ 3 มิถุนายน 2552)

เครือข่ายทางการเมืองที่สำคัญของ นายสุวรรณ กู้สุจริต นอกจากเครือข่ายของ พรรคประชาธิปัตย์ ที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ คือ สมาชิกในครอบครัว น้องสาว น้องชาย น้องสาวที่

ค้าขาย จะเป็นกำลังช่วยหาเสียงในตลาด นื่อง ๆ ที่เป็นครู ช่วยหาเสียงผ่านไปทางลูกศิษย์ และผู้ปกครอง น้องสาวและน้องเขยนอกจากจะเป็นครูยังทำงานกับชุมชน คือ เป็นประธานชุมชนท่าจีน ซึ่งเป็นหนึ่งใน 27 ชุมชน ของเทศบาลนครตรัง ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ เช่น อบรมการทำอาหารพื้นบ้าน ใตปลาบรรจุกล่อง จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งเปิดรับสมาชิกไม่จำกัดเฉพาะคนในชุมชนท่าจีน จัดตั้งกลุ่มฌาปนกิจ จัดสวัสดิการบริการด้วยซาม เครื่องใช้ในการจัดกิจกรรม และขยายเครือข่ายผ่านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ที่จัดขึ้นภายใต้การสนับสนุนทุนของเทศบาลนครตรัง กำลังสำคัญนอกเหนือจากเครือข่ายในระบบของพรรค จึงเป็นสมาชิกในครอบครัว

กลวิธีการหาเสียงสำคัญ คือ การเข้าถึงตัวประชาชน นายสุวรรณจะลงพื้นที่ตั้งแต่เช้าจรดค่ำ เดินเคาะประตูบ้าน ซึ่งจะเดิน 2 รอบตลอดทั้งพื้นที่ของเขตเลือกตั้ง แจกบัตร แผ่นปลิวหาเสียง ผสมกับระบบการหาเสียงของพรรค และการจัดวางผู้ดำเนินงานในพื้นที่ ทำให้ประสบผลสำเร็จ นายสุวรรณได้ประเมินว่าเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้รับเลือกตั้ง คือ บารมีของ นายชวน หลีกภัย เกียรติคุณของ พรรคประชาธิปัตย์ คุณสมบัติส่วนตัวของตนเอง มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 นายสุวรรณ กู้สุจริต มีคุณสมบัติเด่นประการหนึ่ง คือ มีศิลปะในการพูด พูดเก่ง และพูดดีมาก การทำหน้าที่ในฐานะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายสุวรรณ กู้สุจริต เช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ คนอื่นๆ คือ ยึดนายชวน หลีกภัย เป็นต้นแบบ คือ ต้องทำหน้าที่ในสภาและในพื้นที่ ในสภาต้องเป็นตัวแทนของราษฎร นอกจากทำงานเรื่องกฎหมายแล้ว ยังจะต้องเป็นปากเสียง สะท้อนปัญหาของราษฎร ให้รัฐบาลได้รับทราบ ซึ่งจะใช้กลวิธีการตั้งกระทู้ถามเป็นเครื่องมือสำคัญ การตั้งกระทู้ในสภา ผนวกกับประสบการณ์ ที่เคยรับราชการในตำแหน่งที่สูงระดับอธิบดี ช่วยให้ นายสุวรรณ มีสายสัมพันธ์กับข้าราชการในส่วนกลางและรู้ช่องทาง และกระบวนการดึงงบประมาณทั้งงบประมาณปกติ และงบเหลือจ่ายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาสนับสนุนโครงการ โดยเฉพาะโครงการเกี่ยวกับสาธารณสุขปโภค การทำมาหากิน และการศึกษาในจังหวัดตรังได้หลายโครงการ อาทิ โครงการถนนวงแหวนรอบในถนน 4 เลน เข้ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขตการศึกษาตรัง สามารถช่วยให้หน่วยงานตั้งงบประมาณผูกพัน 10 ล้านบาท/ปี ต่อเนื่อง 5 ปี ทำถนนนอกเขตเทศบาลนครตรัง งบประมาณในการสร้างอาคารของโรงเรียนวิเชียรมาตุ รวมทั้งงบประมาณในการสร้างเตาเผาศพไฟฟ้าที่วัดควนวิเศษ เป็นต้น การช่วยเหลือในลักษณะดังกล่าว นายสุวรรณ จะไม่ให้ขึ้นป้ายประกาศชื่อของตนเอง เพราะยึดหลักการว่าผู้แทนราษฎรเป็นเพียงผู้ประสานงาน งบประมาณที่ดำเนินการเป็นของรัฐมิใช่ “เบี้ยพ่อ เบี้ยแม่เรา” (ไม่ใช่เงินของพ่อ-แม่เรา-ภาษาถิ่นใต้-ผู้วิจัย)

เนื่องจากนายสุวรรณไปทำงานและมีหลักแหล่งประจำที่กรุงเทพเป็นเวลาหลายปีจึงมีจุดอ่อนที่พรรคคู่แข่งนำไปหาเสียงโจมตีว่าไม่ใช่คนครึ่ง นายสุวรรณ จึงให้ความสำคัญกับระบบจัดวางตัวแทน หรือผู้ช่วยในแต่ละพื้นที่ของเขตเลือกตั้ง เพื่อรับปัญหาที่ราษฎรร้องเรียนหรือขอให้ผู้แทนช่วยเหลือ และทำกำหนดการลงพื้นที่ รวมทั้งประสานแจ้งข้อมูลงานบุญ งานศพ งานแต่งและงานกิจกรรมชุมชนอื่นๆ นายสุวรรณให้ความสำคัญกับการร่วมกิจกรรมสังคมในชุมชนเป็นอย่างยิ่ง ถือเป็นงานเยี่ยมชาวบ้าน และป้องกันคำครหาว่า จะมาพบชาวบ้านเฉพาะหน้าเลือกตั้ง หมาเวลาหาเสียงก็หายหน้าไป การไปร่วมงานศพนั้น นายสุวรรณ จะมีแนวปฏิบัติที่ต่างจากนักการเมืองคนอื่น กล่าวคือ จะไปในช่วงกลางวัน เพื่อจะได้พบและสนทนากับเจ้าภาพ เพราะช่วงเวลากลางคืนผู้ไปร่วมงานจะมาก การไปร่วมงานจะไม่มีโอกาสได้สนทนากับเจ้าภาพ เพราะต้องเดินทักทายผู้มาร่วมงานทุกโต๊ะ มิฉะนั้นอาจเป็นช่องทางให้เกิดข้อครหาทำนองปฏิบัติไม่เสมอหน้ากับทุกคน

นายสุวรรณ กู้สุจริต ขอมขุติบทยาของคณลง ไม่ลงสมัครรับเลือกเป็นสมัยที่ 3 แม้การตัดสินใจตามคำฟ้องของบริษัทรับเหมาก่อสร้างสนามกีฬาคลองหก จะเป็นเพียงคำพิพากษาของศาลชั้นต้น และการต่อสู้ทางคดียังไม่ถึงที่สุดตามกระบวนการยุติธรรมก็ตาม หรือแม้จะมีแกนนำ หัวคะแนน และสมาชิกพรรค ในเขตเลือกตั้งรวมตัวไปยื่นหนังสือและสอบถามข้อเท็จจริงต่อ นายชวน หลีกภัย กรณีมีกระแสข่าวจะไม่ส่ง นายสุวรรณ กู้สุจริต ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกสมัยหนึ่ง นายสุวรรณ ก็ยังยอมถอนตัวเพราะนายสุวรรณ มีความเชื่อว่า “คนดี ๆ มีมากเมืองครึ่งไม่สิ้นคนดี” และ “ออกวันนี้ดีกว่า จากไปขณะที่คนเขารัก ก็จะมีค่า จะคิดอยู่ในใจของเขา” คิดว่าจะได้รับคำวิพากษ์ว่า “มันคันทุรัง” (นายสุวรรณ กู้สุจริต ให้สัมภาษณ์ วิทยุทันพิทยคุปต์ ผู้สัมภาษณ์ 3 มิถุนายน 2552)

นายสมบุญ อูทัยเวียนกุล

นายสมบุญ อูทัยเวียนกุล เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษมาแล้ว 3 สมัยติดต่อกัน จากการเลือกตั้ง 6 มกราคม 2544, 6 กุมภาพันธ์ 2548 และครั้งล่าสุดเมื่อ 23 ธันวาคม 2550 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์

นายสมบุรณ์ อุทัยเวียนกุล เกิดวันที่ 24 เมษายน 2502 บิดาชื้อ ห้วย มารดาชื้อ เวียน พื้นเพของครอบครัวอยู่ที่ตำบลบ่อน้ำร้อน อำเภอกันตัง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโท (สาขาพลศึกษา) จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก่อนสมัครรับเลือกตั้ง รับราชการเป็นครูที่วิทยาลัยพลศึกษาตรัง ได้ก้าวหน้าในวิชาชีพมาตามลำดับ ตำแหน่งสุดท้ายในราชการ คือผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาตรัง ขณะรับราชการได้ช่วยเหลือกิจกรรม กีฬา และนันทนาการของหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัด อาทิ สถาบันการศึกษา องค์การปกครองท้องถิ่น ทั้งในลักษณะให้บริการจัดกีฬา เป็นกรรมการตัดสินกีฬา เป็นต้น นายสมบุรณ์ อุทัยเวียนกุล จึงเป็นที่รู้จักและใกล้ชิดคุ้นเคยกับ ครู อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา สมาชิกและผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เฉพาะอย่างยิ่งนายก หลิกภัย นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดตรัง คุ้นเคยเพราะเคยช่วยเหลืองานกันมาตั้งแต่ครั้งที่ นายก หลิกภัย ยังไม่ได้เข้าสู่การเมือง และเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคันตยาภิรมย์ (วัดคันสะตอ)

นายสมบุรณ์ อุทัยเวียนกุล มีความสนใจทางการเมือง และได้รับการสนับสนุนจาก นักการเมืองท้องถิ่น (ส.อบจ. นายก อบจ. และ นายกเทศมนตรี) รวมทั้งอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นายวิเชียร คันฉ่อง) ให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ ในปี พ.ศ. 2544 เนื่องจากขณะนั้นพรรคประชาธิปัตย์ต้องสรรหาผู้สมัครหน้าใหม่ 3 คน แทน นายชวน หลิกภัย นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย ที่โยกไปลงสมัครในระบบบัญชีรายชื่อ และนายวิเชียร คันฉ่อง ที่วางมือทางการเมือง ไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งอีก เหตุผลที่ทำให้ นายสมบุรณ์ อุทัยเวียนกุล ได้รับโอกาสให้เป็นผู้สมัครคนหนึ่งของพรรคประชาธิปัตย์ คือ มีพื้นฐานการศึกษาระดับปริญญาโท มีน้องชายเป็นเทศมนตรีในอำเภอกันตัง เป็นที่รู้จักของนักการเมืองถิ่น ครูในพื้นที่ผ่านทางกิจกรรมการกีฬา และที่สำคัญคือ เคยช่วยงานนายก หลิกภัย อย่างต่อเนื่องมาแล้วหลายปี รวมทั้งได้รับการชี้แนะให้ไปพบ ไปทำความเข้าใจ ทำนอง “ฝากเนื้อฝากตัว” กับบรรดาแกนนำในพื้นที่เป็นการปูพื้นฐานการเมืองไว้ระดับหนึ่งก่อนแล้ว

บทบาทในสภาในฐานะผู้แทนราษฎร ที่นายสมบุรณ์ อุทัยเวียนกุล มักจะทำอยู่เสมอ คือ การใช้ช่วงโอกาสก่อนที่จะเข้าสู่วาระการประชุมตามกำหนดการ ขอนำเสนอปัญหาในพื้นที่ ทำนองขอหารือ เช่น เรื่องท่าเรือไปเกาะมุก ที่เมื่อเวลาน้ำลดเรือไม่สามารถมาเทียบท่าได้ เป็นต้น ด้วยกลวิธีเช่นนี้จะทำให้เกิดการประสานข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นช่องทางให้ได้รับการพิจารณางบประมาณเพื่อแก้ไขปรับปรุง นายสมบุรณ์ อุทัยเวียนกุล ใช้กลวิธีนี้หลายครั้ง มาก จึงได้รับสมญานามว่า “จอมหารือ” นอกจากนี้ นายสมบุรณ์ ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนจำ

ทำหน้าที่ประสานของงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อดำเนินโครงการตามความต้องการในพื้นที่ ซึ่งนายสมบูรณ์ มีข้อค้นพบว่า ด้วยบารมีของนายชวน หลีกภัย จังหวัดศรีสะเกษได้รับการสนับสนุน

บทบาทในพื้นที่ที่จะทำอยู่เป็นประจำ คือ ทุกสัปดาห์เมื่อเสร็จจากการประชุมจะต้องกลับพื้นที่ ไปพบปะประชาชน และร่วมกิจกรรมในชุมชน ตามที่ทีมงานได้จัดกำหนดการ หรือนัดหมายไว้ กิจกรรมดังกล่าวนี้ นายสมบูรณ์ จะถือเป็นหน้าที่ที่ต้องทำในฐานะผู้แทนราษฎร และเป็นการป้องกันคำครหาจากประชาชนว่า “มาให้พบหน้าเฉพาะหน้าเลือกตั้ง” เท่านั้น

เครือข่ายสำคัญของนาย สมบูรณ์ นอกเหนือจากสมาชิกในครอบครัวจะเป็นเครือข่ายที่สืบเนื่องกับการกีฬา ได้แก่ ผู้นำและสมาชิกในองค์กรการปกครองท้องถิ่น ครู อาจารย์ เยาวชน และครอบครัว กีฬาก็เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้าง รักษาและขยายเครือข่ายสำคัญ ปัจจุบันนายสมบูรณ์ ดำรงตำแหน่ง นายกสมาคมกีฬาจังหวัดศรีสะเกษอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย

สำหรับกลวิธีการหาเสียง เช่นเดียวกับสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ภาคใต้โดยรวม คือ เน้นการปราศรัย ทั้งปราศรัยใหญ่และปราศรัยย่อย ที่นายสมบูรณ์มักทำอยู่เป็นประจำ คือ การปราศรัยในช่วงเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ในลักษณะบอกเล่าสถานการณ์หรือแจ้งข่าวสารแก่ประชาชน การหาเสียงผู้สมัครในเขตเลือกตั้งเดียวกันจะหาเสียงร่วมกัน ยกเว้นกรณีจำเป็นต้องเจาะลึกบางพื้นที่ จึงจะใช้วิธีแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ

นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย

นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย เป็นนักการเมืองถิ่นศรีสะเกษระดับ “ขุนศึกรุ่นใหม่” ของพรรคประชาธิปัตย์ นับจนถึงปัจจุบัน นายสาทิตย์ เป็นผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อ 1 สมัย (2544) ระบบเขตเลือกตั้ง 5 สมัย จากการเลือกตั้ง 2 กรกฎาคม 2538, 17 พฤศจิกายน 2539,

6 กุมภาพันธ์ 2548 และ 23 ธันวาคม 2550 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีอีกตำแหน่งหนึ่ง นับเป็นนักการเมืองถิ่นตรังคนที่ 2 ที่ได้เป็นรัฐมนตรี

นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย เกิดวันที่ 23 เมษายน 2504 ที่อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระดับปริญญาโท จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เกียรตินิยมอันดับ 1 เมื่อ พ.ศ. 2535 ก่อนเข้าสู่วงการการเมือง ได้ดำเนินกิจการโรงเรียน ชื่อโรงเรียนวิวัฒน์วิทยา เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาขนาดใหญ่ของอำเภอ นายสาทิตย์ เป็นบุคคลร่างเล็ก แต่มีทักษะทางการคิดและการนำเสนอที่ดี กล่าวพูด กล่าวแสดงความเห็น และขยันทำหน้าที่ในสภา จึงเป็นนักการเมืองถิ่นตรังที่เป็นที่รู้จักทั่วประเทศ มีข่าวปรากฏในรายงานสื่อมากกว่านักการเมืองถิ่นตรังคนอื่นๆ ยกเว้น นายชวน หลีกภัย

ความเกี่ยวพันกับการเมืองของ นายสาทิตย์ สืบเนื่องมาทางบิดา บิดาเป็นคนในพื้นที่ และเป็นพ่อค้าในตลาด มีบทบาทช่วยเหลือสังคม อาทิเป็นกรรมการโรงเรียน จึงมีคนรู้จัก และมีเพื่อนเกลอในพื้นที่มาก สนใจการเมืองและช่วยเหลืองานการเมืองของ พรรคประชาธิปัตย์ อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ก่อนที่ นายชวน หลีกภัย จะลงสมัครรับเลือกตั้ง เมื่อ นายชวน หลีกภัย ลงสมัครรับเลือกตั้ง บิดานายสาทิตย์ ได้ประกาศตัวเป็นผู้สนับสนุนอย่างเปิดเผย ช่วยเหลือในการหาเสียง อาทิ จัดงานสวนสนุก ให้นายชวนไปพบปะประชาชน ใช้บ้านของตนเองเป็นศูนย์การเลือกตั้ง และทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งของพรรค สำหรับนายสาทิตย์ ตั้งแต่ปี 2518 เป็นยุวประชาธิปัตย์ มีหน้าที่แจกใบปลิว บัตรหาเสียง และต่อมาก็ยกระดับเป็นขึ้นรถเห่ตระเวนไปในพื้นที่ และเริ่มออกไปพูดหน้าเวที เพื่อเรียกคนฟัง ก่อนที่ผู้สมัครจะขึ้นปราศรัย การเข้าร่วมกิจกรรมทำนองดังกล่าว ทำให้ นายสาทิตย์ เริ่มเป็นที่รู้จักของคนในพรรคและสมาชิกพรรค การเลือกตั้งปี พ.ศ. 2526 พรรคประชาธิปัตย์ ไปปราศรัยหาเสียง ณ หน้าที่ว่าการอำเภอย่านตาขาว นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย ได้ขึ้นเวทีเช่นเคย ครั้งนั้นเมื่อลงจากเวที นายชวน หลีกภัย ได้เรียกให้เข้าไปหาพร้อมกับพูดว่า “แหล่งเข้าท่า แต่ทีหลังอย่ามุ่งกางเกงยีนส์” (พูดเข้าที่ – ภาษาถิ่นใต้ – ผู้วิจัย) ซึ่ง นายสาทิตย์ ยังจำคำชมปนเตือนของ นายชวน หลีกภัย ได้จนวันนี้ (นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย ให้สัมภาษณ์ ภิญโญ ตันพิทยกุลต์ ผู้สัมภาษณ์ 20 มิถุนายน 2550) และในการเลือกตั้ง 27 กรกฎาคม 2529 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งสำคัญของ พรรคประชาธิปัตย์ ในจังหวัดตรัง เพราะขณะนั้นพรรคประชาธิปัตย์มีผู้สมัครคู่แข่งที่จับคู่กันอย่างเข้มข้นมาก 2 คน คือ นายทวี สุระบาล และนายพิทักษ์ รังษีธรรม นายสาทิตย์ เป็นหัวหน้าทีมยุวประชา-

ชิปิตย์ มีหน้าที่จัดทีมสมาชิกเดินสายช่วยผู้สมัครหาเสียง นายสาทิศย์ เริ่มมีบทบาทในงานการเมืองของพรรคมากขึ้นเป็นลำดับ ในปี 2531 ได้รับผิดชอบเป็นพิธีกร และผู้ดำเนินการบนเวทีปราศรัย จัดลำดับผู้ปราศรัย ปี 2532 ได้เป็นกรรมการบริหารสาขาพรรค และ พ.ศ. 2535 ที่ นายชวน หลีกภัย ได้เป็นนายกรัฐมนตรี และมักจะแวะเวียนมาที่บ้านของ นายสาทิศย์ เสมอ เมื่อลงพื้นที่ นายสาทิศย์ จึงมีโอกาสดำเนินการร่วมกับ นายชวน หลีกภัย มากขึ้น รวมทั้งนักการเมืองคนอื่น ๆ ของพรรค

การเข้าสู่การเมืองและการลงสมัครรับเลือกตั้งของ นายสาทิศย์ วงศ์หนองเตย ในปี พ.ศ. 2538 นั้น นายสาทิศย์ ได้รับการสนับสนุนอย่างมากจากบุคคล 2 คน คือ นายชวน หลีกภัย และ นายวิเชียร คันถ่อง ผู้แทนราษฎรของพรรคในจังหวัดศรีสะเกษนั้น เนื่องจาก พรรคประชาธิปัตย์ เป็นพรรคขอยอดนิยมของคนครึ่ง จึงมีผู้เสนอตัวเป็นผู้สมัครของพรรคหลายคน กว่า นายสาทิศย์ จะได้รับการเห็นชอบให้ลงสมัครได้ นายชวนต้องเรียกหัวหน้าคณะหลักของพรรคเข้าพบทีละคน (30 คน) สำหรับ นายวิเชียร คันถ่อง ถึงขนาดถูกต่อว่าจากคนในพรรคบางคนว่า “มึงพามาปรีอ ตัวเท่าเตี๊ด” (มึงมาพาได้อย่างไร ตัวเท่าลูกหนู – ตัวเล็กมากๆ – ภาษาถิ่นใต้ – ผู้วิจัย) นายวิเชียร คันถ่อง จึงเป็นผู้สนับสนุนที่เข้มแข็งคนหนึ่งที่ นายสาทิศย์ จำลึกถึงเสมอจนทุกวันนี้ ทั้งนี้เพราะ นายวิเชียร คันถ่อง เห็น “แวว” ของ นายสาทิศย์ จึงผลักดันอย่างจริงจังเพื่อให้ได้เป็นผู้สมัครของพรรค ขนาดพูดกับ นายสาทิศย์ ไว้ประมาณว่า หากถึงวันสมัคร ถ้ายังไม่มิมติให้ นายสาทิศย์ เป็นผู้สมัคร “กุหยุด แล้วให้มึงลง” (ภิญโญ ดันพิทยคุปต์ ผู้สัมภาษณ์ 19 มิถุนายน 2552) และที่สุด นายสาทิศย์ วงศ์หนองเตย ก็ได้เป็นผู้แทนราษฎร เขต 2 ของจังหวัดศรีสะเกษ พรรคประชาธิปัตย์ เป็นสมัยแรก คู่กับ นายทวี สุระบาล อดีตคู่แข่ง ที่ย้ายมาสังกัดพรรคเดียวกัน

ในด้านบทบาททางการเมือง นายสาทิศย์ วงศ์หนองเตย เป็นนักการเมืองถิ่นศรีสะเกษที่มีบทบาททางการเมืองในระดับสูงมากคนหนึ่ง เนื่องจากเป็นคนขยัน และมีความทุ่มเทในการทำงานให้กับพรรค จึงจะมีผลงานปรากฏในรายงานของสื่อมากกว่าคนอื่น ๆ อาทิ ในฐานะรัฐมนตรีเงาของฝ่ายค้านได้อภิปรายไม่ไว้วางใจนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ในขณะนั้น) นายสาทิศย์ วงศ์หนองเตย จะว่องไวในการให้สัมภาษณ์ตอบโต้พรรคคู่แข่งดังตัวอย่างที่ปรากฏในรายงานของสื่อในหลายวาระ อาทิ ครั้งที่นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไปลงพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อช่วยหาเสียงให้กับพรรคคือ นายทวี สุระบาล พร้อมให้สัมภาษณ์ และโชว์การสับหม้อผ่านสื่อทุกแขนง นาย

สาทิพย์ ก็ได้ให้สัมภาษณ์ได้อย่างฉับพลัน มีปรากฏในรายงานของสื่อหลายแขนง สำหรับภายในพรรค นายสาทิพย์ ได้เคยดำรงตำแหน่งโฆษก พรรคประชาธิปัตย์ (พ.ศ.2542-2544) กรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ ในทางการเมืองเคยดำรงตำแหน่ง เลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (พ.ศ.2540-2543) คณะกรรมาธิการพิจารณาร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี (พ.ศ.2548) สภาผู้แทนราษฎร ประธานคณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมฝ่ายค้าน (พ.ศ. 2548-2549) รัฐมนตรีเงาว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (พ.ศ.2551) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รับผิดชอบดูแลสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และบริษัท อสมท.จำกัด (มหาชน)

นายสาทิพย์ วงศ์หนองเตย จัดเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ของ พรรคประชาธิปัตย์ ที่มีโอกาสอันดีมากกว่าหลายๆ คน กล่าวคือ มีโอกาสได้ใกล้ชิดและเรียนรู้การเมืองจากนักการเมืองอาวุโส มากประสบการณ์อย่าง นายชวน หลีกภัย ตั้งแต่ก่อนเข้าสู่การเมืองและลงสมัครรับเลือกตั้ง ในช่วงเวลานั้น นายชวน หลีกภัย จะเอ็นดูและมักจะเรียกให้ไปนั่งข้างๆ พร้อมจะวิเคราะห์หัวใจการเมืองปราศรัยของผู้ที่อยู่บนเวที เช่น พุดมีข้อดี-เด่น-ค้อย ตรงไหน อย่างไร หรือช่วงนั้น ๆ ควรจะหยุดพูดจะเหมาะสมกว่าอย่างไร เป็นต้น

ในการเกาะกลุ่มของสมาชิกในพรรค นายสาทิพย์ แสดงตนชัดเจนว่าสังกัดกลุ่ม “พลัดใบ” กลุ่มสมาชิกรุ่นใหม่ที่สนับสนุนให้ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรค และตัวนายสาทิพย์เองแทบจะจำเรื่อรยตาม นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ทางการเมืองอาทิ นายอภิสิทธิ์ เคยดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นโฆษกพรรค นายสาทิพย์ ก็ได้ดำรงตำแหน่งต่างๆ เหล่านั้นเช่นกัน คือเมื่อ นายอภิสิทธิ์ เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นายสาทิพย์ ก็เป็นเลขานุการ ฉะนั้น เมื่อ นายอภิสิทธิ์ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงเป็นที่คาดหมายของผู้ติดตามการเมืองในจังหวัดตรังว่า นายสาทิพย์ จะต้องได้เป็นรัฐมนตรี ซึ่งผลก็เป็นเช่นนั้น นายสาทิพย์ ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

แม้จะมีบทบาทในระดับสูงแล้วก็ตาม การทำงานการเมืองของ นายสาทิพย์ วงศ์หนองเตย ยังคงยึดหลักการตามที่ นายชวน หลีกภัย ได้ให้คำชี้แนะแก่นักการเมืองของพรรค คือ “มือหนึ่งต้องยึดติดดินไว้” คือ ไม่ให้ทิ้งพื้นที่ และไม่ลืมตัว นายสาทิพย์ จะประพฤติคน

สบายๆ ไม่ถือยศถือศักดิ์ โดยปกติจะกลับบ้านในวันสุดท้ายค่ำๆ พบปะชาวบ้าน ข้าราชการ ผู้นำท้องถิ่น ผู้ที่นัดหมาย ที่บ้านพักในช่วงเช้าวันเสาร์ บ่ายจรดค่ำ หรืออาจจะถึงดึก ลงพื้นที่ไปพบปะประชาชน หรือร่วมกิจกรรมในชุมชนตามกำหนดการที่แกนนำในพื้นที่นัดหมายไว้ วันอาทิตย์เป็นวันครอบครัว และช่วงบ่ายเดินทางกลับกรุงเทพฯ อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบกับอดีต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ เขตเดียวกัน (นายทวี สุระบาล) ชาวบ้านจะบอกเล่าว่า “ชาวบ้านต้องไปหานายสาทิตย์ แต่ นายทวี สุระบาล จะไปหาชาวบ้าน”

เครือข่ายทางการเมืองที่สำคัญของ นายสาทิตย์ คือ ครอบครัวยุทธศาสตร์ กลุ่มสนับสนุนดั้งเดิมของ พรรคประชาธิปัตย์ ที่กระจายอยู่ในพื้นที่ ซึ่ง นายสาทิตย์ จะใช้วิธีการไปพบไปทำความคุ้นเคย ตั้งแต่แรกเข้าสู่การเมือง และลงเลือกตั้ง และบุคคลเหล่านั้นจะร่วมเดินพบประชาชนในพื้นที่กับนายสาทิตย์และชักนำไปยังคนอื่นๆ ขยายวงต่อไป กลุ่มอื่นๆ ที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกับ นายสาทิตย์ คือ กลุ่มผู้นำโดยธรรมชาติ ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้มักจะชื่นชอบนักการเมืองที่มีบทบาทโดดเด่น กลุ่มอาสาสมัครสุขหมู่บ้าน (อสม.) ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ที่คลุกและทำงานในพื้นที่ นายสาทิตย์ จะใช้วิธีการรวบรวมรายชื่อ และประสานผ่านทางผู้นำในแต่ละเขต และเนื่องจาก นายสาทิตย์ ดำเนินกิจการโรงเรียนของตนเองต่อเนื่องมาหลายปี จึงมีลูกศิษย์ ซึ่งหมายรวมถึงผู้ปกครอง เป็นอีกกลุ่มฐานเสียงสำคัญ และเพื่อผนึกกำลังรวมทั้งการขยายเครือข่าย นายสาทิตย์ จัดกิจกรรมในหลากหลายรูปแบบในวาระต่างๆ อาทิ จัดสัมมนาเยาวชน จัดประชุมเครือข่ายในพื้นที่ทุก 2-3 เดือน ให้สาขาพรรคจัดประชุมชาวบ้านเป็นประจำทุกเดือน เป็นต้น โดยมีน้องชาย คือ นายสาธร วงศ์หนองเตย เป็นผู้ช่วยคนสำคัญ

สำหรับกลวิธีการหาเสียงได้ดำเนินการตามแนวทางที่ นายชวน หลีกภัย ได้ปฏิบัติเป็นแบบอย่างไว้ คือ ไม่ใช้เงินเป็นค่าน้ำ คือ ไม่แจกเงิน ไม่แจกเหล้า แต่ทำบุญงานศพ งานบุญตามสมควร และให้ความช่วยเหลืออื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประสานให้ผู้ที่ขอความช่วยเหลือได้เข้าถึงบริการของรัฐ เช่น ช่วยประสานให้คนที่เจ็บป่วยและยากจนได้เข้าโครงการสังคมสงเคราะห์ จึงเมื่อเปรียบเทียบกับอดีตผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ ในเขตเลือกตั้งเดียวกันกับ นายสาทิตย์ ประชาชนในพื้นที่บางคนจะเปรียบเปรยว่า นายสาทิตย์ “ใจไม่ถึง” เท่าอดีตผู้แทนคนดังกล่าว นายสาทิตย์ ให้สัมภาษณ์ว่าตนมีความมุ่งหวังว่าจะพยายามลดล้างวัฒนธรรมการใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้ง และนับจนวันนี้ นายสาทิตย์ ประเมินว่าสามารถสร้างความเข้าใจ และการยอมรับในแนวทางดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นเป็นลำดับแล้ว อย่างไรก็ตาม กลยุทธ์ที่ นายสาทิตย์ เห็นว่าสำคัญยิ่งในการหาเสียง และการรักษาฐานเสียง คือ การเกาะติดพื้นที่ และการเข้า

ร่วมกิจกรรมในชุมชน นักการเมือง พรรคประชาธิปัตย์ แม้จะมีเกียรติคุณของพรรค และบารมีของ นายชวน หลีกภัย เกื้อหนุนอย่างสำคัญแล้วจะต้องขายตัวเองให้เป็นที่รู้จัก ต้องไม่ทิ้งพื้นที่และประชาชนในเขตเลือกตั้งของตนเอง มิฉะนั้นอาจจะได้รับบทเรียน ซึ่งนายสาทิตย์ ประเมินว่าแนวโน้มน่าจะเกิดขึ้น ในกรณีจังหวัดสงขลาในการเลือกตั้งครั้งหน้า (วิทยุ ทัศน์ พิชญ์ ๒๕๕๒) สัมภาษณ์ , 20 มิ.ย. 2552)

นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย เป็นนักการเมืองถิ่นตรังคนที่สอง ต่อจาก นายชวน หลีกภัย ที่เติบโตใหญ่ทางการเมืองจนได้รับตำแหน่งรัฐมนตรี สถานะของนายสาทิตย์วันนี้ จึงทำให้ต้องแสดงภาวะความเป็นผู้นำ ซึ่งทำให้ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับปมขัดแย้งในกระบวนการจัดสรรตัวบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) ภายใต้การนำทีมของ นายกิจ หลีกภัย หัวหน้าทีมกิจปวงชน ที่ส่งอดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ไปช่วยเหลือเสี่ยงให้กับพรรคไทยรักไทย และวิพากษ์วิจารณ์ นายชวน หลีกภัย และ พรรคประชาธิปัตย์ อย่างรุนแรง ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตอำเภอห้วยยอด รัชฎา และวังวิเศษ ซึ่งสร้างความไม่พอใจอย่างยิ่งให้กับแกนนำและหัวคะแนนของ พรรคประชาธิปัตย์ นายสาทิตย์ จึงต้องนำกลุ่มเจรจากับ นายกิจ หลีกภัย แต่ไม่สามารถตกลงกันได้ จึงนำไปสู่การส่งผู้สมัครลงแข่งขันในนาม พรรคประชาธิปัตย์ โดยมีหนังสือรับรองจาก นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค

นายชวน หลีกภัย

นายชวน หลีกภัย เป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดตรังมาตั้งแต่การเลือกตั้ง 10 กุมภาพันธ์ 2512 เป็นนักการเมืองถิ่นตรังที่ได้รับเลือกตั้งติดต่อกันมาทุกสมัย นับแต่วันนั้นจนวันนี้ นายชวน หลีกภัย เป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดตรังมาครบ 40 ปี และเป็นผู้แทนราษฎรที่ได้เจริญก้าวหน้าทางการเมืองจนได้เป็นหัวหน้า พรรคประชาธิปัตย์ ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน และเป็นนายกรัฐมนตรีมาแล้วถึง 2 สมัย

นายชวน หลีกภัย เกิดวันที่ 28 กรกฎาคม 2481 ที่ตำบลท่ายพรุ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เป็นบุตรนายนิม และนางถ้วน หลีกภัย เป็นบุตรคนที่ 3 ในจำนวน 9 คน บิดารับ

ราชการเป็นครูจ้ดวา คนทั่วไปเรียกว่า “ครูเหิด” มารดาเป็นชาวสวนยาง และประกอบอาชีพทำกระเบื้องมุงหลังคา เป็นแม่ค้าขายของในตลาดนัดในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัด นายชวน หลีกภัย เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนวัดควนวิเศษ โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษ โรงเรียนศรีวิทยา ตามลำดับ นายชวน หลีกภัย เรียนหนังสือดี เมื่อจบชั้นมัธยมปีที่ 6 สามารถสอบชิงทุนเรียนครูสอนวาดเขียน (ครูเพาะช่าง) ของจังหวัด และสอบเข้าเรียนต่อ สาขาศิลปศึกษาโรงเรียนเตรียมมหาวิทยาลัยศิลปากร แผนกจิตรกรรม ประติมากรรม (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยศิลปากร) ได้ทั้ง 2 แห่ง แต่เลือกสละสิทธิ์ทุนครู และเข้าเรียนที่โรงเรียนเตรียมศิลปากรด้วยทุนส่วนตัว ระหว่างเรียนชั้นปีที่ 1 สามารถสอบเทียบชั้นมัธยม 8 ได้ จึงได้ไปสมัครเรียนวิชากฎหมายที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขณะเรียนได้พักอาศัยอยู่กับพระที่วัดอมรินทราราม และหารายได้พิเศษด้วยการรับจ้างเขียนป้ายโฆษณา ได้ค่าจ้างชิ้นละ 20-30 บาท ความเป็นคนขีตมันในหลักการได้ฉายแววมาตั้งแต่เป็นนักศึกษา เมื่อมหาวิทยาลัยได้ออกกฎเกณฑ์ใหม่ ไม่อนุญาตให้นักศึกษาเรียน 2 มหาวิทยาลัยในเวลาเดียวกัน นายชวน หลีกภัย จึงเลือกเรียนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เพียงแห่งเดียว และสำเร็จสาขานิติศาสตร์ในปี พ.ศ. 2505 หลังจากนั้นได้ร่วมกับเพื่อนๆ เปิดสำนักงานทนายความที่จังหวัดชลบุรี รับว่าความหารายได้ส่งเสียตนเองเรียนเนติบัณฑิต สามารถสอบเนติบัณฑิต สมัยที่ 17 ได้ในปี พ.ศ. 2507 ด้วยความมุ่งมั่นที่จะเข้าสู่อาชีพนักการเมือง จึงสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์

นายชวน หลีกภัย มีบุคลิกภาพตั้งแต่เด็ก คือ ขยัน สมถะ เรียบง่าย ประหยัด ซื่อสัตย์ อ่อนน้อม ช่างสังเกต พุดเก่ง พุดดี มุ่งมั่น และขีตมันในหลักการ ผู้ที่ติดตามพฤติกรรม นายชวน หลีกภัย จะให้ข้อสังเกตว่า นายชวน เคยไหว้ใคร เคยพูดจา/เป็นอยู่อย่างใดก่อนเป็นผู้แทน เป็นผู้แทน เป็นรัฐมนตรี เป็นนายกรัฐมนตรี ก็ยังคงประพฤติเช่นนั้น ประจักษ์พยาน คือ คำบอกเล่าของหลายคนหลายแหล่ง อาทิ นางปราณี จำวิชา ว่า ไม่บ้ายศ ไม่ให้เรียกท่านนายก พอผมออกจากนายก “ผมก็เป็นพันเด็นนั่นแหละ” (ผมก็เป็นเหมือนคุณนั่นแหละ – ภาษาลิ้นใต้ – ผู้วิจัย ภิคุณุญ ต้นพิทยกุลปต์ ผู้สัมภาษณ์ 31 มกราคม 2552)

ณรงค์ พกเกษม (2544, น.75-77) ได้บันทึกไว้ว่า “กินข้าวเช้า ข้าวเที่ยง ข้าวเย็นบนรถยนต์ระหว่างเดินทางเป็นเรื่องปกติ นายชวน บอกว่า ประหยัดเวลาได้มาก เขาเวลาที่เสียไปหลายชั่วโมงมาทำงานจะได้ประโยชน์กว่า กินง่าย และไม่เคยลืมผู้สื่อข่าวที่ติดตามไปด้วย บางครั้งก็เดินทางโดยรถยนต์ทั้งคืนระหว่างเดินทาง นายชวน ไม่เคยปล่อยเวลาให้ผ่านพ้นไปโดยเปล่าประโยชน์ ไม่ทำงานก็รื้อเอาเทปเก่ามาฟังข่าว หรือไม่ก็รีบหลับเพื่อเอาแรงมาทำงานใน

วันรุ่งขึ้น เรื่องกลับบ้านพื้นดี 2 ตื่น 6 โมงเช้า เป็นเรื่องธรรมดาไปไหนชาวบ้านเช่าโซฟามาให้นั่ง ก็ตั้งกติกากับผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอว่า ค่อยไปถ้าชาวบ้านนั่งเก้าอี้อย่างไร ก็ขอให้จัดเก้าอี้ให้นายกฯชวมนั่งอย่างนั้น จะไปไหน ก็ขอให้ไปกันน้อยคน ให้พอดีกับงาน เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณของรัฐ

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ(จังหวัดศรีสะเกษ) ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ ได้บันทึกถึงลักษณะนิสัยของ นายชว น หลีกภัย ไว้เช่นกันในหนังสือวัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณะและภูมิปัญญา (2544,น.264)

สภาพชีวิตส่วนตัวนั้น นายชว น เป็นผู้สมถะ ประหยัดเรียบง่าย สุภาพ อ่อนโยน หนักแน่น มีความอดกลั้น รักความยุติธรรม ช่วยเหลือราษฎรผู้เดือดร้อน เป็นผู้มีความกตัญญูและเป็นผู้ที่ยังคงรักษาบุคลิกของคนจริง และคนดีไว้หลายประการ เช่น การพูดในโอกาสที่ไม่เป็นทางการก็จะใช้ภาษาถิ่น

ความสมถะของนายชว น จึงเป็นที่รับรู้กัน ฝ่ายที่สนับสนุนก็จะชื่นชม โดยอ้างอิงถึงพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2548 ที่ว่า “ฝ่ายค้านไม่ต้องสอน เขาพอเพียงอยู่แล้ว ฝ่ายค้านนี้หัวหน้าฝ่ายค้าน ไม่ทราบพอเพียงหรือเปล่า แต่อดีตหัวหน้าพรรคนี้พอเพียงมากๆ เขาทำอะไรที่ เขาทำอะไรที่ประเทศชาติใช้เงินนิดเดียวไม่พอ เขาถึงต้องออก เลยไม่รู้ว่ฝ่ายค้านจะพอเพียงหรือไม่ แต่อย่างน้อยอดีตหัวหน้าพรรคก็พอเพียงมาก จนกระทั่งต้องออกจากหัวหน้าพรรค”

(<http://www.kanchanapisek.or.th/speeches/2005/1204.th.html> 5/15/2009)

ในส่วนของฝ่ายตรงกันข้ามกับ พรรคประชาธิปัตย์ และ นายชว น หลีกภัย จะโต้แย้งว่านายชว น นั้น “ทำงาน” เพื่อ “สร้างภาพ” และมักจะคอกย้ำความเป็น “ลูกแม่ค้า” เพื่อหาคะแนนนิยม

แม้จะมีเสียงโต้แย้งดังกล่าว แต่ฝ่ายสนับสนุนจะยืนยันเสมอว่า การเสแสร้ง หลอกลวงนั้นจะทำให้ช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น โดยเฉพาะนายชว น เป็นเป้าหมายของการโจมตีชุดคู่ชกของนักการเมืองฝ่ายตรงกันข้ามมาตั้งแต่เมื่อหลายปีมาแล้ว แต่จนบัดนี้ ฝ่ายตรงกันข้ามยัง

ไม่สามารถนำหลักฐานมายืนยันได้ ฉะนั้นจึงจะยังยึดมั่นและเชื่อในความเป็นคนสมณะของนายชวนต่อไป

ชวน หลีกภัย เป็นนักการเมืองที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นอุปนิสัย แม้จนทุกวันนี้เมื่อมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายใหม่แก่สมาชิกรัฐสภา นายชวน จะเข้ารับการอบรมและอยู่ร่วมการอบรมโดยตลอด จนแม้แต่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรุ่นหลังของ พรรคประชาธิปัตย์ ยังให้สัมภาษณ์ว่า “นายชวน ขยัน ขยันกว่าพวกผม” และในโอกาสที่ไปเป็นประธานและให้โอวาทแก่นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขตการศึกษาตรังที่กำลังจะสำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2551 ศุกร์ที่ 13 กุมภาพันธ์ 2552 ณ ห้อง L2221 มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ เขตการศึกษาตรัง นายชวน ได้บอกเล่าว่า “ทุกครั้งที่มีการปฏิบัติ ผมจะไปเรียนภาษาอังกฤษที่เอชยูเอ (AUA) ชวนเพื่อน ส.ส. ไปเรียนด้วย เช่น คุณจรินทร์ ถักขณวิศิษฏ์ นายไสว พัฒโน เรียนจนได้เป็นนักเรียน AUA ตัวอย่างในสมัยเป็น นายกรัฐมนตรี และผมเรียนภาษาอังกฤษด้วยตนเอง ฝึกภาษาอังกฤษโดยไปขอเทปจาก บีบีซี (BBC) (ภิญโญ ดันพิทยคุปต์ บันทึก 13 ก.พ. 2552)

นอกจากตนเองจะใฝ่เรียน นายชวน หลีกภัย ยังเห็นคุณค่าของการศึกษา ได้ให้ทุนอุดหนุนแก่นักศึกษา กิจกรรมของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่นายชวน ดำรงตำแหน่งอุปนายกสภามหาวิทยาลัย ต่อเนื่องมาหลายสมัย และประสานของงบประมาณจัดตั้งสถาบันการศึกษาหลายแห่ง รวมทั้งหอจดหมายเหตุเฉลิมพระเกียรติฯ ที่จังหวัดตรัง นายชวน ได้แสดงเจตจำนงบริจาคร่างกายให้กับโรงพยาบาลจุฬา เพื่อจะได้สนับสนุนการศึกษาของนักศึกษาแพทย์ในอนาคตไว้ด้วยแล้ว

ในด้านความสนใจทางการเมือง นายชวน หลีกภัย สนใจการเมืองมาตั้งแต่วัยเด็ก เพราะได้ฟังการพูดคุยเรื่องการเมืองของบิดากับเพื่อนครู เนื่องจากบิดาสนใจและติดตามการเมือง โดยเฉพาะการเมืองของจังหวัดตรัง เมื่อมีการเลือกตั้ง นายชวน ในสมัยเป็นนักเรียนจะไปดูการนับคะแนน และบางครั้งจะไปฟังการพิจารณาคดีที่ศาลจังหวัดตรัง เมื่อเข้ามหาวิทยาลัย เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แม้บรรยากาศทางการเมืองจะไม่ใช่ประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมทางการเมืองเป็นสิ่งต้องห้าม แต่นักศึกษาก็สามารถอาศัยช่วงวันสถาปนามหาวิทยาลัย แสดงออกทางการเมือง นายชวน หลีกภัย และเพื่อนได้จัดการแสดง และริเริ่มกิจการเมือง เรื่อง “เด็วเสียนก็มีหัวใจ” โดยนายชวน เป็นผู้เขียนบทและเขียนฉาก บางครั้งมีบทเสียงที่เพื่อน

นักศึกษาไม่กล้าแสดง นายชวน ก็จะเล่นเอง (ถัดจากป้ายนิทรรศการ ห้องเกียรติยศ ฯพณฯ ชวน หลีกภัย หอจดหมายเหตุเฉลิมพระเกียรติศรีนครินทร์) เนื่องจากตั้งเป้าหมายจะลงสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดศรีนครินทร์ เมื่อสำเร็จการศึกษา นายชวน หลีกภัย จึงไม่ประกอบอาชีพทนายความที่จังหวัดศรีนครินทร์ เพราะเห็นว่าอาชีพทนาย ทำให้ได้ทั้งมิตร และศัตรู แต่มาช่วยว่าความ ช่วยคดีที่จังหวัดศรีนครินทร์ โดยเฉพาะช่วยว่าคดีให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ที่บอกลำบากมากคือช่วยว่าความให้กับผู้ขบขันสามล้อถีบ (ในยุคนั้น)

นายชวน หลีกภัย สมัครเป็นสมาชิก พรรคประชาธิปัตย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 และเสนอตัวเป็นผู้สมัครของพรรคลงรับเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2512 ในปีที่อยู่ครบเกษียณมีสิทธิสมัครพอดี แต่ในเบื้องต้นพรรคมีมติให้นายเชื่อน สวัสดิคปาณี อดีตผู้แทนราษฎรของจังหวัดศรีนครินทร์ และนายบุญเหลือ สินไชย ครูของ นายชวน หลีกภัย เป็นผู้สมัครในนามพรรค แต่ภายหลัง นายบุญเหลือ สินไชย ได้ถอนตัว จึงมีที่ว่างให้ นายชวน หลีกภัย นักการเมืองหน้าใหม่ เป็นผู้สมัครในนาม พรรคประชาธิปัตย์ คู่กับนายเชื่อน สวัสดิคปาณี ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า ผู้สมัครของพรรคได้รับเลือกตั้งเพียงคนเดียว คือ นายชวน หลีกภัย

กลยุทธ์สำคัญในการหาเสียงของ นายชวน หลีกภัย คือ การลงพื้นที่พบปะชาวบ้าน และปราศรัย เมื่อพบกลุ่มชาวบ้านจะกี่คน 10-12 คน ก็ปราศรัยและไปขอเวลาปราศรัยบนเวทีโรงแรมสรรพพื้นบ้าน เช่นขอขึ้นปราศรัยบน เวทีหนังตะลุงของนายพร้อม บุญฤทธิ์ (หนังตะลุงชื่อดังชาวพัทลุง ศิลปินแห่งชาติสาขาการแสดงพื้นบ้าน –หนังตะลุง- ผู้วิจัย) เวทีมโนราห์ของมโนราห์เดิม (คณะมโนราห์ที่มีชื่อเสียงที่สุดของเมืองศรีนครินทร์ – ผู้วิจัย) ก็เป็นอีกหนึ่งเป้าหมายของการขอความร่วมมือของ นายชวน หลีกภัย โดยนำไปสเตอร์หาเสียงไปมอบให้ และขอขึ้นเวทีเพื่อปราศรัย กับผู้ชม ในตอนแรก มโนราห์เดิมปฏิเสธ เพราะเกรงคำครหาว่า “ถือ” นายชวน (สนับสนุนนายชวน – ภาษาถิ่นใต้ – ผู้วิจัย) นายชวน ก็มีวิธีการที่ทำให้ตนสามารถขึ้นปราศรัยบนเวทีมโนราห์เดิมได้ โดยขอความช่วยเหลือผ่านทางภรรยาของมโนราห์เดิม คือ หนูวิน หนูวาด ซึ่งจะบอกสามีทำนองว่า “ให้น้องเขาพูดสักนิดเถอะ น้องเขาจบปริญญาตั้ง 2 ใบ” ที่สุดได้ขึ้นเวทีมโนราห์เดิมปราศรัย 3-4 นาที ปรากฏว่า นายชวน หลีกภัย พูดเป็นที่ถูกใจของชาวบ้านที่มาชมมโนราห์เป็นอันมาก จึงกลายเป็นว่ามโนราห์ หนังตะลุง ไปแสดงที่ไหน ก็จะประสานกำหนดเวลากัน และเนื่องจากคนฟังเป็นจำนวนมากถูกใจชอบใจ นายโรงจึงค่อยๆ เพิ่มเวลาให้ปราศรัยได้นานขึ้น นายชวน บอกเล่าว่า ตนจะขอไปขึ้นปราศรัยทุกโรงแรมสรรพ พื้นบ้านหนังตะลุง มโนราห์ ลีเก ของขึ้นปราศรัยทั้งนั้น ยกเว้นแต่โรงจำปีะ การปราศรัยบนเวที มหรรพ ต่างๆ ทำ

ให้นายชวน เป็นที่รู้จักของชาวบ้านจำนวนมากภายในเวลาอันสั้นที่สุด วาทศิลป์จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญของนายชวน มาตั้งแต่เริ่มเข้าสู่การเมือง และทำให้นักการเมืองหน้าใหม่วัยเยาว์ที่สุดของจังหวัดศรีสะเกษได้คะแนนเสียงท่วมท้น เป็นที่หนึ่งของจังหวัดในการลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งแรก ปี พ.ศ. 2512

นอกจากการปราศรัย การลงพื้นที่ พบปะประชาชนเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์สำคัญในทางการเมืองของ นายชวน หลีกภัย นายชวนเล่าว่า เมื่อลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งแรก ด้วยตั้งใจเป้าหมายว่าต้องชนะ และต้องได้ที่ 1 ด้วย คนอื่นเดิน 12 ชั่วโมง นายชวน ต้องเดิน 24 ชั่วโมง คือเดินทั้งกลางวันและกลางคืน การลงพื้นที่เดินเข้าหาชาวบ้าน และร่วมกิจกรรมชุมชนจึงเป็นคำสั่งสอนที่ นายชวน หลีกภัย ให้กับนักการเมือง พรรคประชาธิปัตย์ รุ่นน้องๆ ทุกคนของพรรคประชาธิปัตย์

เครือข่ายทางการเมืองของ นายชวน หลีกภัย มีอยู่เต็มพื้นที่ของจังหวัดศรีสะเกษ แต่บุคคลแรก และเป็นบุคคลสำคัญเป็นที่รู้จักทั่วประเทศคือ มารดา นางถ้วน หลีกภัย ผู้หญิงที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ แต่มีศรัทธาสูง เป็นทรัพยากรทางการเมืองที่มีค่ายิ่งของ นายชวน เป็นหัวคะแนนคนแรก คนสำคัญ ที่หนุนช่วยนายชวน อย่างแข็งขันที่สุดตลอดมานับแต่เริ่มเข้าสู่การเมือง มีผู้ศึกษาและรวบรวมบทบาทของ นางถ้วน หลีกภัย ในฐานะฐานเสียงและหัวคะแนนไว้มาก อาทิ เทอดธรรม ประชาไท และคณะ (2543,น.13,15,19)

ตลอด 30 ปี บนถนนการเมืองของ นายชวน หลีกภัย ชื่อแม่ถ้วนนี่ละที่มีส่วนโอบอุ้มในการสร้างภาพลักษณ์เรียกคะแนนประทับใจจากมวลชนทุกเมื่อว่าเขาเป็นนายกรัฐมนตรีนุกลูกแม่ค้า อาชีพแม่ค้านี่ละที่ทำให้แม่ถ้วนหาเสียงให้ลูกมาตั้งแต่ยังเล็ก ระหว่างขายของที่ตลาดหากใครงูงูกลูกลานมาด้วย ก็จะเอ่ยปากชมว่าเด็กคนนี้น่ารักดี ขอให้มาเป็น “เกลอ” กับลูกชวนของฉัน ผลก็คือ เด็กๆ ทุกอำเภอทุกตำบลจึงเป็นเกลอกับนายชวนทั้งนั้น จนถึงวันนี้นายชวนมีเกลออยู่ทุกตลาดนัด เกลอแต่ละคนช่วยกันหาเสียงให้เขาตลอดมา นับประสาอะไรคอนลูกโศการเป็นแม่ค้าวันหนึ่งๆ เจอคนเป็นร้อย แม่ถ้วนจะพูดยุๆ จนลูกค้าตกปากรับคำที่จะลงคะแนนให้ลูกชาย”

ภิญโญ ดันพิทยกุลป์ (2538,น.32-35) นางถ้วน หลีกภัย เป็นหัวคะแนนหญิงคนสำคัญของ นายชวน หลีกภัย และ พรรคประชาธิปัตย์ นางถ้วนทำหน้าที่สำคัญของหัวคะแนน

คือ ประชาสัมพันธ์ให้กับผู้เลือกตั้งทราบถึงประวัติชีวิต การศึกษา การทำงาน ประสบการณ์ นโยบายของผู้สมัคร จนถึงกับผู้เลือกตั้งเลื่อมใสศรัทธา พร้อมทั้งจะลงคะแนนให้กับผู้สมัคร พื้นที่หาเสียงของ นางถ้วน หลีกภัย จะมุ่งที่อำเภอรอบนอกมากกว่าพื้นที่ในเมือง หรือ ตัวจังหวัด ทั้งนี้เพราะอาชีพหลักของ นางถ้วน หลีกภัย คือ แม่ค้าตามตลาดนัดที่หมุนเวียนจัดขึ้นตามตำบลต่างๆ 2-3 วัน ค่อยครั้ง หรือนัด ในแต่ละนัดจะมีผู้มาจับจ่ายซื้อของนับเป็นร้อยคน นางถ้วน หลีกภัย ตระเวนไปขายของตามตลาดนัดในตำบลต่างๆ อยู่ประมาณ 20 ปีเศษจึงรู้จักคนในพื้นที่เป็นจำนวนมาก และเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในเวลาเดียวกันด้วย”

นางถ้วน หลีกภัย เป็นสมาชิกในครอบครัวคนเดียวที่ช่วยสร้างฐานเสียงให้กับ นายชวน หลีกภัย ในทางการเมือง แต่เป็นคนเดียวที่มีประสิทธิภาพสูงยิ่ง

เพื่อน และเพื่อนเกลอเป็นอีกหนึ่งเครือข่ายสำคัญทางการเมืองของ นายชวน หลีกภัย ดังที่ ฌรงค์ พกเกษม (2544, น.65-66) ได้กล่าวถึงเพื่อนที่เป็นกำลังสำคัญในการช่วย นายชวนหาเสียง เช่น นายทรยศสิน เทียงธรรม หรือโกไข่ ซึ่งเป็นกำลังช่วยหาเสียงในการสมัครลงรับเลือกตั้งครั้งแรก “โกไข่ มีหน้าที่นำมอเตอร์ไซด์ของเขาเองมาขับให้นายชวนนั่งไปหาเสียงในตอนกลางคืน มีผ้าขาวม้ามัดตัวนายชวนไว้ ป้องกันไม่ให้ตกจากรถเวลาผลองีบหลับ” นอกจากนี้โกไข่ เพื่อนและเพื่อนเกลออีกจำนวนมาก รวมทั้งครอบครัวของเพื่อนและเพื่อนเกลอจะเป็นกำลังหนุนช่วยนายชวน ทางการเมือง และนายชวน ก็จะมีแนวทางในการปฏิบัติคือ “เขาช่วยเรา เราก็ช่วยเขา” การช่วยเหลือจะมีในหลายรูปแบบ อาทิ ให้ทุนเล่าเรียนแก่บุตรของเพื่อน เป็นต้น

สตรีแม่บ้าน เป็นอีกหนึ่งเครือข่ายสำคัญทางการเมืองของนายชวน การศึกษาของ กัญญา ดันพิทยคุปต์ และ ครุณี บุญภิบาล (2534, น.25-26) ได้ข้อมูลว่า สำหรับนายชวน สตรีจังหวัดศรีสะเกษมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชัยชนะในการเลือกตั้งสตรีมิได้เป็นเฉพาะฐานเสียงสำคัญ แต่สตรียังมีส่วนช่วยหาเสียงสนับสนุนอีกด้วย วิธีการหาเสียงสนับสนุนของสตรีนั้น จะใช้วิธีบอกกันต่อๆ ไป เข้าลักษณะปากต่อปาก สตรีที่ศรัทธาและช่วยเหลือสนับสนุนจะจัดกิจกรรมให้นายชวนได้พบปะเพื่อนและผู้คุ้นเคย เช่น จัดงานเลี้ยง และบอกกันต่อๆ ไปว่า นายชวน มาทานข้าวด้วย เป็นต้น นอกจากนี้เกี่ยวหนุนทางการเมือง สายสัมพันธ์ระหว่างสตรีแม่บ้าน ต่อ นายชวน หลีกภัย ยังขยายไปถึงความผูกพันห่วงใย ซึ่งแสดงออกโดยการไปหาไปเยี่ยมพร้อมอาหารที่รู้ว่าเป็นของชอบของโปรดอีกด้วย สอดคล้องกับที่ จรูญ หนูทอง(2542 – น. 63-71) ได้ศึกษา

โลกทรรศน์ของ นายชวน หลีกภัย ต่อสถาบันทางสังคม พบว่า นายชวน หลีกภัย เชื่อว่า
แม่บ้านเป็นพลังที่สำคัญที่สุด อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทั้งหลาย

ในการหาเสียงนายชวนจะกล่าวย้ำเสมอถึงหลักการที่ตนเองยึดถือมาตั้งแต่เริ่มลง
สมัครรับเลือกตั้งครั้งแรก คือ การไม่ใช้เงินซื้อเสียง ไม่ให้เงินซื้อเหี้ย ซึ่งกลายเป็นกลยุทธ์ที่
ถูกใจกลุ่มสตรีแม่บ้าน และเป็นที่มาของคำขวัญณรงค์ของ พรรคประชาธิปัตย์ “ศักดิ์ศรีชาวตรัง
ใครอย่ามุ่งหวังซื้อด้วยเงินตรา” ด้วยบุคลิก วัตรปฏิบัติ และแนวทางการหาเสียง นายชวน หลีก
ภัย จึงเป็นนักการเมืองระดับขวัญใจของชาวบ้าน ถึงขนาดที่มีผู้นำภาพถ่ายเปิดทองบุชาก็มี ทำร่ม
หรือทำซุ้มกันแดดกันฝนให้แก่ภาพที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งก็มาก (สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์,
อุบลศรี อรรถพันธุ์, 2542, น.1920)

อีกหนึ่งตัวชี้วัดว่าการหาเสียงของ นายชวน หลีกภัย ประสบผลสำเร็จเพียงใด คือใน
ยุคหนึ่งในช่วงหาเสียง หน้าบ้านบางบ้านจะเขียนข้อความเช่น “บ้านนี้อ่ากวน เลื่อนนายชวนเสีย
แล้ว” หรือยุคหนึ่งจะมีคำขวัญรู้กันทั่วไปในจังหวัดตรัง “ใส่เสื้อทวี กินฟรีพิทักษ์ เลื่อนพรรคนาย
ชวน”

บทบาทในฐานะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายชวน หลีกภัย เป็นแบบฉบับของ
นักการเมือง ที่ขยันทำการบ้าน การอภิปรายในสภาจึงเป็นที่สนใจของทุกฝ่าย มีเรื่องเล่าขานถึง
ศักยภาพการอภิปรายในสภาของ นายชวน หลีกภัย ไว้มากมาย อาทิ ยืนหยัด ใจสมุทร (2539,
น.124) “เข้าสภาเป็นครั้งแรก นายชวน ก็กลายเป็นนักพูดที่สะกดคนฟังทั้งประเทศให้เงิบกริบ
ใบมีด โคนอาบน้ำผึ้งได้เชือนเดือนตราหลายคนจนบาดแผลเหวอะหวะ ตั้งแต่นั้นมา ส.ส.ชวน
หลีกภัย ก็เป็นที่รู้จักของประชาชนทั้งประเทศในนามนักพูดฝีปากเอก ที่ทาบบารมี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์
ปราโมช นักการเมืองรุ่นพ่อ และล้อมวลชนได้ประกาศให้เป็นนักอภิปรายดีเด่นในปี พ.ศ.2518
อย่างปราศจากคู่แข่ง ว่ากันว่าคนตรังติดตามฟังการอภิปรายในสภาของนายชวน อย่างใจจดจ่อ ถึง
ขนาดหนุ่มประมงตั้งคำถามแรกสุด เมื่อกลับจากทะเลถึงบ้านว่า “นายชวน ปราศรัยหรือยัง
แทนที่จะถามถึงลูกเมียที่เจ็บป่วยอยู่ที่บ้าน”

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และ อุบลศรี อรรถพันธุ์ (2542, น.1916) เขียนบรรยาย
ความสามารถในการอภิปรายของนายชวน ว่า “เป็นนักอภิปรายที่มีเหตุผลลุ่มลึก มีคารมเฉียบคม
ผสมอยู่ในความเยือกเย็น จนได้สมญานามว่า “ผู้ใช้มีด โคนอาบน้ำผึ้งเชือนเดือนคู่ต่อสู้ให้เจ็บลึก”

นายวิเชียร คันถ้อง สมาชิกวุฒิสภาในปัจจุบัน อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดตรัง บอกเล่าว่า “เมื่อถึงคิวของนายชวน อภิปรายในสภา ผู้แทนที่อยู่ข้างนอกห้อง จะเดินกลับเข้ามาในห้องเป็นแถว” (ภิญโญ คันพิทยคุปต์ สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2552)

การอภิปรายของนายชวน ในสภาจึงมีรายงานในสื่ออย่างละเอียดเสมอ และเมื่อมีการลงมติเพื่อคัดเลือก ส.ส.คุณภาพ นายชวน หลีกภัย จึงได้รับคะแนนสูงสุด ได้รับโล่รางวัล ส.ส. ที่มีคุณภาพมากที่สุด จากการลงคะแนนของประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2535

นอกเหนือจากการอภิปราย นายชวน หลีกภัย ยังมีวาทะเด็ดกล่าวในโอกาสต่างๆ เช่น การโต้ตอบนักการเมืองคู่แข่ง และการปราศรัย ให้เป็นที่จดจำและทำให้นายชวน เป็นนักการเมืองคนสำคัญของยุคสมัย และเป็นนักการเมืองในตำนานการเมืองของจังหวัดตรังในระดับแนวหน้า อาทิ การตอบโต้อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่กำลังรุ่งโรจน์ในทางการเมือง และให้สัมภาษณ์พาดพิงถึง พรรคประชาธิปัตย์ ทำนองว่า พรรคประชาธิปัตย์เล่นเป็นแค่การเมือง บริหารประเทศสู้ตนไม่ได้ และพูดถึงนายชวน ว่า เล่นการเมืองมากระวังจะไม่มีการเมืองให้เล่น คำตอบโต้ของนายชวน ทำนองว่า “ตนเองไม่มีเวทิล่นการเมืองไม่เป็นไร แต่คนที่มียอำนาจแล้วใช้อำนาจอย่างบ้าคลั่ง ระวัง จะไม่มีแผ่นดินอยู่” วาทะดังกล่าวนี้ เมื่ออดีตนายกทักษิณ ต้องตกในสภาพหลบหนีการจับกุมตามคำพิพากษาของศาล ย่อมแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย จนมองเห็นสัญญาณบางอย่างที่คนทั่วไปมองไม่เห็น แม้กระทั่งตัว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เอง

ในด้านการเมือง นายชวน หลีกภัย เคยดำรงตำแหน่งสำคัญๆ มากมาย นับแต่รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ในปี พ.ศ. 2534 และอยู่ในตำแหน่งต่อเนื่องถึง 3 สมัย (12 ปี) ผู้นำพรรคฝ่ายค้านในสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รองนายกรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี คนที่ 20 (23 กันยายน 2535 - 20 กรกฎาคม 2538) และนายกรัฐมนตรีสมัยที่สอง (9 พฤศจิกายน 2540 - 17 พฤศจิกายน 2543) ปัจจุบันคือ ประธานสภาที่ปรึกษาพรรคประชาธิปัตย์

นายชวน ได้รับสมญานามจากสื่อมวลชนมากมาย นับตั้งแต่ “ชวน เชื่องช้า” เพราะถูกมองว่าไม่กล้าตัดสินใจ และมักพูดประโยคซ้ำๆ ว่า “ผมยังไม่ได้รับรายงาน” “อันนี้ผมกำลังพิจารณาอยู่” “ทุกอย่างต้องเป็นไปตามขั้นตอน” จึงเป็นที่มาของอีกสมญานามหนึ่งว่า “แผ่นเสียดกกรอง” และสมญานามสุดท้ายคือ “ช่างทาสี” เพราะสื่อมองว่านายชวน มักออกมารับประกันแทนลูกพรรคที่ได้รับการวิจารณ์ว่าเกี่ยวข้องกับการทุจริต อย่างไรก็ตาม นายชวน หลีกภัย จะย้ำอยู่เสมอว่า การทำงานของตนจะยึด “หลักการ” เป็นที่ค้ำ เมื่อถูกสื่อมวลชนสอบถาม ครั้งที่กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่ 2ว่าจะเปลี่ยนภาพพจน์ที่ถูกตำหนิว่า “เชื่องช้า” ได้อย่างไร นายชวนได้ตอบว่า “จะพยายามให้รวดเร็ว แต่การตัดสินใจเรื่องสำคัญๆ จำเป็นต้องรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดและส่งผลเสียแก่ประเทศชาติในระยะยาว” คำตอบอันนี้บ่งบอกบุคลิกภาพของ นายชวน หลีกภัย ก่อนข้างชัดเจน จนบรรดาสื่อมวลชนได้ชวนกันให้สมญานามใหม่แก่นายชวน หลีกภัย จากผู้ “เชื่องช้า” เป็นผู้ “ช้าของ” (สุทธวิงศ์ พงศ์ไพบูลย์, อุบลศรี อรรถพันธ์ ,2542, น.1919)

ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย ถูกคาดหมายจากคนหลายฝ่ายในจังหวัดตรังว่า น่าจะนำการพัฒนาไปสู่จังหวัดอย่างมากมายเฉกเช่นจังหวัดหนึ่งในภาคกลาง ที่ผู้แทนของจังหวัดนั้นได้เป็น นายกรัฐมนตรี (ซึ่งก็เพียงสมัยเดียว) ต่อการวิพากษ์วิจารณ์ดังกล่าว นายชวน หลีกภัย ได้ให้คำอธิบายว่า ในฐานะนายกต้องให้ความเป็นธรรมกับทุกจังหวัด ความช่วยเหลือการพัฒนาต้องมองภาพรวมกระจายไป มองที่เหมาะสมกับพื้นที่ ไม่กระจุกแต่ที่ตรังเช่น วัว ให้ปัตตานี สหกรณ์ให้พัทลุง แต่จังหวัดตรังในปัจจุบันก็มีถนนเชื่อมโยงเต็มพื้นที่แม้กระทั่ง ยูเอ็นดีพี (UNDP สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ) ยังประเมินว่า ถนนในจังหวัดตรังจะเป็นรองก็แต่กรุงเทพฯเท่านั้น การพัฒนาจังหวัดตรังบ้านเกิดของนายชวน จึงนำไปในลักษณะที่ นายสุวรรณ กุสุจริตอธิบายไว้คือ ใช้ยุทธศาสตร์ “ทำหน้าบ้านให้เหมือนจังหวัดอื่นๆแต่ทำในบ้านและหลังบ้านให้ดี ให้สบาย” ซึ่งจะไม่ทำให้อำเภอเพื่อนบ้านน้อยเนื้อต่ำใจ (ภิญโญ ดันพิทยกุลป์ สัมภาษณ์, 3 มิ.ย. 2552)

ด้วยประสบการณ์และวัตรปฏิบัติที่เสมอต้นเสมอปลาย นายชวน หลีกภัย จึงเป็นนักการเมืองที่มีบารมีสูงและมีสถานะเป็นที่เคารพนับถือในหมู่นักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์เฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดตรัง และในหมู่ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ส่วนใหญ่จะให้เกิดผลที่เลือกผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์ทำนองเดียวกันคือ “ตราบไคที่ยังมีนายชวนในพรรคประชาธิปัตย์ คนก็เลือกพรรคประชาธิปัตย์” (ศิริขวัญ รอกกุล สัมภาษณ์, 7 ก.ค. 2552)

นายชวนเป็นนักการเมืองถิ่นที่เป็นลูกแม่ค้า เป็นอดีตเด็กวัด ที่อาศัยคุณสมบัติและศักยภาพของตนเอง ก้าวสู่ตำแหน่งสูงสุดในชีวิตของนักการเมือง และได้ทำนายไว้ว่า “นายชวนเป็นคนสุดท้ายแล้ว การเมืองสมัยนี้ต้องใช้เงินมาก ข้างหน้าต่อไปนายกรัฐมนตรียจะเป็นนักเรียนนอก และมีเบี้ย ” (วิทยุโชน ดันพิทยคุปต์ สัมภาษณ์, 25 เม.ย. 2552) คำทำนายดังกล่าวจะเป็นจริงหรือไม่ คงต้องเอาวันเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ แต่ที่แน่นอน นายชวน หลีกภัย คือนักการเมืองถิ่นที่เป็นบุคคลผู้มีชื่อเสียง สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดศรีสะเกษและประเทศไทย จึงมีอนุสรณ์เป็นห้องเกียรติยศ ที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯศรีสะเกษ 1 แห่ง และที่กำลังจะจัดตั้งเป็นหอเกียรติยศ(Hall of Fame) ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขตการศึกษาดังศรีสะเกษ อีก 1 แห่งในอนาคตอันใกล้

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การเมืองถิ่นตรัง

การเมืองถิ่นตรังจะเกี่ยวพันกับพรรคประชาธิปัตย์อย่างเหนียวแน่น ต่อเนื่อง และยาวนาน การแบ่งช่วงการเมืองถิ่นตรังจึงจะใช้ประเด็นความเกี่ยวพันกับพรรคประชาธิปัตย์เป็นตัวกำหนดดังนี้

1. ช่วงก่อนปี พ.ศ.2535 และ
2. ช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 เป็นต้นมา

ช่วงก่อนปี พ.ศ.2535 แม้ผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์จะได้รับเลือกตั้งในทุกสมัย นับแต่ปี พ.ศ.2500 เป็นต้นมา แต่ผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นยังมีโอกาสได้รับเลือกตั้งเบียดแทรกเข้ามาบ้าง 1-2 คนในบางสมัย กลวิธีสำคัญที่ใช้ในการหาเสียงได้แก่ การลงพื้นที่พบปะประชาชน การปราศรัย ซึ่งพรรคที่ใช้อย่างได้ผลมากที่สุด คือ พรรคประชาธิปัตย์ แต่การปราศรัยโดยรวม จะมีลักษณะการวิพากษ์การเมืองด้วยโวหารที่ต้องใจคนฟังมากกว่าการนำเสนอนโยบายที่เป็นรูปธรรม การซื้อสิทธิขายเสียงมีอยู่บ้างในลักษณะที่หลบเลี่ยงโดยผ่านกลวิธีการพนันขันต่อ การเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2531 และ 2535 เป็นการแข่งขันทางการเมืองที่เข้มข้นมากที่สุดของจังหวัดตรัง ข้อมูลที่ประมวลได้จากอดีตหัวหน้าคณะคนสำคัญ ประชาชนในพื้นที่ และจากรายงานของสื่อมวลชนยืนยันตรงกันว่า มีการทุ่มเงินในการซื้อเสียงมากกว่าครั้งใดๆ ที่ผ่านมา จนเป็นที่มาของวาทะ “ม่านสีม่วง” ในรายงานของสื่อ การใช้เงินซื้อเสียงกระทำกันในหลายรูปแบบ ตั้งแต่การแจกเงิน แจกรถกระบะ การขายบ้านจัดสรรในราคาถูก รวมทั้งการแจกข้าวของเครื่องใช้ ซึ่งบางพรรคสามารถทำได้อย่าง “เนียน” กว่า อาทิ ไม่ได้ดำเนินการแจกเอง แต่จะมีห้าง ร้าน บริษัท หรือบุคคลที่สนับสนุนดำเนินการให้ด้วยทุนทรัพย์ของตนเอง ถึงแม้การแข่งขันจะเข้มข้น แต่ก็ไม่ใช่วิธีการรุนแรง

การเมืองถิ่นตรังช่วงหลัง พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา คือ ยุคผูกขาดโดยพรรคประชาธิปัตย์ และเชื่อได้ว่าน่าจะต่อเนื่องไปอีกหลายปี โดยประเมินจากการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ที่เห็นในทิศทางเดียวกันว่า

1. พรรคประชาธิปไตยเป็นพรรคที่มีมานานแล้ว ตั้งแต่รุ่นปู่ย่า
2. คนครึ่งรู้จักพรรคประชาธิปไตยตั้งแต่เป็นนักเรียนชั้นประถม ตั้งแต่เลิกงนโต พ่อแม่ ลุง ป้า น้า อา เลือกแต่พรรคประชาธิปไตย พுகแต่เรื่องดีๆ ของพรรคประชาธิปไตย
3. พรรคประชาธิปไตยเข้าใจ เข้าถึง เป็นเหมือนพี่น้อง
4. นักการเมืองพรรคประชาธิปไตยยังไม่มีที่ค้างปร้อยในเรื่องทุจริต
5. มีคนชื่อชวน หลีกภัย ในพรรคประชาธิปไตย พรรคประชาธิปไตยเป็นพรรค นายชวน

อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นยุคการเมืองผูกขาด แต่การเมืองมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา นักการเมืองพรรคประชาธิปไตยไม่ตั้งอยู่ในความประมาท และโดยกระบวนการบริหารจัดการที่ดีในระบบของสาขาพรรค นักการเมืองพรรคประชาธิปไตยจะมีกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่องโดยตลอด

การเมืองถิ่นตรงกับพรรคประชาธิปไตย

นายก่อเกียรติ (เวือง) ฆฎเสน คือ นักการเมืองถิ่นที่ประทับภาพลักษณ์ของพรรคประชาธิปไตยในจิตใจของชาวตรังว่า “เป็นพรรคที่กล้าต่อสู้กับเผด็จการทหาร กล้าสู้กับนาย กล้าสู้กับความไม่ถูกต้อง และยืนเคียงข้างประชาชน” นายชวน หลีกภัย คือ ผู้ที่หนุนเสริมความศรัทธาในพรรคประชาธิปไตยว่าเป็น “พรรคของคนดี มีความรู้ ซื่อสัตย์ ไม่โกง ไม่กิน”

ความสำเร็จของพรรคประชาธิปไตยในการเมืองถิ่นตรง สามารถเข้าใจได้ว่าอยู่ที่การมีกระบวนการบริหารที่ดีตามทฤษฎีของ เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) (อ้างอิงจากธงชัย สันติวงษ์, 2543, น.49-50) ดังนี้

1. มีการจัดตั้งสาขาพรรคในทุกเขตเลือกตั้งและสาขาพรรคจะมีสำนักงานเป็นหลักแหล่งแน่นอน ตั้งอยู่ในทำเลที่ไปมาสะดวก มีเจ้าหน้าที่ประจำการพร้อมอุปกรณ์ วัสดุจำเป็น ทำหน้าที่ศูนย์ประสานงานระหว่างผู้แทนและพื้นที่ รับเรื่องร้องเรียน ขอความช่วยเหลือหรือนัดหมาย

2. มีการวางแผน ผู้บริหารคือผู้แทนราษฎร กรรมการสาขาพรรค ทีมงานของส.ส. อาทิ ผู้ช่วยส.ส. จะร่วมวางแผนงานการทำกิจกรรมในพื้นที่ของผู้แทนราษฎรอยู่เป็นประจำ ทั้งช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการเลือกตั้ง

3. มีการบังคับบัญชาสั่งการและการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้แทนราษฎร และคณะทำงานอย่างใกล้ชิด ดังจะเห็นได้ว่าสาขาพรรคจะให้ข้อมูลกำหนดการลงพื้นที่ของผู้แทนได้อย่างเป็นปัจจุบัน การติดต่อ นัดหมายกับผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ สามารถทำได้อย่างสะดวกผ่านทางสาขาพรรค หรือกรณีที่ผู้แทนไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมในพื้นที่ได้ ทีมงานในพื้นที่จะไปเป็นตัวแทนได้ เช่น การนำพวงหรีดไปวางในงานศพต่างๆ เป็นต้น

4. การประสานงาน ลักษณะการบริหารจัดการของคณะทำงานพรรคประชาธิปัตย์จะมีการประสานกันอย่างใกล้ชิด โดยทุกคนในทีมงานจะมีความตระหนักรู้เป้าประสงค์ คือ การหาและรักษาฐานเสียง การทำงานจึงมุ่งไปที่เป้าประสงค์เดียวกัน

5. มีการควบคุม หรือการกำกับให้กิจกรรมต่างๆ เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ ซึ่งจะเห็น ได้จากการทำงานอย่างใกล้ชิดระหว่างนักการเมืองในเขตเลือกตั้งกับทีมงานในสาขาพรรค

การจัดองค์กรของพรรคประชาธิปัตย์ในรูปของสาขาพรรคจึงเปรียบได้กับการวางฐานรากของความสำเร็จของพรรค เนื่องจากสาขาพรรคเป็นกลไกขับเคลื่อนทางการเมืองในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งคนหนึ่งซึ่งเขียนไว้ในแบบสัมภาษณ์ว่า “ถ้าพรรคอื่น ๆ อยากร่วมสิทธิได้ (รับเลือกตั้ง) คงจะต้องตั้งที่ทำการพรรคในจังหวัดตรง ช่วยเหลือชาวบ้านตอนเลือกตั้งอื่น ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากหน่วยงาน ข้าราชการ สัก 10-20 ปี คงจะปิติสิทธิ ไม่ใช่ส่งคนมาลงก็ตอนใกล้เลือกตั้ง พอไม่ได้ก็เงียบไป

เหตุผลที่พรรคประชาธิปัตย์สามารถยึดครองจิตใจคนตรงได้ ยังอาจวิเคราะห์ได้ด้วยการศึกษาของ พิชาย รัตนดิถ ฌ ภูเกศ (2510,น.274) คือ ชนชั้นกลางในภาคใต้ ได้ใช้พรรคการเมืองพรรคหนึ่ง คือพรรคประชาธิปัตย์ เป็นสัญลักษณ์ทางการเมืองของตนเอง ด้วยเหตุพรรคการเมืองนี้ มีประวัติที่ต่อสู้กับระบอบอำนาจเผด็จการของทหารอย่างยาวนาน ซึ่งทำให้ผู้เลือกตั้งชนชั้นกลางภาคใต้นั้นเห็นว่าพรรคการเมืองดังกล่าวเป็นวิถีที่สามารถตอบสนองความเชื่อของพวกเขาได้ เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ พรรคการเมืองพรรคนี้ ได้ปรากฏนักการเมืองที่เป็นสัญลักษณ์ของความซื่อสัตย์ขึ้นมาเป็นหัวหน้าพรรค และเป็นนายกรัฐมนตรีระยะเวลาหนึ่ง ด้วยเหตุผล

ดังกล่าว การรับรู้และการตีความของชนชั้นกลางในภาคใต้ ได้ผนึกเข้าไปก่อรูปเป็นโครงสร้างทางความคิดเชิงปฏิรูปการเลือกตั้งขึ้นมาชุดหนึ่ง

ด้วยความที่พรรคประชาธิปัตย์มีความสำคัญต่อประชาชนและการเมืองถิ่นเป็นอย่างยิ่ง จึงมีปรากฏการณ์สองอย่างในการเมืองถิ่นตรังเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ คือ การแข่งขันเพื่อให้ได้เป็นผู้สมัครในนามพรรคประชาธิปัตย์จะมีสูงมาก และนักการเมืองถิ่นตรัง ที่เคยอยู่พรรคพรรคประชาธิปัตย์แล้วต่อมาแปรพักตร์ จะถูกปฏิเสธจากประชาชน ดังกรณีของ นายทวี สุระบาล ผู้เคยได้คะแนนสูงสุดระดับประเทศ เมื่อย้ายออกจากพรรคประชาธิปัตย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวในเขตเลือกตั้ง กลับได้คะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 20 ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง แม้จนวันนี้จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านอำเภอห้วยยอด เขตฐานเสียงสำคัญของ นายทวี ในอดีต หลายคนยังคิดถึง และมีอีกหลายคนเห็นว่านายทวี เป็นคนดี ช่วยเหลือ มีน้ำใจ แต่เกือบทุกคนบอกว่าไม่ลงคะแนนให้ เพราะออกจากพรรคประชาธิปัตย์ไปแล้ว

อย่างไรก็ตาม พรรคประชาธิปัตย์ตรังก็มีปัญหาที่อาจบั่นทอนความเข้มแข็งของพรรคได้ในอนาคต คือ

1. ปัญหภายในของพรรคที่ดูเหมือนจะ “จบ” แล้ว แต่ “ยังไม่จบ” ในความเป็นจริง คือ ปัญหาสืบเนื่องจากการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรังในการเลือกตั้ง 15 มิถุนายน 2551 ที่นายกิจ หลีกภัย หัวหน้าทีม “กิจปวงชน” ซึ่งดำเนินงานการเมืองอย่างใกล้ชิดแทบจะเป็นเนื้อเดียวกับพรรคประชาธิปัตย์ ได้ส่งอดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นที่รับรู้ในแวดวงการเมืองในพื้นที่ว่าเป็นผู้ใกล้ชิดและช่วยหาเสียงให้กับนายทวี สุระบาล อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ ที่ได้ย้ายไปสังกัดพรรคไทยรักไทย และได้หาเสียงโจมตีพรรคประชาธิปัตย์ และนายชวน หลีกภัย อย่างรุนแรง และที่สำคัญคือ เมื่อเกิดเหตุการณ์ป่าไฟใส่ นายชวน หลีกภัย ที่จังหวัดลำปาง ขณะไปช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครของพรรค กลุ่มผู้สนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ในอำเภอห้วยยอด นำโดยนายสาทร วงศ์หนองเตย น้องชายนายสาทิพย์ วงศ์หนองเตย ได้จัดเดินขบวนไปประท้วงที่หน้าทำการพรรคไทยรักไทย สาขาห้วยยอด บุคคลในกลุ่มดังกล่าวได้ปรากฏตัวเคียงข้างนายทวี สุระบาล และแสดงท่าทีต่อต้านคุกคามผู้เดินประท้วงอย่างชัดเจน จึงนำไปสู่การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคประชาธิปัตย์ลงแข่งขันกับผู้สมัครของทีมกิจปวงชน อันนำไปสู่อีกปัญหาหนึ่งตามมาคือ การฟ้องร้อง เพิกถอนผลการได้รับเลือกตั้งของผู้สมัครทีมประชาธิปัตย์ในข้อหา กระทำผิด พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ม.57(5) ลักษณะหลอกลวงทำให้

ประชาชนเข้าใจผิดทำให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียง และได้รับเลือกตั้งในที่สุด จากการที่ผู้สมัครพรรค ประชาธิปัตย์นำภาพถ่ายนายชวน หลีกภัย ไปใช้ในการหาเสียง โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าตัว

ปัญหาดังกล่าวนี้ แม้จะได้มีการเจรจา ทำความเข้าใจกันแล้วระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่ข้อมูลในพื้นที่ยืนยันชัดเจนว่า “ยังเป็นปมที่ค้างคาใจกันอยู่”

2. การประกาศตัวของกลุ่มตรงกันข้ามที่มีเหตุผลทำให้ไม่ชอบพรรคประชาธิปัตย์ ทำนองว่า “สร้างภาพเก่ง” “เก่งแต่การค่าคนอื่น” คนกลุ่มนี้แม้จะมีจำนวนไม่เกินร้อยละ 10 ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง (ประมาณ 50,000-60,000 คน) แต่กลุ่มนี้จะแสดงจุดยืนตรงกันข้าม พรรคประชาธิปัตย์อย่างชัดเจนและมั่นคงตลอด สะท้อนให้เห็นได้จากจำนวนคะแนนเสียงที่ลง ให้กับผู้สมัครพรรคอื่นๆ ที่ไม่ใช่พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งจะอยู่ที่ 50,000-60,000 เสียงแทบทุกครั้ง

การเมืองถิ่นกับการเมืองท้องถิ่น

การเมืองถิ่นตรงจะสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองถิ่นจำนวนหนึ่งเติบโตมาจากการเป็นนักการเมืองท้องถิ่น และบางคนมีญาติหรือพี่น้องเป็นนักการเมืองท้องถิ่น อาทิ สจ. สท. นายก อบจ. ประธานสภาจังหวัดเป็นต้น ความช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างการเมืองใน 2 ระดับ จึงเป็นไปได้ในขณะที่นักการเมืองถิ่นตรงคนหนึ่งให้สัมภาษณ์ไว้

1. ท้องถิ่นไม่ค่อยรู้เรื่องระเบียบ เรื่องกฎหมาย
2. งบประมาณที่ท้องถิ่นเข้าไม่ถึง เราประสานให้
3. บรรดาพรรคพวกของเราที่ไปอยู่ในการเมืองท้องถิ่นเป็นเครือข่ายกับเรา กับพรรค สนับสนุนกันอยู่แล้ว

ความสัมพันธ์ใกล้ชิดของการเมืองถิ่นและการเมืองท้องถิ่นตรง สะท้อนให้รับรู้ได้จากการรายงานของสื่อ เช่น นสพ.คนครึ่งปีที่ 3 ฉบับที่ 71 วันที่ 1-15 มกราคม 2551

นายกิจ หลีกภัย นายก อบจ. ไปเป็นประธาน โครงการ “ชูวประชาชาติปัตย์” รุ่นที่ 1 ที่ ดำเนินการ โดยนาย สมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล และนายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ ร่วมกับนายก อบจ. จากอำเภอต่างๆ ที่ห้องรัชฎา โรงแรมครึ่งเมื่อวันที่ 19-20 ธันวาคม 2551

การเมืองถิ่นกับผู้หญิง

จังหวัดศรีสะเกษแม้จะยังไม่เคยมีนักการเมืองถิ่นที่เป็นผู้หญิงแต่ผู้หญิงก็มีบทบาทและความสำคัญในการเมืองถิ่นครั้งเป็นอย่างมาก ในฐานะผู้สนับสนุนและหัวคะแนน ผู้หญิงคนแรกที่มีบทบาทโดดเด่นเป็นที่รู้จักกันทั่วประเทศ คือนางฉ้วน หลีกภัย ในฐานะผู้สนับสนุนและหัวคะแนนคนสำคัญของนายชวน หลีกภัย ภิญโญ ดันพิทยคุปต์ และ ครุณี บุญภิบาล (2534, น. 25-26) ได้สัมภาษณ์ นาย ชวน หลีกภัย และ นาย ทวี สุระบาล (สมัยที่ยังเป็นนักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์) สรุปความได้ว่า นายชวน หลีกภัย เห็นว่าผู้หญิงในจังหวัดศรีสะเกษมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชัยชนะในการเลือกตั้งของผู้สมัคร ผู้หญิงมิได้เป็นแค่เฉพาะฐานเสียงที่สำคัญ แต่ผู้หญิงยังมีส่วนช่วยหาเสียงสนับสนุนอีกด้วย วิธีการหาเสียงสนับสนุนของผู้หญิงนั้น ผู้หญิงจะใช้วิธีบอกเล่าต่อ ๆ กันไป เข้าลักษณะปากต่อปากเป็นหลัก พอออกไปหาเสียงจะได้พบกับกลุ่มผู้หญิงมากมาย ผู้หญิงที่ศรัทธาและช่วยเหลือสนับสนุนจะจัดกิจกรรมให้นายชวน ได้พบปะกับเพื่อนและผู้คุ้นเคย เช่นจัดเลี้ยงและบอกกันต่อๆ ไปว่า นายชวน มาทานข้าวด้วย เป็นต้น

นายทวี สุระบาล ได้ให้ความเห็นว่า ผู้หญิงมีความสำคัญต่อชัยชนะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง นายทวี ได้ยกประสบการณ์ส่วนตัวมาเล่าให้ฟังว่า สมัยเริ่มสมัครเป็นสมาชิกสภาจังหวัดจังหวัด (พ.ศ.2528) กำนันยังแนะนำให้ไปหาความสนับสนุนจากกลุ่มแม่บ้าน นายทวี ประมาณว่าผู้หญิงในจังหวัดศรีสะเกษมากกว่าร้อยละ 50 นิยมพรรคประชาธิปัตย์ ผู้หญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มแม่บ้านเป็นฐานเสียงที่สำคัญของพรรคและของ นายทวี เองด้วย

แม้กระทั่งนักการเมืองถิ่นครั้งรุ่นใหม่ เช่น นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ ยังให้ความเห็นว่า “ผู้หญิงเสียงแน่นอนใช้ปัจจัยน้อย ผู้หญิงปักใจแล้ว เสียงแน่นหนา” (ภิญโญ ดันพิทยคุปต์ สัมภาษณ์ 9 พฤษภาคม 2552)

นายสุกิจ อัดโลปกรณ์ เป็นนักการเมืองถิ่นอีกผู้หนึ่งที่มีความเห็นว่า ผู้หญิงมีบทบาทและความสำคัญในการเมืองของจังหวัดศรีสะเกษ “สตรีแม่บ้านเป็นกำลังหนุนที่ดี ยืนคู่กับความถูกต้อง และเป็นแกนหลักในการทำกิจกรรมชุมชน” (ภิญโญ ดันพิทยคุปต์ สัมภาษณ์ 29 พฤศจิกายน 2551)

การศึกษาของภิญโญ ดันพิทยคุปต์ และครุณี บุญภิบาล (2534, น. 4-5) ได้เสนอตัวอย่างที่เคยปรากฏเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ เมื่อการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา (2531) ภริยา (สมาชิกของกลุ่มแม่บ้าน) แข่งตำรวจจับสามีของคนในฐานะหัวคะแนนของอีกพรรคหนึ่ง

เหตุการณ์นี้แม้แต่ พ.ต.อ.เกา สารสิน(อธิบดีกรมตำรวจสมัยนั้น) ได้พูดกับผู้สื่อข่าวว่า “เป็นปรากฏการณ์ประหลาดที่เกิดขึ้นที่จังหวัดตรัง ภรรยาแจ้งจับสามีในข้อหาแจกเงินซื้อเสียง โดยที่ทั้งสองคนสนับสนุนพรรคการเมืองคนละพรรค” จึงเห็นได้ว่า ผู้หญิงมีความตื่นตัว มีความสำคัญในการเมืองถิ่นตรังมาตั้งแต่เมื่อ 40 ปีที่แล้วมา ผู้หญิงเป็นทั้งฐานเสียง ผู้สนับสนุน ผู้ช่วยหาเสียง และเป็นกลุ่มเป้าหมายของนักการเมืองถิ่นในการหาเสียงอีกด้วย

นักการเมืองถิ่นตรัง: ภูมิหลัง คุณสมบัติและพฤติกรรม

ภูมิหลัง

นักการเมืองถิ่นตรังนับตั้งแต่การเลือกตั้ง พ.ศ.2476 เป็นต้นมามีจำนวนทั้งสิ้น 18 คน ทุกคนจะมีพื้นฐานการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา พื้นฐานอาชีพก่อนเข้าสู่การเมือง ได้แก่ นักกฎหมาย ทนายความ ครู ข้าราชการ นักธุรกิจ และแพทย์ เป็นนักการเมืองในยุคที่ยังไม่ต้องสังกัดพรรค 4 คน สังกัดพรรคอื่นที่มีใช้พรรคประชาธิปัตย์ 3 คน ที่เหลือ 11 คน เป็นนักการเมือง พรรคประชาธิปัตย์ ทั้งหมด

นับจากปี พ.ศ. 2535 จนถึงปัจจุบัน นักการเมืองถิ่นตรังทั้งหมดก็คือ นักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์

คุณสมบัติและพฤติกรรม

นักการเมืองถิ่นตรังล้วนเป็นชาวตรังโดยกำเนิด นักการเมืองถิ่นพรรคประชาธิปัตย์ได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นที่เหนือกว่านักการเมืองพรรคอื่นๆ คือ มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ทำให้ “ได้ใจ” ชาวบ้านและเป็นเหตุผลสำคัญทำให้ชาวบ้านรู้สึกว่ พรรคประชาธิปัตย์ นั้น เข้าใจ และเข้าถึงชาวบ้าน นักการเมืองถิ่นตรัง จะใช้ภาษาถิ่นในการหาเสียง จับมือ ถือแขน โอบกอดผู้สูงอายุ ลูกหรือคล้า หัวเดี๋ยๆ วางคนไม่แปลกแยกจากชาวบ้าน ไม่มีท่าทีลึมตม เจ้ายศเจ้าอย่าง เคยเป็นอย่างไร แม้จะเป็นรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรีก็คงปฏิบัติคนเช่นเดิม เช่น นายชวน หลีกภัย เมื่อไปร่วมงานบุญที่วัด จะเดินไปตักอาหารจากปิ่นโต ไปนั่งกินกับชาวบ้าน หรือกรณี นายสาทิตย์

วงศ์หนองคาย ที่ขณะนี้มีตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีมีภาระกิจมากมายและแม้จะมีผู้ขอเข้าพบหลายคณะ แต่นายสาทิตย์ ก็ได้ออกมาพบกับคณะองค์กรชุมชนจังหวัดครั้งที่ไปเยี่ยมอย่างอบอุ่นยังห้องรับรอง ก่อนที่ นายสาทิตย์ จะอนุญาตให้คณะสามารถเข้าไปเยี่ยมในห้องทำงานของรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีได้อย่างใกล้ชิดทุกจุด ซึ่งจะเป็นในลักษณะเดียวกันกับ นายชวน หลีกภัย ครั้งที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ให้การต้อนรับและนำผู้หญิงกลุ่มหนึ่งไปเยี่ยมถึงที่ทำงานที่บ้านของนางสาทิตย์ด้วยตนเอง รวมทั้งถ่ายรูปหมู่ในตอนท้าย ผู้หญิงในกลุ่มนั้นยังจดจำ บอกเล่าและนำภาพถ่ายมาอวดด้วยความปลาบปลื้มใจจนทุกวันนี้

นักการเมืองถิ่นครึ่งส่วนใหญ่ จะมีความสนิทสนมกับชาวบ้านดังจะเห็นได้จากคำเรียกขานที่เสมือนญาติ เช่น พี่ ลุง ป้า ลุง หรือ เรียกนักการเมืองถิ่นว่า นายบั้ง นาย(ชื่อ) ผู้แทนบั้ง นายหัวบั้ง หรือเรียกอย่างที่เคยเรียกมาก่อนจะเป็นผู้แทน เช่น หมอ ครู ทนาย เป็นต้น

ลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงเป็นไปตามวัฒนธรรมการเมืองของชาวใต้ ดังที่ จรูญ หยุทอง (2542, น.35) ได้รวบรวมไว้คือ ชาวใต้สนใจการเมืองมากกว่าภาคอื่น ไม่หวังพึ่งนักการเมือง เพราะคิดว่าพึ่งตนเองได้ ต่างจากภาคอื่น ๆ ที่พบว่า นักการเมือง คือ ที่พึ่ง เมื่อเดือดร้อน ต้องไปหานักการเมือง เป็นการอุปถัมภ์ มีบุญคุณต้องตอบแทน ช่วยเหลือกัน ขณะที่นักการเมืองภาคใต้ จะมีความใกล้ชิดกับประชาชน เพราะประชาชนคิดว่านักการเมืองก็คือคนธรรมดาที่สามารถเข้าถึงได้

และการศึกษาของसानิตย์ เพชรภาพ (2550, น.50) ที่ช่วยยืนยันความโดดเด่นของพฤติกรรมนักการเมือง พรรคประชาธิปัตย์ ว่าสอดคล้องอย่างยิ่งกับวัฒนธรรมพื้นถิ่น คือ “ผู้นำพรรคประชาธิปัตย์ หรือ ส.ส.พรรค ผู้ปฏิบัติงานของพรรคจะเน้นความเสมอต้นเสมอปลาย ความคงเส้นคงวาในการปฏิบัติตน เมื่อไม่เป็น ส.ส. ปฏิบัติตนเช่นไร เป็น ส.ส. แล้วยังปฏิบัติตนเช่นนั้น เมื่อเป็นฝ่ายค้านเป็นอยู่อย่างไร เป็นรัฐบาลแล้วก็ยังเป็นอยู่อย่างนั้น คงเส้นคงวาไม่หน้าไหว้หลังหลอก ไม่วางท่าทีเจ้าขุนมูลนาย ใจกว้าง ยอมให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์ได้ ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ ได้รับความไว้วางใจจากคนได้ ผิดกับพรรคการเมืองบางพรรค หรือผู้สมัครบางคนที่จะมาให้เห็นหน้าเมื่อมีการเลือกตั้งเท่านั้น ได้รับเลือกตั้งแล้วไม่มาให้เห็นหน้า เข้าพบเข้าหายาก วางท่าเป็นเจ้าขุนมูลนาย พรรคการเมืองและนักการเมืองที่มีพฤติกรรมดังกล่าวจะไม่ได้ได้รับความนิยมจากคนได้ หรือหากเป็น ส.ส.แล้ว ถ้าประชาชนรู้ว่ามีการทุจริตดังกล่าว คะแนนนิยมจะ “เสื่อมลงอย่างรวดเร็ว” และไม่สามารถฟื้นฟูกลับอีกได้เลย

นักการเมืองที่มีบทบาทโดดเด่นสูงสุด

นักการเมืองถิ่นครึ่งที่มีบทบาทโดดเด่นสูงสุดคือ นายชวน หลีกภัย นอกจากนี้ได้รับการเลือกตั้งติดต่อกันมาทุกสมัย นายชวน ยังเคยดำรงตำแหน่งที่สำคัญ นับตั้งแต่หัวหน้าพรรค รัฐมนตรีว่าการหลายกระทรวง หัวหน้าผู้นำพรรคฝ่ายค้าน ประธานสภาผู้แทนราษฎร และนายกรัฐมนตรี 2 สมัย นายชวน เป็นนักการเมืองที่ทำหน้าที่ในรัฐสภาอย่างแข็งขัน ได้รับยกย่องเป็นผู้แทนที่มีคุณภาพ เป็นผู้อภิปรายที่โดดเด่น ไม่มีประวัติค้างพริอยเรื่องการทุจริตและที่สำคัญคือ เป็นแบบอย่างในการวางตัว ปฏิบัติตน (Role Model) ของนักการเมืองในระบบประชาธิปไตยในสังคมไทย ความเป็นต้นแบบของนายชวน ไม่เพียงในสถานะผู้ให้คำแนะนำหรือปฐมนิเทศนักการเมืองของพรรคเท่านั้น แต่นายชวน จะทำให้คุณและอยู่ให้เห็นอีกด้วย ปัจจุบันแม้จะไม่ได้เป็นกรรมการบริหารพรรคแล้ว นายชวนยังได้รับการยอมรับและยกย่องให้อยู่ในสถานะ ประธานที่ปรึกษาของพรรค ซึ่งมีใช้การมอบหมายเพื่อ “เป็นเกียรติ” เท่านั้น การแสดงความเห็นของนายชวน หลีกภัย ทุกครั้งจะเป็นที่รับฟัง และเป็นที่ยึดถือ

ความโดดเด่นของนายชวน หลีกภัย เกิดขึ้นจากการเป็นนักการเมืองที่มีบารมี คำว่า “บารมี” ในที่นี้ต่างจากคำว่า “บารมี” (charisma) ในคำอธิบายของนักวิชาการตะวันตก อาทิ แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) แต่เป็นบารมีตามแนวคิดของศาสตราจารย์ คร.ลิขิต ธีรเวคิน (2541, น.231-236) คือ

1. เป็นคนที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักในวงกว้างนั้น ๆ ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Visibility

คุณสมบัติประการนี้ของนายชวน ย่อมไม่เป็นที่สงสัย นายชวน เป็นผู้แทนมาแล้ว 40 ปี นับถึงปีนี้ เป็นผู้แทนระดับ “ดาวสภา” มาตั้งแต่เมื่อแรกเข้าสู่การเมือง ความเป็นที่รู้จักของนายชวนมีถึงระดับที่คนตรงบอกเล่าตรงกันหลายคนว่าเมื่อถูกถามว่าเป็นคนจังหวัดไหน เมื่อตอบว่า “จังหวัดครึ่ง” จะมีคำสนองจากผู้ถามทำนองว่า “จังหวัดเดียวกับนายชวน” “บ้านเดียวกับนายชวน”

2. เป็นคนที่มีความเหมาะสมกับงานที่จะไปรับตำแหน่ง หรือสามารถใช้คนอื่นทำงานนั้นแทนได้ ซึ่งก็จะมาจากกิตติศัพท์ในเรื่องนี้แบบข้อ 1

ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้อมูลทั้งหมดที่ประมวลได้ล้วนนี้ชี้ชัดว่า นายชวน น่าจะได้เป็นผู้แทนราษฎรของจังหวัดครึ่งต่อเนื่องไปจนกว่าจะเกษียณตนเองจากการเมือง

เพราะได้พิสูจน์ให้เห็นถึงความเหมาะสมกับงานในสภา ในด้านการบริหาร นายชวน หลีกภัย ยังได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการใช้คนอื่นทำงานแทนได้อย่างสำคัญ คือ สมัยที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์ และรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม ทั้งๆ ที่ตนเองไม่เคยประกอบธุรกิจ และไม่ได้เป็นทหาร รวมทั้งไม่ได้มาจากครอบครัวนักธุรกิจหรือทหาร นายชวนก็ได้รับการยอมรับจากราชการและทหารในกระทรวงทั้ง 2 คงจะเห็นว่าสามารถบริหารงานได้โดยไม่มีปัญหาแต่ประการใด

3. มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความเชื่อมั่น สามารถเป็นผู้นำคนอื่นได้

ประวัติการทำงานการเมือง ที่เคยได้รับความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าพรรค ประธานสภาผู้แทนราษฎร รัฐมนตรี รวมถึงตำแหน่งสูงสุดของฝ่ายบริหาร คือ นายกรัฐมนตรี ย่อมเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนว่า นายชวน ได้รับความเชื่อมั่นว่ามีศักยภาพในการเป็นผู้นำ อย่างน้อยที่สุดในสภาวการณ์ ณ เวลานั้น

4. มีศีลธรรม และคุณธรรม คนเชื่อว่าเป็นคนดี

จุดแข็งและจุดขายสำคัญของนายชวน หลีกภัย คือ เป็นนักการเมืองมือสะอาด ไม่โกง ไม่กิน จนมีบางคนให้สมญานามว่า นายชวนคือ Mr.Clean ในแวดวงการเมืองไทย

5. มีอาวุโส คือ มีอายุ หรืออายุการทำงานประสบการณ์มากพอ

นายชวน หลีกภัย เป็นนักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องทุกสมัยตั้งแต่เริ่มลงสมัครครั้งแรกปี พ.ศ. 2512 ผ่านงานในหลากหลายตำแหน่ง นายชวน ขณะนี้อายุ 71 ปี จัดเป็นนักการเมืองที่อาวุโสทั้งด้านประสบการณ์และอายุ

6. มีบุคลิกลักษณะดี เสี่ยงเพราะ รูปร่างสูงสง่า น่าเกรงขาม

นายชวนรูปร่างเล็ก ไม่น่าเกรงขาม แต่มีบุคลิกลักษณะที่ดี เมื่อรวมกับศักยภาพในด้านต่างๆ ที่มีอยู่และเป็นที่ยอมรับ นายชวนจึงมีคบะ บารมี ที่ทำให้คนเกรงขาม การสัมภาษณ์นักการเมืองถิ่นของพรรคประชาธิปัตย์ได้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า นายชวนเป็นที่ “เกรงใจ” ของทุกคน เช่น รู้ว่าสิ่งนั้นๆ พฤติกรรมนั้นๆ นายชวนไม่ชอบก็จะระวังที่จะไม่แสดงให้นายชวนเห็น อาทิ การสูบบุหรี่ ดังคำบอกเล่าเกี่ยวกับนายธานี ศักดิ์เศรษฐ์ ขณะเป็นรัฐมนตรี ยืนสูบบุหรี่สังสรรค์กับมิตรสหายนักการเมืองด้วยกัน เมื่อนายชวนเดินผ่านจะแอบกำบุหรี่ปากที่กำลังสูบบุหรี่

ไว้ในอุ้งมือ เป็นต้น (สมชาย โล่สถาพรพิพิธ ให้สัมภาษณ์ ภิญโญ ดันพิทยกุลต์ ผู้สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

7. มีเสน่ห์ คนเห็นแล้วชอบ

นายชวน หลีกภัย เป็นนักการเมืองระดับ “ขวัญใจ” ของคนจังหวัดตรังและภาคใต้โดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ผู้สูงอายุ และกลุ่มสตรี เสน่ห์ของนายชวน อยู่ที่กริยาท่าทางที่สุภาพ เรียบร้อย เสมอต้น เสมอปลาย ดังที่ผู้มีสิทธิออกเสียงยกเป็นตัวอย่างเล็กๆ แต่เป็นที่ประทับใจของผู้ให้ข้อมูล อาทิ “นายชวน เวลาแก่ไหว ไหว้สวย ไหว้แบบเต็มใจไหว้” “นายชวน แผลง (พูด) ดี” “แกอยู่เรียบร้อย”

จึงจะเห็นว่า นายชวน หลีกภัย มีคุณสมบัติที่ส่งเสริมให้มีบารมีถึง 7 ใน 10 ประการ ที่ศาสตราจารย์ ดร.ลิขิต ชีรเวทินได้นำเสนอไว้

นายชวน หลีกภัย จึงเป็นนักการเมืองถิ่นที่มีบทบาทโดดเด่นที่สุด เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางที่สุด และมีบารมีสูงสุดในบรรดานักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ขณะนี้ บารมีของนายชวน มีมากถึงระดับที่สามารถแผ่ไปถึงนักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์คนอื่นๆ ทั้งในจังหวัดตรัง และจังหวัดอื่นในภาคใต้โดยรวม จนถึงกับมีความเชื่อว่าใครได้ลงสมัครในนามพรรคประชาธิปัตย์ และมีรูปถ่ายหาเสียงคู่กับนายชวน เป็นอันรับประกันได้ว่าจะมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งอย่างแน่นอน ลูกพรรคประชาธิปัตย์ อดีตผู้แทนราษฎรของจังหวัดตรัง เช่น นายสุวรรณ กู้สุจริต ได้ให้สัมภาษณ์ยืนยันว่าสัดส่วนความสำคัญของปัจจัยที่ช่วยให้ผู้สมัครได้รับเลือกตั้งในจังหวัดตรังคือ บารมีนายชวนร้อยละ 50 ชื่อเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ร้อยละ 30 และตัวผู้สมัครร้อยละ 20 (ภิญโญ ดันพิทยกุลต์ ผู้สัมภาษณ์, 3 มิถุนายน 2552) ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของนายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนปัจจุบันของจังหวัดตรังว่า การที่คนตรังจะเลือกใครเป็นผู้แทนจะมี 3 องค์ประกอบ ที่ 1 คือนายชวน หลีกภัย ที่ 2 คือพรรคประชาธิปัตย์ ที่ 3 คือตัวผู้สมัคร (ภิญโญ ดันพิทยกุลต์ ผู้สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

หลักฐานเชิงประจักษ์ในพื้นที่ที่สะท้อนให้เห็นซึ่งบารมีของ นายชวน หลีกภัย ต่อการเมืองถิ่นตรังชัดเจนที่สุด คือ แผ่นโบปลิว ป้ายโปสเตอร์หาเสียง ป้ายส่งความสุขปีใหม่ ปฏิทินของผู้สมัครส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ จะมีภาพหรือชื่อของผู้สมัครส.ส.เคียงคู่กับภาพหรือชื่อของนายชวน เสมอ แม้ปัจจุบันนายชวน หลีกภัย จะไม่อยู่ในฐานะของหัวหน้าพรรค หรือกรรมการบริหารพรรคแล้วก็ตาม

เครือข่ายทางการเมือง

นักการเมืองถิ่นครึ่ง จะมีเครือข่ายทางการเมือง คือ สมาชิกในครอบครัว เครือญาติ เพื่อน ญาติเกี่ยวดอง และผู้ที่เกี่ยวข้องจากสาขาวิชาชีพ อาทิ ลูกความและครอบครัว นักเรียนและผู้ปกครอง คนไข้และครอบครัว เฉพาะนักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์จะมีเครือข่ายที่หนาแน่นเพิ่มขึ้น คือ เครือข่ายที่เข้มแข็งของพรรคซึ่งได้จัดตั้งไว้เต็มพื้นที่อย่างมีระบบ นับแต่สาขาพรรคที่มีอยู่ในทุกเขตเลือกตั้ง ผู้ช่วยและทีมงานของผู้แทนที่จะดำเนินงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทั้งในก่อน ระหว่าง และหลังการเลือกตั้ง ช่วยเหลือประสานข้อมูลและบุคคลในพื้นที่ จัดตารางเวลาลงพื้นที่และเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนของผู้แทน รับผิดชอบ รวมทั้งเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน เมื่อผนวกกับการเข้าถึงและสายสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับผู้นำชุมชน ผู้นำโดยธรรมชาติของนักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่ม อสม.แล้ว จึงสรุปได้ว่า พรรคประชาธิปัตย์ มีหัวคะแนนอยู่ทุกตำบล กระทั่งชาวบ้านเองโดยรวมก็เป็นเครือข่ายของพรรคในฐานะสมาชิกพรรค หรือผู้สนับสนุนพรรค ในปัจจุบันเริ่มมีการรื้อฟื้น โครงการยุวประชาธิปัตย์ เครือข่ายทางการเมืองจึงจะขยายรวมไปถึงเยาวชนในสถาบันการศึกษา

โดยระบบของพรรค นักการเมืองถิ่นครึ่งพรรคประชาธิปัตย์จะมีเครือข่ายกระจายเต็มพื้นที่ เกาะคิดพื้นที่และเกาะคิดมวลชน จึงมีแนวโน้มเชื่อถือได้ว่า นักการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์จะมีโอกาสได้รับเลือกตั้ง ก่อนข้างจะแน่นอนตั้งแต่ได้ลงสมัครในนามพรรค ระบบเครือข่ายที่จัดวางไว้อย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้ พรรคประชาธิปัตย์ สามารถยึดครองเวทีการเมืองถิ่นครึ่งได้อย่างเหนียวแน่น สภาวะเช่นนี้จึงมีลักษณะคังการวิเคราะห์ของ จรัส สุวรรณมาลา (2510, น.822-823) ที่จำแนก “ห่วงโซ่” (DNA) วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่น ห่วงโซ่ที่4 :ท้องถิ่นในฐานะเป็นฐานเสียงของการเมืองระดับชาติคือ “ในการต่อสู้แข่งขันในการเลือกตั้งระดับชาติ ก็มีผลต่อวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นมากเช่นเดียวกัน การชิงฐานคะแนนเสียงระหว่าง ส.ส. และพรรคการเมืองระดับชาติ เข้าไปจัดระบบฐานเสียงของตนเองในท้องถิ่น โดยการส่งกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำองค์กรชุมชน และผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นเข้าไปเป็นฐานเสียงทางการเมืองของตนเอง มีระบบผลประโยชน์และเครือข่ายความสัมพันธ์แนบดัง ที่มีส่วนราชการเป็นศูนย์กลางดำรงอยู่ในขณะเดียวกัน หากเครือข่ายทั้งสองประเภทสามารถประสานรวมเข้ากันเป็นเครือข่ายเดียวกันได้ ก็จะมีพลังการรวมศูนย์เข้มข้นยิ่งขึ้น ซึ่งพบว่าได้เกิดขึ้นจริงในบางพื้นที่ในช่วงใดช่วงหนึ่ง”

กลวิธีการหาเสียง

นักการเมืองถิ่นครึ่งทุกคน ทุกพรรคจะมีกลวิธีการหาเสียงที่เหมือนกันในทุกยุค ทุกสมัยเลือกตั้ง คือการลงพื้นที่ พบปะประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ปิดโปสเตอร์ในที่ชุมชน แจกบัตรหรือแผ่นพับหาเสียง รวมทั้งการใช้รถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ในช่วงใกล้วันเลือกตั้ง เฉพาะ พรรคประชาธิปัตย์ จะมีอีกกลวิธีหนึ่งที่พรรคอื่น ผู้สมัครของพรรคอื่นไม่มีความสามารถทำได้ดีเท่า คือการปราศรัย ทั้งการปราศรัยย่อยกับกลุ่มคนที่อยู่รวมกัน การปราศรัยบนเวที มหรสพ การปราศรัยในงานสังคมาตาม โอกาส และเฉพาะอย่างยิ่งการปราศรัยใหญ่ ซึ่งจะระดมบรรดานักการเมืองระดับ “ขุนพล” ของพรรคจากหลายจังหวัดมาขึ้นเวที การปราศรัยใหญ่ของพรรคประชาธิปัตย์ จะจัดในที่โล่งแจ้ง มีบริเวณกว้างขวาง อาทิ ในสนามกีฬา และจะได้รับความสนใจจากประชาชนจำนวนมากนับหลายพันคนในวันปราศรัยใหญ่บริเวณจัดการปราศรัยจะมีพ่อค้าแม่ค้านำสินค้าไปจำหน่าย มีบรรยากาศเหมือนมืงานเทศกาล ในทุกวันนี้ แม้จำนวนคนที่ไปฟังการปราศรัยใหญ่จะลดลงบ้าง เนื่องจากประชาชนสามารถเข้าถึงข่าวสารได้หลายช่องทางมากขึ้น แต่คนที่ไปฟังการปราศรัยก็ยังมีจำนวนมาก มากกว่าของพรรคอื่นใดทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากสถานการณ์การแข่งขันทางการเมืองมีความเข้มข้น จำนวนคนที่ไปฟังการปราศรัยใหญ่จะยิ่งทวีมากขึ้น การไปฟังปราศรัยใหญ่ของ พรรคประชาธิปัตย์ ที่ครั้งนั้น ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เคยกล่าวไว้ว่า จำนวนคนที่ไปฟังการปราศรัยที่ตรง จะเป็นรองก็แต่กรุงเทพเท่านั้น (นายชวน หลีกภัย ให้สัมภาษณ์ ภิญญา ดันพิทยกุลต์ สัมภาษณ์ วันที่ 25 เมษายน 2552)

กลวิธีหนึ่งที่นักการเมืองถิ่นครึ่งเคยใช้อย่างได้ผลในอดีต ยืนยันจากบันทึกของ นายพร ศรีไตรรัตน์ และคำบอกเล่าของ นายพีระพงษ์ จริงจิตร ผู้สนใจและติดตามการเมืองของจังหวัดครึ่ง คือ การพนันขันต่อ ซึ่งนักการเมืองจะใช้ในจุดหรือพื้นที่ที่คะแนนเสียงชนะไม่ขาดลอย หากเข้าไปซื้อเสียงก็จะเห็นชัดเจน จึงเป็นการหลีกเลี่ยง (ภิญญา ดันพิทยกุลต์ สัมภาษณ์ วันที่ 8 มีนาคม 2552) การหาเสียงโดยวิธีนี้ วิสุทธิ โปธิแท่น (2550. น.255) ก็เคยศึกษาไว้ “ฝ่ายที่ต้องการชนะเลือกตั้ง อาจส่ง “หน้าม้า” ไปต่อรองเล่นการพนันว่า ฝ่ายตรงกันข้ามต้องชนะด้วยแต้มต่อที่สูง ก็เลยทำให้ฝ่ายที่รองไว้ต้องการชนะ เพราะ ได้เงินมาก จึงต้องไปชักชวนคนอื่นให้ลงคะแนนให้ฝ่ายที่ตนรองไว้ การพนันเช่นนี้ถือว่าการซื้อเสียงอย่างพลิกแพลง”

รูปแบบจำเพาะของการหาเสียงของนักการเมืองถิ่น พรรคประชาธิปัตย์

นอกเหนือการใช้กลวิธีหาเสียงดังกล่าวไว้แล้ว การหาเสียงของนักการเมืองถิ่นตรง พรรคประชาธิปัตย์จะมีรูปแบบจำเพาะดังนี้

1. ชู นายชวน หลีกภัย เป็น “จุดขาย” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังจาก นายชวน หลีกภัย เป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ และเป็นนายกรัฐมนตรี

2. การหาเสียงในเขตเลือกตั้งเดียวกัน โดยทั่วไปผู้สมัครจะหาเสียงเป็นทีม การแยกกันหาเสียงจะมีบ้างในกรณีที่ต้องเจาะบางพื้นที่ตามความจำเป็นของแต่ละคน

3. การลงพื้นที่หาเสียง ตั้งแต่ดั้งเดิมคือ ไปกันตั้งแต่เช้า ทำนองคำไหนนอนนั้น และที่ยังปฏิบัติจนทุกวันนี้คือ “ไม่ต้องคดข้าว ไปกินกับชาวบ้าน” (ไม่ต้องพกเสบียง ไปกินของชาวบ้าน - ภาษาถิ่นใต้ - สุวีจัย) รูปแบบการหาเสียงลักษณะนี้ “ไม่ต้องควักเงินในกระเป๋า” และยัง “ได้ใจ” ชาวบ้าน เป็นรูปแบบที่นักการเมืองถิ่นอื่นจะเลียนแบบได้ยาก เพราะลักษณะนิสัยของคนครั้งนั้น เป็นดังที่ นายพิระพงษ์ จรุงจิตวิเคราะห์คือ “คนบ้านเราเขาชอบ คนมีระดับไปกินข้าวบ้านเขา เพราะ “ได้หน้า” ภูชอบมาก ส.ส. มากินข้าวบ้านกู มากินสาตผืนเดียวกับกู” (สาต คือ เสื่อ - ภาษาถิ่นใต้ - สุวีจัย) และจะคุยไม้ไป 5 ปี 10 ปี ก็ยังไม่เลิก (กัญญา ตันพิทยกุลต์ สัมภาษณ์ วันที่ 8 มีนาคม 2552)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์. 2535 : กระบวนการนำค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการสู่การปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
- คณะกรรมการฝ่ายประมวลผลและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิม
พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนม
พรรษา 6 รอบ (5 ธันวาคม 2542) 2544. วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์
เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดศรีสะเกษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- คนครึ่ง. 2, 32 (1 – 15 มี.ค. 2551) : น.4
- จิรโชค วีระสัย. 2543. สังคมวิทยาการเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- จรัส สุวรรณมาลา. 2550. “วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นในประเทศไทย” ในเอกสารประกอบการ
ประชุมวิชาการ วัฒนธรรมการเมือง จริยธรรม และการปกครอง. สถาบันพระปกเกล้า
8-10 พฤศจิกายน 2550 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก, หน้า 822 –
823. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์ จำกัด.
- จรรยา หยูทอง . 2547. “โลกทรรศน์ ชวน หลีกภัย ศึกษาจากวาทกรรม,” ทักษิณคดี (มกราคม),
60-73.
- จรรยา หยูทอง – แสงอุทัย. 2547. “วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวดั้ : นักประชาธิปไตยหรือนัก
ท้องถิ่นนิยม”, ทักษิณคดี. (5 มกราคม), 34-45.
- ซ้อโบตัน. 2522. “ ‘ยุวประชาธิปไตย’ ประชาธิปไตยนอกตำรา”, คนครึ่ง (1-15 มกราคม), 14
- ณรงค์ บุญสวยขวัญ. 2549. นักการเมืองถิ่น จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ : สถาบัน
พระปกเกล้า.

ณรงค์ พกเกษม. 2544. ชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีที่มาจากเด็กวัด. เชียงใหม่ : The knowledge Center.

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. 2539. จิตวิทยาการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัทวัชรินทร์การพิมพ์ จำกัด.

ทองใบ สุคชารี. 2542. ทฤษฎีองค์การ : วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และการประยุกต์
อุบลราชธานี : ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

เทศบาลนครตรัง. 2549. แลหลัง.....เมืองตรัง ได้ร่วมพระบารมี. จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกเนื่องใน
มหามงคลสมัยฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี พุทธศักราช 2549. กรุงเทพฯ : บริษัทเวิร์ค
พอยท์ พับลิชชิ่ง จำกัด.

ธงชัย สันติวงษ์. 2545. การจัดการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เผด็จ จิราภรณ์และประกาศ คงสมัย รวบรวม. ม.ป.ป. สรุปข้ออภิปราย พ.ร.บ.พรรคการเมือง
พ.ศ. 2497. พระนคร : โรงพิมพ์รับพิมพ์.

พร ศรีไตรรัตน์. ม.ป.ป. บันทึกชีวิต พร ศรีไตรรัตน์ 18 พฤษภาคม 2456 – 7 สิงหาคม 2539.
คณะลูกหลานและญาติมิตร (18 สิงหาคม 2539) จัดพิมพ์โดยไม่มีการแต่งเติม เขียนโดย
พร ศรีไตรรัตน์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 หลังจากที่รู้ว่ามิโรภักย์มาคุกคาม. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

พิชาย รัตนคิดถวิล. 2550. “วัฒนธรรมการเมือง : โครงสร้างความคิดเชิงปฏิบัติการ
เลือกตั้ง”, ในเอกสารประกอบการประชุมวิชาการวัฒนธรรมการเมือง จริยธรรม และ
การปกครอง. สถาบันพระปกเกล้า 8-10 พฤศจิกายน 2550 ณ ศูนย์ประชุม
สหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก, หน้า 274, กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์
จำกัด.

พิทักษ์ รั้งนิชธรรม. ม.ป.ป. ผลงานพิทักษ์ รั้งนิชธรรม 2531-2533. (เอกสารแจกหาเสียง)
ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

พิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล. 2550. ปัจฉิมลิขิต ชีวิตที่กำหนดเอง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดอกเบญจ.

พุทธทาสภิกขุ. 2506. “ประวัตินายเชือน สวัสดิปาณี”, ใน คู่มือมนุษย์, หน้า 1-12. พระนคร : โรงพิมพ์อาศรมอักษร.

ภิญโญ ดันพิทยคุปต์. 2537. รายงานการวิจัยเรื่อง หัวคะแนนหญิง : กรณีศึกษา นางถ้วน หลีกภัย.
เชียงใหม่ : ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

_____. 2549. สำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดสงขลา. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

ภิญโญ ดันพิทยคุปต์ และ ครุณี บุญภิบาล. 2535. พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงและการหาเสียงสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสตรีใน 3 จังหวัดภาคใต้ : นครศรีธรรมราช ตรัง และพัทลุง. ม.ป.ท. หุณอุคหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประเภททั่วไป ประจำปี 2534. (อัดสำเนา)

ยศ สันตสมบัติ. 2540. มนุษย์กับวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยีนหยัด ใจสมุทร. 2539. ครึ่ง เมืองท่าโบราณสองพันปี นายกรัฐมนตรีสองยุค. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

ลิขิต ธีรเวคิน. 2541. การเมือง การปกครองของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิสุทธิ์ โพรแท่น. 2550. “วัฒนธรรมการเมืองกับการเลือกตั้ง”, ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ วัฒนธรรมการเมือง จริยธรรม และการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า 8-10 พฤศจิกายน 2550 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก หน้า 255
กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์ จำกัด

ธานีชัย เพชรกาฬ. 2550. นักการเมืองถิ่นจังหวัดพัทลุง. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

สุทธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และอุบลศรี อรรถพันธุ์. 2542. “ชวนหลีกภัย” สารานุกรมวัฒนธรรม ภาคใต้. 4, 1916-1920.

หนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพ พระภิกษุก่อเกียรติ ษฎฺเสนา เป็นกรณีพิเศษ ณ เมรุวัดพระศรีมหาธาตุวรวิหาร. กทม. เสาร์ที่ 19 เมษายน 2529 เวลา 16.30 น. ม.ป.ป. ม.ป.ท. ม.ป.พ.

หอจดหมายเหตุเฉลิมพระเกียรติฯ. ม.ป.ป. นายกชวน. (ป๋ายนิทรศการ). ดรง: หองเกียรติยศฯ พณฯ ชวน หลีกภัย. ดรง.

อรุณี คันศิริ. 2549. วัฒนธรรมถิ่น วัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด

อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายเลียบ นิลระตะ : คนดีศรีดรงเป็นกรณีพิเศษ ณ ฌาปนสถานวัดกระพังสุรินทร์ อ.เมือง จ.ดรง วันอาทิตย์ที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2534. ม.ป.ป. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

อานนท์ อารากิรม. 2528. รัฐศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : O.S.Printing House Co.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2540. ภูมิปัญญาชาวบ้านสี่ภาค : วิถีชีวิตและกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

แหล่งสืบค้นอิเล็กทรอนิกส์

<http://www.kanchanapisek.or.th/speeches/2005/1204.th.html>

5/15/2009

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	วันที่สัมภาษณ์
นายสุกิจ อัดโกลปกรณ์	29 พฤศจิกายน 2551
นายทวนทอง ศรีไตรรัตน์	30 พฤศจิกายน 2551
นายสมศักดิ์ โล่สถาพรพิพิธ	2 ธันวาคม 2551
นายวิเชียร กันฉ่อง	24 มกราคม 2552
นายประเสริฐ ตัดคบรรณ	24 มกราคม 2552
นางปราณี (จีรัมย์) จำริช	31 มกราคม 2552
นางฉวีวรรณ-นายทวี ช่วยแจ้ง	1 กุมภาพันธ์ 2552
นางรัชดาพร-นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ	9 กุมภาพันธ์ 2552
นางสุนีย์ ใจเหล็ก	18 กุมภาพันธ์ 2552
นายปรเมศวร์ คงสมัย	7 มีนาคม 2552
นายสมเจตนา มณีโมไนย	7 มีนาคม 2552
นายวิราวี วัฒนกิจ	7 มีนาคม 2552
นายพีรพงษ์ จริงจิตร	8 มีนาคม 2552
นายชินศรี สวัสดิ์ปราณี	22 มีนาคม 2552
นายเสวีรุแสง ณ นคร	25 เมษายน 2552
นายชวณ หลีกภัย	25 เมษายน 2552
นายบุญเหลือ พิริยาภรณ์	5 พฤษภาคม 2552
นายสมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล	17 พฤษภาคม 2552
นายสุวรรณ กู้สูจวิค	3 มิถุนายน 2552
นายทวี สุระบาล	4 มิถุนายน 2552
นางอรพรรณ ชาลปติ	6 มิถุนายน 2552
นายนรเศรษฐ์ ชาลปติ	6 มิถุนายน 2552
นายสาทิพย์ วงศ์หนองเตย	20 มิถุนายน 2552
นายประกิจ รัตตมณี	26 มิถุนายน 2552

ภาคผนวก 2

ภาพนักการเมืองอินทร์ พ.ศ. 2476 - 2550

นายจ้ง จริงจิตร

นายก่อเกียรติ ษ์ภูเสน

นายพร ศรีไตรรัตน์

นายเชื่อน สวัสดิปาณี

นายเลียบ นิลระตะ

นายประภาส คงสมัย

นายนคร ชาลปติ

นายประกิจ รัตตมณี

นายวิเชียร คันถ้อง

นายทวี สุระบาล

นายพิทักษ์ รังษีธรรม

นายเสริฐแสง ฒ นคร

นายสุกิจ อัดโปกกรณ์

นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ

นายสุวรรณ กู้สูจริต

นายสมบูรณ อูทัยเวียนกุล

นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย

นายชวน หลีกภัย

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภิญโญ ตันพิทยกุลปต์

สถานะปัจจุบัน

ข้าราชการเกษียณ มหาวิทยาลัยทักษิณ จ. สงขลา

อาจารย์ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษ อาจารย์สัญญาจ้างรายปี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขตการศึกษาตรัง

การศึกษา

คม.(การมัธยมศึกษา-การสอนสังคมศึกษา)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คบ.(เกียรตินิยม)(การมัธยมศึกษา-การสอนสังคมศึกษา)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานวิจัย

โครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดตรัง

ศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ปี 2551 : จังหวัดตรัง

โครงการส่งเสริมการสร้างระบบบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัดของ
จังหวัดตรัง (วิจัยร่วม)

โครงการส่งเสริมการสร้างระบบบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัดของ
จังหวัดกระบี่ (วิจัยร่วม)

มีดพร้านาป้อและวัชชนควนปรังกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดตรัง
(วิจัยร่วม)

โครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดสงขลา

กระบวนการถ่ายทอดประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา

(วิจัยร่วม)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของอบต. (เฉพาะส่วน
ของจังหวัดสงขลา)

ศักยภาพของอบต.สตรีในการพัฒนาท้องถิ่น

บทบาทของสตรีในอบต.ของจังหวัดสงขลา

หัวข้อแผนหนังสือ: กรณีศึกษานางฉ้วน หลีกภัย

การสำรวจและพัฒนาช่างฝีมือสตรีในชนบทภาคใต้ (วิจัยร่วม)

พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงและการหาเสียงสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสตรีใน 3 จังหวัดภาคใต้: นครศรีธรรมราช ตรัง และ

พัทลุง (วิจัยร่วม)

ศึกษาวิจัยบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งที่ผ่านการใช้เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 จังหวัดสงขลา

(วิจัยร่วม)

พระยารัษฏานุประดิษฐ์ : นักปกครองตัวอย่าง

ความเชื่อในศาสนาอิสลามของไทยมุสลิมใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้